

**Utførlige og skriftemessige forklaring
over
den hellige dåp**

**fremstilt slik at alle bevis fra den hellige skrift
blir anført og de steder som ved første øyekast ser
ut til å komme imot, blir forklart.**

**Samlet av Johann Gerhard
Doktor i den hellige skrift og superintendent i Heldburg.**

**Trykket i Jena hos
Tobias Steinmann
1610**

Oversatt av Leif Jensen

Kristiansand 2012

Fortale

Hvilken dyrebar og himmelsk skatt som ligger i de høyverdige sakramenter som er forordnet i kirken, kan vi best forstå når vi tenker over hvorfor Gud (han som ene og alene har rett til å innstifte sakramenter fordi han er den eneste som kan gi dem guddommelig kraft) har innstiftet disse hellige sakramenter og hva han vil skape og virke i menneskenes hjerter ved dem. Selv om vi kan nevne mange årsaker til denne guddommelige innstiftelse og ordning, så vil vi især nevne tre.

1. Har Gud Herren forordnet disse hellige sakramenter for å være salige midler til syndenes forlatelse og andre himmelske goder.

Peter sier om dåpen i Apg 2,38 at den skjer til syndenes forlatelse og i 1. Pet 2,38 at den gjør oss salige. Paulus vitner om dåpen i Tit 3,5 at den er et bad til gjenfødelse og fornyelse ved Den hellige ånd og i Ef 5,26 at Kristus renser sin menighet ved vannbadet i ordet. I denne sammenheng hører også dåpsformelen som brukes ved dette hellige sakrament. For nå Kristi tjenere etter Guds befaling og ordning uttaler: Jeg døper deg i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, så betyr det blant annet at Gud Fader antar den dømte til sitt kjære barn og arving, Kristus vasker ham ren fra synden ved sitt blod og Den hellige ånd virker gjenfødselsens nåde og fornyelse i ham.

2. Har Gud Herren innsatt dette hellige sakrament for å være et saliggjørende middel som han bruker for å skape, forøke og styrke troen (så lenge man ikke frivillig står imot Den hellige ånd). Ved troen blir vi i stand til å ta imot de himmelske goder og få del i dem. Den hellige dåp er et bad til gjenfødelse slik Kristus vitner i Joh 3,5 og Paulus i Tit 3,5, men ingen kan bli gjenfødt uten ved tro. *Men alle som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke av menneskers vilje og ikke av manns vilje, men av Gud.* (Joh 1,12.13) Av dette følger at Den hellige ånd skaper tro til gjenfødelse ved den hellige dåp. Den hellige dåp vasker og renser oss fra synden. (Apg 2,38 – Ef 5,27) Men nå skjer det ingen tilgivelse fra synden uten ved troen. *Om ham vitner alle profetene og sier at alle som tror på ham, skal få tilgivelse for syndene ved hans navn.* (Apg 10,43) Av dette følger at Den hellige ånd skaper en tro som griper syndenes forlatelse i dåpen. I dåpen oppretter Gud Herren en nådepakt med menneskene. (1. Pet 3,21) Men ingen kan være til behag for Gud uten ved troen. (Hebr 11,6) Derfor skapes troen i dåpen og mennesket tas i nådepakt med Gud ved troen. Den hellige dåp gjør oss salige (1. Pet 3,21), men nå kan ingen bli salige uten ved troen. *Den som ikke tror skal bli fordømt.* (Mark 16,16) Av dette følger at Den hellige ånd skaper en saliggjørende tro i menneskenes hjerte ved dåpen.

3. Peter sier om dåpen i 1. Pet 3,21 at den er en god samvittighetspakt med Gud. Dette kunne ikke sies om dåpen dersom dåpen ikke var et segl og en bekreftelse på Guds nåde, for før vi er sikker på Guds nådepakt i hjertene våre, kan vi aldri ha et rolig hjerte og en rolig samvittighet for Gud.

Dette er de tre viktigste årsaker til at Gud har innstiftet den hellige dåp (i tillegg kommer også andre mindre viktige grunner, nemlig at sakramentene er kjennetegn på kirken og at de er forbilder på de åndelige gode ting, f. eks at dåpen er et bilde på at det gamle menneske skal dødes (Rom 6,4)). Alt dette er tydelige bevis på hvilken dyrebar og himmelsk skatt Gud Herren har forordnet og gitt sin kirke i de hellige sakramenter. Så verdifull skatten er, så høyt bør den også anerkjennes slik at vi ikke bare bruker sakramentene i sann bot og tro med inderlig takk, men også slik at vi bevarer den rette lære om dem og kjemper mot all slags forfalskning og fordreining av innstiftelsesordene. Når en statstjenestemann skriver under på et testamente, vil han også gjøre testator den ære at han passe på at testators vilje blir fulgt. Hvor meget mer påligger det ikke oss å ære Kristus ved å følge hans testamentes ord, for han sier jo uttrykkelig i Joh 8,31 at dersom vi blir i hans ord skal vi være hans disipler og i Joh 12,48 sier han at de ordene han har gitt oss skal dømme oss på den ytterste dag.

Fordi det er oppstått mye strid og kamp om sakramentene blant dem som nå for tiden bekjenner seg til Kristus og hans ord, så har jeg etter fattigste evne som Gud har gitt meg, prøvd å holde fram den rene lære om den hellige dåp, ene og alene av Guds ords grunn, og prøvd å forklare de steder i Skriften som ser ut til å skulle komme imot og jeg håper at denne måten å gjøre det på kan gi andre som er utrustet med større gaver lyst til å behandle andre lærepunkter i den kristne religion på liknende vis. Det har vært mitt enfoldige ønske at dette kan være til særskilt nytte for de enfoldige.

Heldburg i Franken, 1. september 1610

Doktor Johann Gerhard

Innhold

Kapittel 1: Om de ulike måter ordet dåp blir brukt på i den hellige skrift	6
Kapittel 2: Om de forskjellige navn på dåpens sakrament	8
Kapittel 3: Om forbilder og spådommer på dåpen i GT	10
Kapittel 4: Om innstifteren av den hellige dåp	13
Kapittel 5: Hvem som kan og skal forrette dåp i den kristne kirke	15
Kapittel 6: Om en dåp som er forrettet av en lærer som lærer falskt eller lever et straffverdig liv er et gyldig og virksomt sakrament	21
Kapittel 7: Om Johannesdåpen var et like virkekräftig sakrament til salighet som dåpen til Kristi disipler	24
Kapittel 8: Om dåpens ytre element eller materie som er naturlig vann	31
Kapittel 9: Vannet i dåpen er ikke bare alminnelig vann, men det er vann som er bundet sammen med og forent med Guds ord	33
Kapittel 10: Om den hellige dåps form og vesen, eller hva dåp egentlig er	37
Kapittel 11: Dåp kan ikke bare forrettes ved neddykking men også ved å overøse med vann	39
Kapittel 12: Om overøsing med vann skal skje en eller flere ganger og om hvilken del av kroppen som skal døpes	41
Kapittel 13: At den hellige dåp er et kraftig middel som Den hellige ånd gjenföder mennesket ved	43
Kapittel 14: At den hellige dåp er et kraftig middel til fornyelse	52
Kapittel 15: Hva den hellige dåp skal minne oss om og bety for oss	55
Kapittel 16: Om renselsen fra synden som skjer i den hellige dåp	57
Kapittel 17: Om kraften i den hellige dåp strekker seg gjennom hele livet til menneskene	61
Kapittel 18: Om at man bare skal døpe levende mennesker	65
Kapittel 19: Hvilke voksne mennesker som skal døpes	69
Kapittel 20: At man ikke skal utelukke små umyndige barn fra den hellige dåp	74
Kapittel 21: At man bare skal døpe barn til kristne foreldre	82
Kapittel 22: Om vi skal døpe barn som er født av foreldre som lever i utroskap, som lever utenfor ekteskap eller ligger under for andre grove synder	86
Kapittel 23: Om man skal døpe barn som er funnet	89
Kapittel 24: Om barn av kristne foreldre er tatt i nådepakt med Gud og hellige før de er døpt	90
Kapittel 25: Om små barn kan tro	93
Kapittel 26: Hva man skal tenke om små udøpte barn som enten dør i mors liv eller rett før de blir døpt	102
Kapittel 27: Når man skal utføre den hellige dåp	107

Kapittel 28: Om man skal døpes mer enn en gang	110
Kapittel 29: Hvor den hellige dåp kan og skal forrettes	113
Kapittel 30: Om dåpsseremonier i alminnelighet	116
Kapittel 31: Om spesielle dåpsseremonier	117

Kapittel 1:

Om de ulike måter ordet dåp blir brukt på i den hellige skrift

Hensikten med dette kapitlet er å gi en økt forståelse av de språkene i den hellige skrift hvor dåp omtales. Ordet dåp betyr i alminnelighet å dynke eller å vaske, enten det skjer ved å overøse eller ved å dukke under vann.

2. Kong 5,14: *Så dro Naaman ned til Jordan og dukket (døpte) seg sju ganger i elven.*

Mark 7,14: *Og når de kommer fra torget, spiser de ikke noe uten å ha tatt et renselsesbad (døper seg). De har også mange andre skikker som de har overtatt og overholder, som å dyppe (døpe) krus og kar og kobberkjeler i vann.*

Luk 11,38: *Fariseeren ble forbauset da han så at Jesus ikke helte vann (gresk: døpte) over hendene før måltidet.*

Hebr. 9,10: *Akkurat som reglene om mat og drikke og om alle slags renselser (dåp)er dette bare ytre forskrifter.*

Dåp brukes billedlig:

1. **Om kors, anfeltelse og dødsfare.** På samme måte som den døpte blir dukket under vannet og endelig trukket opp igjen, slik er det også med den som er i fare, anfeltning og dødsnød. Vannet strømmer over dem (Salm 124,5)og det føles som om de skal gå under, så blir de likevel reddet til slutt ved Guds nåde.

Mark 10,38.39: *Dere vet ikke hva dere ber om. Kan dere drikke det begeret jeg drikker, eller bli døpt med den dåpen jeg døpes med?(Beger og dåp betyr her kors og lidelse) Det kan vi, svarte de. Jesus sa til dem: Det begeret jeg drikker, skal dere drikke, og den dåpen jeg døpes med, skal dere bli døpt med.*

Luk 12,50: *En dåp må jeg døpes med. Hvor nedtynget jeg er til den er fullført! (Jeg må først lide og dø) I Salm 69,2.3.15.16 ber Kristus slik: Frels meg, Gud! Vannet når meg til halsen. Jeg har sunket ned i myr og dyp, foten finner ikke feste. Jeg er kommet ut på dypt vann, flommen skyller over meg. Redd meg fra å synke i gjørmen, redd meg fra dem som hater meg, fra det dype vannet! La ikke flomvannet skylle over meg, la ikke dypet sluke meg eller brønnen lukke munnen over meg! (Her snakker Kristus om lidelsens dåp)*

2. **Det kalles også dåp når Den hellige ånds ekstra ordinære gaver deles ut.** På samme måte som den døpte blir rikelig overøst med vann, ble Den hellige ånds ekstraordinære gaver delt rikelig ut over apostlene og andre kristne i den første kirke.

Matt 3,11: *Jeg døper dere med vann til omvendelse. Men han som kommer etter meg, er sterkere enn jeg, og jeg er ikke verdig til å ta av ham sandalene. Han skal døpe dere med Den hellige ånd og ild.* (Han skal dele ut Den hellige ånds ekstraordinære gaver i tunger av ild. Dette skjedde på pinsefesten. Dette er den mest sannsynlige meningen av disse ordene siden Johannes taler i futurum. Han **skal** døpe dere med Den hellige ånd. Men vi forkaster heller ikke forklaringen til dem som mener at Johannes med disse ordene gjør en forskjell mellom kraften og virkningen til Kristus i den hellige dåp og virkningen til Johannes som en tjener. Når Johannes døper med vann, så døper Kristus samtidig med Den hellige ånd). I Mark 1,8 og Luk 3,16 blir dette gjentatt.

Joh 1,33: *Jeg kjente ham ikke. Men han som sendte meg for å døpe med vann, sa til meg: Ham du ser Ånden dale ned over og bli hos, han er det som døper med Den hellige ånd.* (Dette språket ser ut til først og fremst å handle om de alminnelige åndens gaver som Kristus deler ut ved Johannes og andre tjenere ved dåpen.)

Apgj 1,5: *For Johannes døpte med vann, men dere skal om noen få dager bli døpt med Den hellige ånd.* (I 2. kapittel beskriver vi hvordan disse ordene er oppfylt.)

Apgj 19,4 flg: I denne sammenhengen nevner også noen teologer disse versene: *Etter å ha hørt dette lot de seg døpe til Herren Jesu navn.* (De ble ikke døpt om igjen, men forklaringen følger straks på.) *Og da Paulus la hendene på dem, kom Den hellige ånd over dem. De talte i tunger, og de talte profetisk.* (Dette omhandles mer utførlig i kap. 7)

3. **Dåp blir også brukt om Israels barns utgang fra Egypt gjennom Rødehavet ved Moses.** Denne utgangen blir kalt en dåp fordi den var et forbilde på dåpen. For på samme måte som Israels barn ble ført ut fra Egypt gjennom Rødehavet, slik blir vi ført ut av fangenskapet til helvetes farao ved dåpens frelsende vann. Og på samme måte som Farao med hele sin armé druknet i Rødehavet, slik blir den gamle Adam med alle sine lyster og gjerninger druknet i dåpen. Utfrielsen gjennom Rødehavet blir også kalt en dåp fordi Israels barn ble styrket i tro og lydighet til Israels Gud da de så de store velgjerningene hans. Slik blir også vi forpliktet til tjeneste og lydighet mot Kristus vår frelser i dåpen.

1. kor 10, 1.2: *Jeg vil at dere skal vite dette, søsken: Våre fedre i ørkenen var alle under skyen, (Skyen stod mellom Israels barn og hæren til egypterne. (2. Mos 14,19.20)) og alle gikk de gjennom havet. Alle ble døpt til Moses i skyen og i havet.*

Dette er eksempler på at dåp brukes billedlig. Ordet dåp brukes også i utvidet betydning.

4. **Det blir brukt om hele embetet til døperen Johannes.** Selv om Johannes ikke bare døpte, men også lærte, blir embetet hans kalt døper. Det skjedde fordi han var den første som forrettet dåp i NT og fordi det er vanlig praksis i NT at ved å bruke navnet på en del av noe antydes likevel helheten.

Matt 21,25: *Johannes-dåpen, hvor var den fra? Fra himmelen eller fra mennesker?*(Har Johannes lært og døpt av egen idé, eller var det etter guddommelig befaling?)

Apgj 1,22: *Helt fra begynnelsen, da han ble døpt av Johannes, og til den dagen han ble tatt fra oss opp til himmelen.*

Apgj 10,37: *Dere vet om det som begynte i Galilea etter at Johannes hadde forkynt sin dåp.*

Apgj 18,25: *Apollos hadde fått undervisning om Herrens vei. Han forkynte med stor glød og underviste grundig om Jesus, enda han bare kjente Johannes-dåpen.* (Han kjente bare til Johannes forkynnelse av Messias som snart skulle komme.)

Apgj 19,3: *Hva slags dåp er dere døpt med da? spurte han. Johannes-dåpen, svarte de.* (Vi vet ikke om noen annen lære og dåp enn den Johannes har ført. Vi vet ikke noe om Den hellige ånds synlige utgytelse over dem som er døpt.)

Men først og fremst brukes dåp om et menneske som blir neddykket eller overøst med vann i Faderens, Sønnen og Den hellige ånds navn slik at han ved dette bad blir gjenfødt, fornyet og får del i saligheten. I de følgende kapitlene vil vi gå nærmere inn på de bibelversene i NT som omhandler dette hellige sakrament.

Kapittel 2: Om de forskjellige navn på dåpens sakrament

Selv om dette hellige sakrament i NT som oftest blir kalt dåp, blir det også brukt andre navn:

1. **En syndflod**, fordi den første verden ble straffet ved syndfloden (1. Mos 6-8) og ble et forbilde på dette sakramentet. For på samme måte som alt syndig kjød ble utryddet fra jorden ved syndfloden og bare Noa og noen få andre ble

reddet i arken, slik blir det syndige kjødet i mennesket dempet og drept ved dåpen og det indre og nye mennesket blir født og oppholdt til evig liv.

Salm 29,10: *Herren troner over himmelhavet, Herren skal trone som konge for alltid.* (På tysk: Herren sitter for å opprette en syndflod). I 1. Mos 9,11 har Herren lovet at han ikke skal ødelegge jorden med en ny syndflod, derfor må denne teksten handle om en åndelig syndflod. Noen forstår denne teksten bokstavlig på en slik måte at Gud noen ganger sender så mye vann på jorden at man tror at det kommer en ny syndflod. Men forklaringen om en åndelig syndflod er bedre, for Peter sier klart i 1. Pet 3,21 at syndfloden er et forbilde på dåpen.

- 2. Et vannbad i Ordet**, for ”dåpen er ikke bare vann, men vann som er innesluttet i Guds ord og forent med Ordet. Uten ord er vannet bare vann og ingen dåp, men sammen med Guds ord er det en dåp og et nåderikt livets vann.”

Ef 5,26: *For å gjøre den hellig og rense den med badet i vann, i kraft av et ord.*

- 3. Vann**, ikke som om dåpen bare var vann, men fordi vannet er en vesentlig del av dåpen og det ytre element som de himmelske gaver i dåpen blir utdelt ved.

Joh 3,5: *Jesus svarte: Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.*

Hebr 10,22: *Kroppen badet i rent vann.*

1. Joh 5,6.8: *Han, Jesus Kristus, er den som kom gjennom vann og blod – (Med det siktes det til begge sakramentene – dåpen og den hellige nattverd som Kristi velgjerninger deles ut ved.) ikke bare med vannet, men med vannet og blodet. For det er tre som vitner: Ånden, (i det hellige prekeembetet som er Åndens embete) (2. Kor 3,6) vannet (i den hellige dåp) og blodet, (i den hellige nattverd) og disse tre samstemmer.*

Her hører også med de spådommene fra GT som omhandler et rent og rennende vann. (Mer om det i kap 3)

- 4. Et bad til gjenfødelse og fornyelse**, for Den hellige ånd gjenføder og fornyer mennesket til evig liv ved den hellige dåp.

Tit 3,5: *Fordi han er barmhjertig, frelste han (Gud Herren) oss ved badet som gjenføder og fornyer ved Den hellige ånd.*

- 5. En omskjærrelse uten hender**, fordi omskjærrelsen i GT var et forbilde på dåpen. Ved omskjærrelsen opprettet Gud Herren en pakt med den som ble omskåret (1. Mos 17,10), slik er også dåpen en god samvittighets pakt med Gud

(1. Pet 3,21). På samme måte som Gud Herren også omskar hjertet ved den ytre omskjærelse, (5. Mos 30,6) slik blir også den ytre vanndåp en indre dødelse og dempelse av vårt syndige kjød.

Kol 2,11.12: *I ham ble også dere omskåret, men ikke av menneskehender. Dere ble omskåret med Kristi omskjærelse da dere kledde av dere den kroppen som kjøttet har makten over. For i dåpen ble dere begravet med ham.*

Kapittel 3: Om forbilder og spådommer på dåpen i GT

Dåpen er et hellig sakrament i NT og innstiftet av Gud selv, siden det bare tilkommer ham å innsette og ordne de hellige sakramenter som synlige tegn på hans nåde. I Amos 3,7 blir det bekreftet at Herren ikke gjør noe uten at han åpenbarer sine hemmeligheter ved profetene, sine tjenere. Derfor har det også behaget ham å forkynne om dette hellige sakrament ved bilder og språk i GT. De bibelversene fra GT som inneholder spådommer om dåpen er etter GT's art og vis som regel skjult i billedspråk og må forklares i lys av NT.

Salm 29,10: *Herren troner over himmelhavet.* (På tysk: Herren sitter for å opprette en syndflod). (Hvorfor den hellige dåp blir kalt en syndflod blir forklart i forrige kapittel.)

Salm 46,5: *Det finnes en elv med bekker som gleder Guds by, den helligste bolig for Den høyeste.* (Med bekkene i Guds by som er den kristne kirke, menes den hellige dåp som vasker bort syndens urenheter.)

Salm 103,5: *Han metter ditt liv med det gode, du blir ung igjen som ørnen.* (Ved gjenfødselen blir vi unge igjen og får ny kraft slik at vi kan fly som ørnen (Jes 40,23). Nå er den hellige dåp gjenfødselsens og fornyelsens bad.) (Tit 3,5)

Jes 44,3.4: *Jeg øser vann over det tørste og bekker over det tørre. Jeg øser min Ånd over din ætt og min velsignelse over dine etterkommere. De skal spire fram som siv i vann, som popler ved bekkefar.* (I den hellige dåp blir Den hellige ånd utgytt over oss (Tit 3,5) og gjør oss fruktbare til alt godt.)

Jes 49,22: *De kommer med sønnene dine på armen, og døtrene dine bærer de på skuldrene.* (Dette skjer i den hellige dåp når de små barna blir brakt til Kristus, slik det skjedde med de små jødiske barna i Matt 19,13 – Mark 10,13 og Luk 18,15.)

Jes 52,15: *Min tjener skal overøse mange hedninger.* (Denne overøsing av Kristi blod skjer også i den hellige dåp, der syndene blir vasket bort.)

Jes 61,10: *For han har kledd meg i frelsens klær og svøpt meg i rettferdighets kappe.* (Gal 3,27: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.*)

Esek 16,9: *Jeg vasket deg med vann, skylte blodet av deg og salvet deg med olje.* (Ved dåpens vann blir vår blodrøde syndeskyld vasket bort. (Ef 5,26)

Esek 36,25.26: *Jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. Jeg renser dere for all urenhet og for alle avgudene. Jeg gir dere et nytt hjerte, og en ny ånd gir jeg inni dere. Jeg tar steinhjertet ut av kroppen deres og gir dere et kjøtt hjerte i stedet.* (Dåpen er et bad til gjenfødelse og fornyelse ved Den hellige ånd. (Tit 3,5)

Esek 47,1.5.8.9: *Og se, vann strømmet ut under terskelen på østsiden av tempelet; for tempelfasaden vender mot øst. Vannet rant ned på høyre side av tempelet, sør for alteret. Nå var det en elv som jeg ikke kunne vade over. Når det renner ut i sjøen, blir vannet der friskt. Alle levende vesener som det kryr av overalt hvor denne elven renner, skal få leve. For hvor dette vannet kommer, blir alt friskt og levende, alt som er der elven renner.* (På samme måte som engelen kom ned i Betesda dammen og rørte vannet slik at den første som steg ned ble frisk, uansett hva han feilte, slik senker Den hellige ånd som det levende vann (Joh 7,38.39) sin kraft i dåpens vann slik at sjelen blir frisk og levende. Åp 4,6: *Framfor tronen var det som et glasshav, lik krystall.* Åp 22,1.2: *Engelen viste meg nå en elv med livets vann, klar som krystall. Den springer ut fra Guds og Lammets trone.*)

Joel 3,23: *En kilde skal velle fram fra Herrens hus og vanne Akasiedalen.* (Den hellige dåp vanner og oppkvikker tørre sjeler.)

Mi 7,19: *Du skal kaste alle våre synder ned i havets dyp.* (Dette nådehav er den hellige dåp (Åp 4,6) hvor alle synder blir kastet og senket.)

Sak 13,1: *Den dagen skal det være en åpen kilde for Davids hus og for dem som bor i Jerusalem, til å rense bort synd og urenhet.*

Forbildene på den hellige dåp blir delvis anvendt på dåpen av Den hellige ånd selv i NT. Delvis kan man også forstå dem av sammenhengen de står i, slik at det passer best å anvende dem på dåpen. Alle forbilder er heller ikke like klare og enkle å forstå.

1. Mos 7. kap. Her blir det beskrevet hvordan syndfloden utryddet alt liv på jorden. Syndfloden er et forbilde på dåpen slik vi antar Salm 29,10 skal forstås. Denne sammenlikning har vi omtalt i forrige kapittel.

1. Mos 8. kap. Her blir det fortalt hvordan Noa og noen få med ham ble reddet fra syndfloden og hvordan han slapp løs en ravn som ikke kom tilbake og om

en due som kom tilbake med et oljebland til arken (v. 8). Alt dette er et forbilde på den hellige dåp. 1. Pet 3,20.21: *I den (Noas ark) ble noen få mennesker, åtte i alt, frelst gjennom vann. Dette er et bilde på dåpen, som nå frelser også dere.* På samme måte som bare de som var i arken overlevde syndfloden, mens alle de andre omkom i vannet, slik blir også vi oppholdt til evig liv bare ved dette hellige dåpens sakrament, fordi vi ved dåpen blir et sant lem i kirken. På samme måte må også djevelens sorte ravn vike bort fra den døpte, og i stedet kommer Den hellige ånd med sin fred og trøst i samvittigheten, slik duen også viste seg ved Kristi dåp og fløy over ham. Matt 3,16. Mark 1,10. Luk 3,21.22 og Joh 1,32.

1. Mos 17. kap. Her befaler Gud at Abraham skal omskjære familien sin. Denne omskjærelsen er også et forbilde på dåpen slik Paulus bevitner i Kol 2,11.12. Denne sammenlikning er også omtalt i forrige kapittel.

2. Mos 14. kapittel. Her omtales hvordan Israels barn blir ført gjennom Rødehavet og hvordan Faraos og hele hærens drukner. Israels barns vandring gjennom Rødehavet er også et forbilde på dåpen slik Paulus bevitner i 1. Kor 10,2. Denne sammenlikning er omtalt i 1. kapittel.

2. Mos 15,25: Her senker Moses et trestykke i råttent vann. Deretter blir vannet friskt og kan brukes til drikke for Israels barn i den tørre ørkenen. Dette kan også til en viss grad brukes som bilde på dåpen. For Kristus er livets tre (Åp 22,2) og senker seg liksom med sin fortjeneste i dåpens vann slik at det blir et nåderikt livets vann som kan ta bort vår sjeletørst.

2. Mos 17,6: Her kommer det vann ut av klippen slik at Israels barn fikk drikke og slik oppholdt livet. Dette kan også i noen grad anvendes på dåpen siden klippen var Kristus, (1. Kor 10,9) og fra hans side fløt det vann og blod (Joh 19,34) og var et bilde på begge sakramentene. All kraft i dåpen kommer fra Kristi fortjeneste og ved dåpens vann blir vi bevart fra den evige tørst.

2. Mos 30,18; 38,8; 40,7. Her kan vi lese at Gud befaler Moses at han skal lage et vaskefat av bronse og med understell av bronse og sette det mellom telthelligdommen og alteret slik at Aron og sønnene hans kunne vaske seg når de skulle gå inn i telthelligdommen slik at de ikke skulle dø. Dette kan også til en viss grad brukes som et bilde på dåpen. For liksom ingen av prestene måtte gå inn i telthelligdommen uten at de på forhånd hadde vasket seg med vann, slik kan heller ikke vi gå inn i den evige helligdom uten at våre synder er vasket bort i den hellige dåp.

3. Mos 14,6.7: Her befaler Gud Herren at når en som er angrepet av en hudsykdom og er blitt frisk igjen, da skal man ta en levende fugl, litt sedertre, karmosinrød ull og isop til renselsen av ham. Så skal presten dyppe alt sammen i blodet av den fuglen som er slaktet over det friske vannet og skvette

det over den som skal renses fra hudsykdommen. På samme måte som fuglens blod blir blandet med det friske vannet og det blir til et helsebringende vann slik at den syke blir ren, slik gjør Kristi blod dåpens vann til et nåderikt vann som renses oss fra syndens sykdom.

3. Mos 15. kap. Her blir det beskrevet mange slags renselser som skulle rense Israels barn fra de ytre urenheter etter den levittiske lovgivning. Disse renselser kalles i Hebr 9,10 for mange slags dåper, (på tysk) fordi de var forbilder på den hellige dåp som renses oss fra syndens urenheter.

4. Mos 19,2. Her befaler Gud at man skulle slakte en feilfri rød kvige utenfor leiren og brenne den helt opp. Asken etter kvigen skulle blandes med friskt vann slik at det ble et rensesvann til å rense bort synden. Dette rensesvann er også et bilde på den hellige dåp. For Kristi blod som brant av het kjærlighet på korsets tre, blir med all sin kraft senket ned i dåpens vann slik at det blir til et frelsende rensesbad hvor all vår urenheter blir vasket bort.

1. Kong 7,23. Her fortelles det at Salomo lagte et stort metallhav til templet i den hensikt at prestene kunne vaske seg før de gikk inn i templet for å ofre, på samme måte som Moses hadde laget et vaskefat av bronse til telthelligdommen. Dette hav eller store vannfat (for jødene kaller alle store ansamlinger av vann for hav) er også et forbilde på den hellige dåp. I Åp 4,6 står det at foran lammets stol var det et stort glasshav, lik krystall.

2. Kong 5,14. Her fortelles det om Naaman som vasker seg i Jordan på profeten Elias' befaling og blir renses fra sin spedalskhet. Dette er også et forbilde på den hellige dåp. For Kristus, kirkens hode, har også latt seg døpe i Jordan (Matt 3 – Mark 1 – Luk 3 – Joh 1) og helliget både vannet i Jordan og alt annet vann slik at vannet i den hellige dåp renses oss fra synden.

Kapittel 4: Om innstifteren av den hellige dåp

Alle sakramenter er innstiftet av Gud. Slik er det også med dåpens sakrament. For ved sakramentene blir Guds nåde og de himmelske goder tilbudt og delt ut, og ingen kan innstifte sakramenter enn Gud Herren, siden det bare er han som kan gi sakramentene guddommelig kraft og virkning. At Gud Herren er innstifter av den hellige dåp i NT bevises av følgende:

1. Fordi Johannes som var den første som forrettet dette sakramentet, ble sendt av Gud for å døpe.

I Matt 21,25 spør Kristus fariseerne om Johannesdåpen var fra himmelen eller fra mennesker. Med dette spørsmålet vil han lære oss at Johannes ikke har forrettet dåpen etter egne menneskelige tanker, eller at han er sendt ut av et menneske for å døpe, men at Gud har befalt ham å døpe. Dette kan vi skjønne når vi sammenlikner talemåten i Luk 15,21: *Jeg har syndet mot himmelen* (dvs mot Gud som bor i himmelen) med ordene om at Johannesdåpen var fra himmelen, dvs innsatt og befalt av Gud som bor i himmelen. Mark 11,29 og Luk 20,4.

Luk 3,2.3: *Mens Annas og Kaifas var øversteprester, da kom Guds ord til Johannes, Sakarjas sønn, i ødemarken. Og han dro rundt i hele landet omkring Jordan og forkynte en omvendelsesdåp som ga tilgivelse for syndene.* (Johannes har både forkynt og døpt etter Guds befaling.)

Luk 7,29.30: *Hele folket, også tollerne, lyttet og ga Gud rett; de lot seg døpe med Johannes-dåpen. Men fariseerne og de lovkyndige viste Guds plan fra seg; de lot seg ikke døpe av ham.* (Hvis Johannesdåpen var Guds plan, må han også ha hatt befaling om å døpe.)

Joh 1,33: Johannes sier: *Han som sendte meg for å døpe med vann...*

2. Kristus, som Gud har talt gjennom (Hebr 1,1) og som har åpenbart Guds råd til vår frelse, (Joh 1,18) har etter sin død og oppstandelse offentlig gjentatt dåpens guddommelige innstiftelse og har sendt sine disipler ut i hele verden for å døpe, dvs ikke bare i de jødiske landområder, men også til hedningen.

Matt 28,19: *Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.*

Innvendinger:

Man leser ingen steder at Johannes har hatt en uttrykkelig befaling om å døpe i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, slik Jesu disipler hadde. Derfor er Johannesdåpen muligens ikke innstiftet av Gud.

Svar:

1. Selv om det ikke står uttrykkelig at Johannes har fått en ytre befaling om å døpe, slik som disiplene, så er det likevel ingen tvil om at han var drevet av Den hellige ånds indre ledelse. En slik indre ledelse av Ånden til apostlene og profetene ble like høyt ansett som en ytre og muntlig befaling ved Kristus. For døperen Johannes sier i Joh 1,33 at han er sendt for å døpe med vann. Å døpe med vann betyr ikke bare å øse vann over et menneske, for skal det være en dåp må Ordet være med. Ordet er så å si dåpens sjel. Et hvilket som helst ord gir heller ingen dåp, men uttrykkelig ordene om at man skal overøse eller neddykke med vann i Faderens, Sønnens og Den hellige

ånds navn. Så når Johannes er sendt for å døpe, må han ha mottatt disse ordene av Gud.

2. Johannes beviser også at han ikke har døpt og forrettet sitt embete etter eget forgodt befinnende eller etter egne tanker med å henvise til profeten Jesaja i Joh 1,23. Hvordan kan han da ha døpt uten Guds befaling?

3. Johannes har også døpt til syndenes forlatelse iflg Mark 1,4. Nå er det bare Gud som kan tilgi synder, derfor må Gud ha innstiftet Johannesdåpen, ellers kunne det ikke være en dåp til syndenes forlatelse.

Kapittel 5:

Hvem som kan og skal forrette dåp i den kristne kirke

Selv om det er Gud som har innstiftet dåpen, forretter han den likevel ikke uten mellommenn. Vi må derfor ikke forakte hans guddommelige majestet og herlighet i tjenernes svakhet. Dessuten har Kristus selv ikke døpt noen mens han vandret på jorden (Joh 4,2). (Det skjedde for at ingen som var døpt av Kristus selv skulle tenke at de hadde mottatt en bedre dåp enn dem som var døpt av apostlene og andre.) På samme måte som Gud Herren ikke har åpenbart sitt råd og sin vilje ved seg selv, men ved mennesker, så forretter han ikke dåpen selv, men ved mennesker, og så er dåpen like virkningsfull som om han selv hadde døpt. I regelen tilkommer det den som er innsatt av Gud i prekeembetet å forrette dåpen, men i nødsfall kan enhver døpt kristen forrette dette hellige sakrament.

At forrettelsen av dåp i hovedregelen skal utføres av en ordets tjener, beviser vi slik:

1. Fordi læreembetet også innebefatter forrettelsen av sakramentene. For sakramentene er synlige nådetegn på det som Gud har lovet i sitt ord, derfor tilkommer det også dem som har sitt ordentlige kall i prekeembetet å forrette de hellige sakramenter.

Matt 28,19 sier Jesus til sine apostler: Gå derfor hen og lær alle folk og døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn. (Her får apostlene befaling både om å lære og døpe.)

Mark 16,15.16: Gå ut i hele verden og forkynn evangeliet for alt som Gud har skapt! Den som tror og blir døpt, skal bli frelst. Men den som ikke tror, skal bli fordømt.

2. Fordi apostlene ikke bare har vært lydige mot Kristi befaling om å lære, men også om å døpe. Derfor tilkommer det lærere og predikanter, som apostlenes etterfølgere, ikke bare å lære men også å døpe.

Joh 3,22: *Etter dette dro Jesus og disiplene hans videre til Judea. Der ble han nå en tid sammen med dem og døyte. (Dette blir straks forklart.)*

Joh 4,2: *Riktignok var det ikke Jesus selv som døyte, men disiplene hans.*

Apg 2,38.41: *Peter svarte dem: Vend om og la dere døyte i Jesu Kristi navn. De som tok imot budskapet hans, ble døpt.*

Apg 8,12: *Men da de fikk tiltro til Filip, som forkynte evangeliet om Guds rike og Jesu Kristi navn, lot de seg døyte, både menn og kvinner.*

I Apg 8,3 døyer Filip den etiopiske hoffmannen.

I Apg 9,19 døyer Ananias Paulus.

I Apg 10,48 befaler Peter å døyte alle dem i Kornelius hus som hadde fått Den hellige ånd. (På gresk står det egentlig at Peter befalte at de skulle la seg døyte. Dette kan meget vel forstås som at Peter selv har døpt dem.)

I Apg 16,15 blir purpurhandleren Lydia døpt. (Hun ble uten tvil døpt av Silas eller en av de andre i reisefølge til Paulus, eller av Paulus selv. Det som står i 1. Kor 1,14 flg om at Paulus ikke døyte noen flere enn Krispus, Gaius og Stefanas og hans familie, gjelder ikke generelt for alle steder, men bare at Paulus ikke hadde døpt noen flere enn disse i Korint.)

I Apg 16,33 blir fangevokteren i Filippi døpt (av Silas eller Paulus selv).

I Apg 18,8 blir Krispus døpt (antakelig av Paulus selv etter 1. Kor 1,14) og mange andre i Korint.

I 1. Kor 1,14 har Paulus døpt Krispus og Gaius og i v.16 Stefanas og hans familie.

3. Fordi Johannes som var den første i NT som har forrettet dåpen, både døyte og lærte. Her hører med de bibelversene som viser at Johannes døyte.

Matt 3,4.5: *Folk dro ut til ham fra Jerusalem og hele Judea og landet omkring Jordan. De bekjente syndene sine og ble døpt av ham i Jordanelven.*
Mark 1,5 og Luk 3,7.

I Luk 3,16 – Mark 1,9 – Luk 3,21 og Joh 1,33 døyer Johannes Kristus.

Mark 1,4: *Slik sto døyeren Johannes fram i ødemarken og forkynte en omvendelsesdåp som ga tilgivelse for syndene.*

I Luk 3,12 døyer han tollerne og i Luk 7,29 blir dette gjentatt.

I Joh 1,28 og Joh 10,40 døyer han i Betania.

I Joh 3,23 døyer han i Ainon i nærheten av Salim.

Apg 1,5: 11,16;19,4: *Johannes døyte med vann.*

I Matt 3,7 omtales også Johannesdåpen hvor mange fariseere og saddukeere kommer til Johannes for å bli døpt av ham.

Matt 21,25; Mark 11,30; Luk 20,4: *Johannes-dåpen, hvor var den fra?*

Mark 1,4; Luk 3,3: *Slik sto døperen Johannes fram i ødemarken og forkynnte en omvendelsesdåp som ga tilgivelse for syndene.*

I Luk 7,29; Apg 1,22; 10,37; 13,24; 18,15; 19,3.4 blir også Johannesdåpen omtalt.

Til slutt vil vi nevne de stedene hvor Johannes blir omtalt som døperen. Dette skjedde fordi han var den første som forrettet dette hellige sakrament.

Matt 3,1: *På den tiden sto døperen Johannes fram.*

Dette navnet får han også i Matt 11,12; 14,2.8; 16,14; 17,13; Mark 6,14.24.25; 8,28; Luk 7,20.28.33;9,19.

Fordi Johannes, NT's første tjener, både lærte og døyte, så tilkommer det også andre tjenere i NT, ikke bare å lære men også å døyte.

4. Fordi lærere og predikanter er forvaltere av de guddommelige mysterier, tilkommer det dem også etter den alminnelige ordning å forrette og dele dem ut.

1. Kor 4,1: *Så skal dere se på oss som Kristi tjenere og forvaltere av Guds mysterier.*

1. Tim 3,5: *Dersom han ikke klarer å lede sitt eget hus, hvordan kan han da ha omsorg for Guds menighet? (med å lære og dele ut sakramentene.)*

Tit 1,3: *For en tilsynsmann er Guds forvalter.*

5. Fordi omskjærelsen, som var et forbilde på den hellige dåp, etter den normale orden ble forrettet av lærere og prester. I 1. Mos 17,23.24 kan vi lese at Abraham omskjærer seg selv og alt mannkjønn i huset sitt. I 1. Mos 21,4 omskjærer han Isak. I Jos 5,3 omskjærer Josva Israels barn. I 1. Makk 2,46 omskjærer presten Mattatja de barna som ennå ikke var omskåret.

Innvendinger:

I 1. Kor 1,17 sier Paulus: *Kristus har ikke utsendt meg for å døyte, men for å forkynne evangeliet.* Fordi apostelen Paulus bare ble sendt ut for å lære og ikke for å døyte, er oppgaven med å forrette dåpen ikke egentlig gitt til prekeembetet.

Svar:

Vi må ikke forstå disse ordene som om ikke apostelen Paulus skulle døpe i det hele tatt, for da ville det vært urett av ham å døpe Krispus, Gaius og Stefanus og hans familie, (1. Kor 1,14.16) men vi må forstå det som en sammenlikning. Paulus ble først og fremst sendt for å preke evangeliet om Kristus i hele verden. Til å forkynne evangeliet trengtes det større Åndens gaver enn til å døpe. For sakramentene kunne også forrettes av personer som ikke var prydet med slike høye Åndens gaver som Paulus var, for sakramentenes kraft og virkning kommer ikke fra tjenerens verdighet, men ene og alene fra Gud Herren. Det er han som døper og det er han som gir dåpen kraft når den forrettes i hans navn.

Selv om den hellige dåp skal forrettes av Ordets tjenere etter den alminnelige gode orden, for at alt skal gå *sømmelig og ordentlig for seg*, (1. Kor 14,40) kan andre døpte kristne også forrette dette hellige sakrament i ytterste nødsfall når man ikke har en kirkens tjener tilgjengelig og barnet står i fare for å dø uten dåp. Dette vil vi bevise slik:

1. Fordi dåpen er det eneste middelet som små barn som er unnfanget og født i synd kan bli gjenfødt og bli arvinger til det evige liv ved. For at vi ikke for vår egen part skal forsømme noe som angår saligheten deres, kan og skal dåp forrettes av andre kristne i ytterste nødsfall. Vi har heller ingen uttrykkelig befaling av Gud om at dette ikke kan gjøres.

Joh 3,5: Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Sammenlikn dette med 1. Mos 17,14: Men den mann som er uomskåret, som ikke har fått forhuden skåret bort, han skal utryddes av sitt folk; for han har brutt min pakt. Fordi dette sakramentet er det eneste middelet til å gjenføde små barn, skal man ikke forsømme å døpe dem, så lenge man bruker de vesentlige delene i sakramentet, vann og Guds ord. Nå hører det ikke med til dåpens vesentlige delene at den som døper er en prest, derfor må den alminnelige ordning vike i nøden.

2. Fordi omskjærelsen som i GT var det middelet som små barn ble tatt i pakt med Gud ved og som dåpen nå er kommet i stedet for, av og til også ble forrettet ved kvinnepersoner.

2. Mos 4,24.25: Mens Moses var underveis og overnattet et sted, kom Herren imot ham og ville ta hans liv. (Han fikk plutselig en dødelig sykdom fordi han ikke hadde omskåret sin sønn.) Da tok Sippora en kvass stein (en steinkniv Jos 5,2) og skar av forhuden på sin sønn. Hun berørte bena til Moses og sa: Du er min blodbrudgom. (Jeg må omskjære sønnen min og det koster blod fordi du er min brudgom og ektemann. Sippora ville helst ikke ha omskåret sønnen sin.)

1. Makk 1,60: *De kvinner som hadde latt barna sine omskjære, ble drept, slik det var påbudt.*
2. Makk 6,10: *To kvinner ble for eksempel slept i fengsel fordi de hadde latt barna sine omskjære.*
3. Fordi enhver kristen kan trøste og undervise en annen kristen med evangeliet i nødsfall, hvor meget mer burde ikke en da også tillate at det hellige dåps sakrament blir forrettet i ytterste nødsfall.

I Rom 16,3 blir Priska kalt for Pauli medarbeider i Kristus Jesus. (Årsaken til at hun blir kalt det, står omtalt i Apg 18,26 hvor hun underviser Apollo nøyere om Guds vei. Dette har hun nok også gjort med andre.)

I 2. Tim 3,15 står det at Timoteus er blitt undervist i den hellige skrift fra barndommen av. Ut fra 2. Tim 1,5 skjedde dette antakelig av mormoren Louis og moren Evnike.

Vi trekker derfor den slutningen at siden det trengs større Åndens gaver til å lære og undervise enn til å døpe, slik Paulus bevitner i 1. Kor 1,14 og når kvinner har lært og undervist i nødsfall, hvor meget mer skulle de da ikke også kunne døpe. Vi kunne også i denne sammenheng nevne språkene som viser at det har vært noen kvinnelige profeter: Debora (Dom 4,4), Hulda (2. Kong 22,14), Hanna (Luk 2,36), døtrene til Filip (Apg 21,9) og bibelspråkene som omtaler at de troende kvinner er medarvinger til nåden og livet (1. Pet 3,7) og også konger og prester for Gud. (Åp 1,6; 5,10; 1. Pet 2,9 mfl)

Innvendinger:

1. Den guddommelige kraft til å gjenføde mennesket er ikke så ubetinget bundet til sakramentene at man trenger å bruke alminnelige kristen eller til og med kvinner, da Gud Herren også kan gjenføde mennesker uten å bruke sakramenter.

Svar:

Selv om Gud Herren ikke er så bundet til sakramentene at han ikke kan gjenføde uten disse, (for vi fordømmer ikke de små udøpte barna i kristenheten hvis de dør før de blir døpt. Dette omtales nærmere i kapittel 26.) så er vi likevel bundet til dette sakramentet slik at vi ikke lar være å bruke det når vi har anledning til å bruke de vesentlige deler i sakramentet. For Kristi befaling lyder uttrykkelig i Joh 3,5: *Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.*

2. Fordi dåpen hører med til det offentlige prekeembetet, skal det ikke forrettes av andre.

Svar:

Selv om dåpen etter den alminnelige orden skal forrettes av lærere, kan det likevel ikke trekkes den slutningen at det er forbudet for en alminnelig kristen å forrette dåp i nødsfall. For ordningen med at en prest forretter dåpen hører ikke med til de vesentlige deler i sakramentet (*causa efficiens instrumentalis non ingreditur rei essentiam*). Det er heller ikke uttrykkelig forbudt av Gud, for Gud har ikke gitt uttrykkelig befaling om at dåp bare skal skje gjennom prekeembetet, slik at en alminnelig kristen ikke kan forrette dåp i nødsfall. For på samme måte som det å lære egentlig tilkommer prekeembetet, så kan lekfolk også trøste og undervise i nødstider hvor det ikke finnes lærere å få tak i, for eksempel i tider med pest, i tider med beleiring og liknende tilfeller. Slik er det også med dåp. I alminnelighet skal den forrettes av en prest, men i ytterste nødsfall når vi ikke kan få tak i en prest, skal og kan andre kristne døpe.

3. Eksemplet med Sippora kan ikke brukes i dette spørsmålet fordi hun omskar i vrede og med urette motiver. I tillegg var Moses til stede, så derfor blir konsekvensen at andre kan døpe hvis en prest er til stedet.

Svar:

Selv om Sippora omskar i vrede, var likevel de vesentlige deler til stede og dermed var det en rett omskjærelse. Det kan bevises med at Gud Herren forlot Moses (2. Mos 4,26), dvs han tok bort den plutselige dødssykdommen og var ikke lenger sint på ham siden omskjærelsen nå var fullbyrdet. Derfor vender vi dette argumentet om og sier at siden Gud Herren anerkjente omskjærelsen til denne kvinnen som skjedde i vrede og av urette motiver, hvor meget mer skulle det ikke være en rett dåp når det skjer av troende kvinner og med andakt. Når det gjelder Moses sitt nærvær, kan det ikke regnes som et nærvær siden Moses var angrepet av en plutselig dødelig sykdom og var ute av stand til å omskjære. Derfor vender vi også dette argumentet om og sier at siden det var en rett omskjærelse som Sippora utførte i fraværet til Moses, hvor meget mer skulle det ikke være en rett dåp som i ytterste nødsfall ble forrettet av en kvinne ved sin manns fravær.

4. I 1. Kor 14,34 sier Paulus: *Som i alle de helliges menigheter skal kvinnene tie når menigheten samles. Det er ikke tillatt for dem å tale.* I 1. Tim 2,12 står det: *Jeg tillater ikke en kvinne å undervise.* Skal en kvinne ikke lære, skal hun heller ikke døpe.

Svar:

Paulus taler her om slike kvinner som ikke ville undervises eller ta imot lærdom. Det er det mest sannsynlige når vi ser på 1. Kor 14,35 og 1. Tim 2,11. Derfor blir det riktige svaret at Paulus taler her om hvordan den alminnelige ordningen bør være i kirken. Derfor sier vi også at en kvinne verken bør tillates

å lære eller å døpe. Men det er et annet spørsmål om nødsfall enn den alminnelige ordning. Det står i 1. Kor 14,36: *For det er en skam for en kvinne å tale i menigheten.* Her taler han om et tilfelle hvor kvinner vil lære i den offentlige forsamling hvor mennene er til stede.

5. Dersom det var tillatt for en kvinne eller for en alminnelig kristen å forrette dåp i nødsfall, så ville konsekvensen bli at nattverden også kan bli forrettet av en annen enn en prest.

Svar:

Her må vi gjøre en forskjell. For dåpen er et innvielsessakrament. Ved dette blir barna Kristi lemmer og arvinger til det evige liv. Men nattverden er ikke like nødvendig, slik at man i nødsfall kan bli bevart til evig liv uten å gå til nattverd. Den åndelige nytelsen av Kristi legeme og blod er absolutt nødvendig til salighet, men den kan også skje uten den sakramentale nytelsen. Men for små barn finnes det ingen andre midler som vi kan bringe dem til Kristus og til det evige liv enn ved det hellige dåps sakrament.

Kapittel 6: Om en dåp som er forrettet av en lærer som lærer falskt eller lever et straffverdig liv er et gyldig og virksomt sakrament

På dette spørsmålet må vi gi forskjellige svar siden det både er spørsmål om læren og livet til den som døper.

Når det blir stilt spørsmål om dåpen til en falsklærer er en gyldig dåp, må vi gjøre denne forskjellen i svaret:

Noen falsklærere forfalsker de vesentlige delene som hører med til dåpen og i stedet for vann bruker de noe annet, eller så døper de ikke i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Andre igjen beholder de vesentlige delene som hører med til dåpen, men forfalsker andre deler av Guds lære. Når det gjelder de første, så forretter de ikke et gyldig og virkekraftig sakrament og de som er døpt av slike må døpes når de kommer til den sanne kirke siden de ikke har mottatt en gyldig dåp. Dette beviser vi slik:

I Matt 28,19 befaler Kristus at man skal døpe i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. I Ef 5,26 blir dåpen kalt et vannbad i ordet. Fra disse to skriftspråkene slutter vi at de vesentlige delene i dåpen er vann og ord. Hvor en av disse delene mangler, kan det ikke være en gyldig dåp.

Hvis man har et tilfelle hvor en ordets tjener hemmelig bærer på en falsk oppfatning av de vesentlige delene i den hellige dåp og han samtidig tjener en kirke som lærer rett i disse delene, så vil en slik tjener likevel forrette en gyldig og virkekraftig dåp. For de hellige sakramenter er kirkens goder, og en hemmelig og skjult villfarelse til den tjeneren som forretter dåpen gjør den ikke til intet, så lenge han beholder de vesentlige delene og ikke forandrer noe i det ytre elementet, vannet, eller i ordene.

Når det gjelder andre som beholder de vesentlige delene i dåpen uforandret, men forfalsker andre hovedpunkter i den kristne tro, så forretter slike en gyldig og virkekraftig dåp. Det beviser vi slik:

1. Hvor de vesentlige delene i dåpen blir bevart, der blir det forrettet en gyldig dåp. Det er klart i seg selv siden det til enhver tings vesen ikke hører mer med enn de vesentlige delene. Når dåpens vesentlige deler i et slikt tilfelle blir beholdt uforandret, er det en gyldig og godkjent dåp. Matt 28,19; Ef 5,26: Dåpen er et vannbad i ordet.

2. Omskjærelsen som kona til Moses forrettet, var en rett omskjærelse. Men nå er det er lett å forstå at Sippora som var født i hedenskapet ikke var rettroende i alle deler av den sanne religion. 2. Mos 4,25.26: *Sippora tok da en kvass stein og skar av forhuden på sønnen sin. Da lot Herren ham være.*

3. Profetene i GT straffet mange ganger det forferdelige avguderiet og villfarelsene til de levittiske prestene. Normalt sett var det disse levittiske prestene som forrettet omskjærelsens sakrament, men man leser aldri at profetene lærte at de som var omskåret av disse avgudiske og falsklærende prestene måtte omskjæres på ny eller at de advarte mot å la disse forrette omskjærelse. Derfor må de ha utført en riktig omskjærelse.

Esek 16,20.21: *Sønnene og døtrene som du hadde født, og som tilhørte meg, (de som var tatt i pakt med meg og blitt mine barn ved omskjærelsens sakrament) tok du og ofret til mat for dem (avgudene). Var det ikke nok at du drev hor, siden du også slaktet sønnene mine og ga dem fra deg når du lot dem gå gjennom ilden?* Dette blir gjentatt i Esek 23,37.

4. Da Kristus selv vandret rundt på jorden, forkastet han aldri omskjærelsen til de levittiske prestene selv om han beskyldte dem for mange villfarelser.

Matt 23,2.3: *På stolen til Moses sitter de skriftlærde og fariseerne. Alt det de sier, skal dere derfor gjøre og holde. (Så lenge de sitter på Mose stol, dvs. så lenge de lærer det Moses har befalt og så lenge de forretter sakramentene slik Gud har befalt gjennom Moses, skal dere følge deres lære og bruke deres sakramenter. Og blant sakramentene var også omskjærelsen.)*

Joh 7,22: *Moses har gitt dere omskjærelsen – den er egentlig ikke fra Moses, men fra fedrene.*

Innvendinger:

Siden kjetterne ikke er Kristi og kirkens sanne lemmer og sakramentene egentlig er Kristi og kirkens goder, kan de ikke forrette dem.

Svar:

Selv om de falske lærerne på grunn av deres onde villfarelser ikke lenger er Kristi og den sanne kirkes lemmer, så hindrer det likevel ikke at de kan forrette en gyldig dåp, for de låner bare Gud Herren deres munn og deres hender. For det er Gud som døper og han kan virke gjennom disse falske læreres tjeneste. Så lenge de beholder Kristi ord og innstiftelse, så lenge er de også ytre medlemmer av kirken, selv om de på grunn av andre villfarelser er atskilt fra Kristi åndelige legeme. For Gud Herren kan samle en liten flokk troende kristne også ved slike predikanter som ikke bare lærer det pure og rene Guds ord, men som blander inn mennesketanker og egne påfunn. (Slik det var da profeten Elia levde, da Gud bevarte 7000 sjeler som ikke hadde bøyd sine knær for Baal, (1. Kong 19,18) selv om alle prestene hadde gitt seg hen til Baaldyrkelse og profeten Elia var den eneste som var igjen (v.10)). Han kan også samle en kirke av umyndige barn ved sakramenter som er forrettet av slike som ikke er rettlærende i alle deler, så lenge de beholder de vesentlige delene i dåpen.

Når det gjelder slike som lever et syndig og straffverdig liv, så skulle lærere og predikanter bestrebe seg til det ytterste på å leve ustraffelig (1. tim 3,2) og slik at det ikke er noe å utsette på deres livsførsel. (Tit 1,7) Likevel skjer det at ugudelige tjenere døper og vi skal ikke regne deres dåp for ugyldig og virkningsløs så lenge de beholder de vesentlige delene i dåpen. Det beviser vi slik:

1. Når alt er til stede som trengs for å være et sakrament, da er sakramentet gyldig og virkekraftig. I et slikt tilfelle som er nevnt blir det som hører med til dåpens vesen beholdt.

Matt 28,19 og Ef 5,26: Dåpen er ett vannbad i ordet. (Hvor vann og ord er til stede, der blir det forrettet en gyldig dåp.)

2. Profetene og Kristus beskyldte prestene, fariseerne og de skriftlærde for store synder, slik man kan lese hos profetene og evangelistene her og der. Især i Jes 28,7; Jer 5,31; Esek 34,2; Matt 23,1. Likevel leser man aldri at de ikke anerkjente men forkastet omskjærelsen deres.

Matt 23,2.3: *På stolen til Moses sitter de skriftlærde og fariseerne. Alt det de sier, skal dere derfor gjøre og holde.*

3. Tjenerne som forretter sakramentene er bare Guds verktøy. De døper ikke i eget navn, men i navnet og på befalingen til Faderen, Sønnen og Den hellige

ånd. Så på samme måte som tjenerens verdighet ikke tilfører dåpen noe, fratar heller ikke tjenerens uverdighet dåpen noe.

Matt 28,19: *Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.*

1. Kor 3,7: *Derfor er de ikke noe, verken den som planter eller den som vannet. Bare Gud er noe, han som gir vekst.*

1. Kor 4,1: *Så skal dere se på oss som Kristi tjenere og forvaltere av Guds mysterier.*

I denne sammenheng kan vi også nevne at Johannes ofte gjentar at han bare døper med vann (Matt 3,6; Mark 1,8; Luk 3,12; Joh 1,26). Det er som om han ville si at han bare låner Gud sin hånd for å utøse vann, men at det er Gud som gir dåpen hans kraft.

Innvendinger:

Siden ugudelige tjenere ikke har Den hellige ånd selv, hvordan kan de da dele ut Åndens gaver til andre ved dåpen?

Svar:

Kirkens tjenere handler i denne saken ikke ut ifra egen makt eller etter egne tanker, men de døper i Guds sted og Gud døper gjennom dem slik Kristus døpte gjennom sine disipler (Joh 4,2). På samme måte som Gud virker gjennom ordene til slike som ikke er omvendt og gudfryktige, for ordet er og blir en Guds kraft til frelse for dem som tror (Rom 1,16) uansett om det kommer gjennom en ond eller en from, slik fratar heller ikke en ugudelig tjener noe av dåpens vesen eller kraft. Blir ikke den levende kraft i kornet selv om den som sår det i jorden er ond? Avtar eller tiltar vannets kraft om det blir ledet ut i åkeren i en tre- eller sølvrenne? Det er Gud som døper og som gir dåpen kraft. Tjenerens verdighet eller uverdighet kan verken hindre eller bidra noe her. *Kan deres (menneskenes) utroskap oppheve Guds troskap? Slett ikke!* (Rom 3,3.4)

Kapittel 7: Om Johannesdåpen var et like virkekraftig sakrament til salighet som dåpen til Kristi disipler

For å forstå dette spørsmålet rett, må man vite at med Johannesdåpen menes den dåpen som Johannes forrettet og med Kristi disiplers dåp den dåpen som Kristi disipler forrettet, selv om verken Johannes eller Kristi disipler forrettet dåp på egen

autoritet eller uten Guds befaling. Om denne Johannesdåpen sier vi at den var likeså vel et hellig sakrament i NT som Kristi disiplers dåp, slik at ved Johannesdåpen ble Den hellige ånd gitt til gjenfødelse, fornyelse og evig salighet på samme måte som ved dåpen til Kristi disipler. Dette beviser vi slik:

1. På samme måte som disiplene døpte med vann i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn på Guds befaling, slik har også Johannes døpt på Guds befaling og ikke etter egne tanker, slik vi har vist i kap 4. Han har også døpt i navnet til den ene sanne Gud, slik vi skal vise nedenfor. Han har også brukt det samme ytre element som ble brukt ved apostlenes dåp, nemlig naturlig vann, hvordan kan det da være noe annet enn et sakrament?

Matt 3,11; Mark 1,8; Luk 3,16; Joh 1,26.31; Apg 1,5: *Jeg døper dere med vann...*

Matt 3,6.16; Mark 1,5; Luk 3,21; Joh 10,40 døpte Johannes i Jordan.

Joh 3,23: *Johannes døpte også, i Aïnon ved Salim. For det var mye vann der.*

2. På samme måte som Herren har virket gjenfødelse og syndenes forlatelse ved apostlenes dåp, slik har også Johannesdåpen hatt samme virkning.

Mark 1,4; Luk 3,3: *Johannes forkynte en omvendelsesdåp som ga tilgivelse for syndene.* (Denne måten å tale på ble også brukt om apostlenes dåp i Apg 2,38. *Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene.* I Apg 22,16 sier Ananias til Paulus: *Kom og la deg døpe og få syndene vasket bort.*

I Matt 3,7 og Luk 3,7 sier Johannes til fariseerne som kom til ham for å bli døpt: *Ormeyngel! Hvem har lært dere hvordan dere skal slippe unna den vreden som skal komme?* Her kan man se at ved Johannesdåpen kunne man unnsnippe den kommende Guds vrede og dette kunne ikke ha skjedd uten at syndene var blitt tilgitt.

I Luk 7,30 sier Kristus at fariseerne og de skriftlærde som ikke lot seg døpe av Johannes hadde *viste Guds plan fra seg.* Dette beviser at det var Guds nådige råd og vilje at de ved Johannesdåpen skulle antas til nåde og evig liv.

Her hører også med det som Sakarias sier i Luk 1,77 at Johannes skulle *gi hans folk å kjenne frelsen når deres synder blir tilgitt.* Denne syndenes tilgivelse skjer ikke bare ved evangeliets lære som Johannes førte sammen med lovens lære, men også ved å døpe botferdige mennesker. Så dåpen hans var ikke noe mindre middel til syndenes forlatelse og salighet enn hans evangeliske lære.

Joh 3,5: *Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.* (Her omtaler Kristus den dåpen som ble brukt på den tiden og viser at den virket gjenfødelse og åpnet veien til

himmelen. Ved å betrakte den evangeliske historie nøye vil man se at på denne tiden Jesus sier dette var det bare Johannesdåpen som ble forrettet.)

I Apg 18,25 står det om Apollo at *han forkynte med stor glød og underviste grundig om Jesus, enda han bare kjente Johannes-dåpen.*

I Joh 1,37 kan vi se at Peter var døpt av Johannes. Om dåpen sin skriver han i 1. Pet 3,21: *Dette (vannet) er et bilde på dåpen, som nå frelser også dere.* Derfor må Johannesdåpen også ha hatt frelsende virkning.

Men vi må også nevne at ved apostlenes dåp ble Den hellige ånds ekstraordinære gaver delt ut ved håndspåleggelse, samt gaven til å spå og tale i tunger (Apg 8,16; 19,5.6). Men vi må ikke slutte av det at Johannesdåpen derfor ikke var et sakrament slik som apostlenes dåp, eller at den ikke virket like kraftig til salighet. For de ekstraordinære gavene som ble gitt til de dømte skjedde egentlig ikke ved dåpen men ved håndspåleggelsen. Derfor fikk ikke alle som var døpt av apostlene disse gavene. Av den grunn er det lett å skjelve mellom de ekstraordinære Åndens gaver og de alminnelige Åndens gaver som er nødvendig til salighet ved å legge merke til at Johannes aldri la hendene på dem som var døpt slik at de fikk Den hellige ånds ekstraordinære gaver (for disse skulle først bli gitt etter Kristi himmelfart og etter at han var blitt herliggjort (Joh 7,39). Likevel var hans dåp kraftig og virket syndenes forlatelse, gjenfødelse og salighet.

3. Dersom Johannesdåpen ikke var et sakrament på samme måte som dåpen til Kristi apostler og som deres etterfølgere nå for tiden forretter, så vil følgen bli at vårt hode Kristus er blitt døpt med en annen dåp enn hans lemmer. Dette vil ta bort den herlige trøsten som kirkefedrene har hentet fra Kristi dåp i det de sier (og med rette) at Kristus har helliget dåpens sakrament ved å berøre vannet med sitt hellige legeme. Han som er Guds lam og som all verdens synd lå på, han kom til dåpen og har i vårt sted latt syndene vaskes bort og i stedet lagt all sin fortjeneste og rettferdighet i dåpens hellige vann slik at vi kunne bli kledd med rettferdighets kappe. I Matt 3,13; Mark 1,9; Luk 3,21; Joh 1,33 kom Jesus til Jordan for å bli døpt av Johannes.

1. Kor 12,13: *For med én Ånd ble vi alle døpt til å være én kropp, hvor Kristus er hodet.* (Ef 1,22)

4. Følgene ville også bli at de hellige apostler som for det meste var døpt av Johannes, ville forrette en annen dåp enn den de selv hadde mottatt og vår dåp som vi har mottatt ville også være en annen. Men det står slik:

Ef 4,4-6: *En kropp, én Ånd, slik dere fikk ett håp da dere ble kalt, én Herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far, han som er over alle og gjennom alle og i alle.* (I NT er alle kristne et åndelig legeme, da de alle har mottatt den samme

Ånd. De har også det samme livets håp og har alle en tro, en Herre, en Gud og Far og så har de alle en dåp.)

Joh 3,22.23: Etter dette dro Jesus og disiplene hans videre til Judea. Der ble han nå en tid sammen med dem og døypte. Johannes døypte også, i Ainon ved Salim. For det var mye vann der, og folk kom dit og ble døypt. Her kan vi legge merke til at Johannes og Jesu disipler døypte samtidig. Dersom Johannesdåpen bare var en forberedende dåp til Kristi dåp, hvorfor var det da nødvendig at de døypte samtidig? Var det ikke bedre at de som ville la seg døype ble henvist til apostlenes dåp?

I denne sammenheng kan det også nevnes at ut ifra Joh 1,37.41 kommer det fram at noen av Kristi disipler tidligere var disipler til Johannes. Disse var uten tvil døypt av Johannes. Men man leser aldri at disse måtte døypes på ny senere.

Innvendinger:

1. Siden Johannes ikke hadde uttrykkelig befaling om å døype, slik som apostlene, så var hans dåp ikke et sakrament på samme måte som deres dåp. Dette har vi allerede svart på i kapittel 4.
2. Siden Johannes ikke har døypt i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, slik som apostlene, men først og fremst til han som skulle komme, dvs til Kristus (Apg 19,4), kan ikke begge dåpene ha hatt samme form og ikke vært det samme sakramentet.

Svar:

1. Selv om det ikke uttrykkelig står at Johannes har døypt i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, så er det likevel ingen tvil om at Johannes ved forrettelsen av dåpen har henvendt seg til dette navn og døypt i det navn han var utsendt for å døype til. Den som sendte ham ut er jo den ene sanne Gud, en i vesen og tre i personer (Joh 1,33). Vi skal og kan ikke tenke at Johannes har utøst eller nedsenket noen i vannet uten å bruke ord, da en slik neddykking ikke er noen dåp, men et vanlig bad. Ordet er jo det viktigste i dåpen. Derfor har han forrettet dåpen i navnet til han som sendte ham for å døype. Denne utsender er den ene sanne Gud, Fader, Sønn og Helligånd.
2. Johannes og apostlene har ført samme lære og de har forrettet det samme sakrament siden sakramentet er seglet som bekrefter læren, selv om apostlene etter Kristi himmelfart har hatt et større lys i læren og en større grad av nåde. Hva som har vært læren til Johannes, kan man se av det som evangelisten Johannes skriver. Han har lært at Gud sendte sin sønn og la alt i hans hender (Joh 3,34.35), at denne Guds sønn er Guds lam som bærer verdens synder (Joh 1,29.36) og at han ved dette var et forbilde på alle ofrene i GT. Videre at Gud har gitt Sønnen Ånden uten mål. (Joh 3,34) Til dette sanne Guds navn

har Johannes døpt og denne lære om Kristi person og gjerning har han bekreftet ved dåpens seremoni.

3. Kristi disipler har også døpt før Kristi himmelfart (Joh 3,22; 4,2), ja, samtidig med at Johannes døpte. Nå blir det ikke sagt uttrykkelig at disiplene døpte i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, men hvem ville derfor si at de har døpt uten ord eller at de har brukt en annen form på dåpen? For til hvem og hvordan de har døpt må man slutte ut fra læren deres, den lære som deres mester Kristus førte og som også Johannes lærte, nemlig at Gud sendte sin sønn til verden for at alle de som tror på ham skulle ha evig liv; (Joh 3,16) at Sønnen skulle komme ned fra himmelen og opphøyes på korsets tre for at alle de som tror på ham skulle ha evig liv, (Joh 3,14.15) og at Den hellige ånd ved dåpens vann gjenföder til evig liv. (Joh 3,5) På denne lære har Kristi disipler døpt og nå er det ingen forskjell mellom deres lære og læren til Johannes.
4. I Joh 3,26 blir det sagt at disiplene til Johannes ble bedrøvet over at Kristus døpte ved disiplene sine. Dette trekker de frem for deres mester Johannes og sier: *Rabbi, han som var sammen med deg på den andre siden av Jordan, og som du vitnet om, han døper nå, og alle går til ham.* Dersom Kristi disipler hadde døpt annerledes enn deres mester Johannes, hadde han sagt det til dem.
5. Når det gjelder Apg 19,4 om at Johannes døpte til den kommende Kristus, mens apostlene døpte til han som allerede var kommet, så er det lett å svare på det. På dette stedet er det ikke snakk om ordene som ble brukt da Johannes døpte, men om hans preken: *Johannes døpte med en dåp til omvendelse. Han sa til folket at de skulle tro på ham som kom etter ham, det er Jesus.* Selv om Johannes døpte til den kommende Messias, så kan det ikke anvendes på hans komme som menneske, men om hans embete og først og fremst om hans lidelse og død. Men slik har jo også Kristi disipler døpt til den kommende Messias før hans lidelse og død og likevel er det ikke noe annet sakrament som disiplene forrettet før og etter Kristi lidelse. Summa: Det er den samme tro fedrene hadde da de satte sitt håp til den kommende Messias som vi som tror på han som er kommet. Slik er det også samme dåp som Johannes og Kristi disipler forrettet før Kristi lidelse som disiplene forrettet etter Kristi lidelse.
6. Etter at Kristus fremstilte seg i sitt embete med sin lære og sine undergjerninger, har ikke Johannes lenger lært at han skulle komme etter ham, men *midt iblant dere står en dere ikke kjenner* (Joh 1,26). Derfor har han uten tvil fra den tid av ikke lenger døpt til den kommende Messias, men til hans navn som nå var kommet, og har med sin dåp liksom ført sammen bruden med sin himmelske brudgom. (Joh 3,29)
7. På samme måte som Johannes har døpt til Kristus (Apg 19,4) eller til Herren Jesu navn (v. 5), på samme måte omtales apostlenes dåp i Gal 3,27. Der står

det at de er *døpt til Kristus*, eller som det står i Apg 2,38 *døpt i Jesu Kristi navn*. I navnet Jesus innbefattes hele treenigheten som Gud Fader som har salvet sønnen, Guds sønn som er blitt salvet, og Gud Den hellige ånd som sønnen er blitt salvet med uten mål.

3. Johannes sier i Matt 3,11; Mark 1,8; Luk 3,16 og Joh 1,26.33: *Jeg døper med vann. Han er det som døper med Den hellige ånd*. Derfor ser det ut som om Den hellige ånd ikke har vært tilstede med sine nådevirkninger i Johannesdåpen.

Svar:

1. Sett at Johannes her taler om de alminnelige Åndens gaver som er nødvendig for alle kristne til salighet og som også nå for tiden deles ut ved dåpen, må man likevel ikke slutte at Den hellige ånd ikke var virksom ved Johannesdåpen, for han har jo preket omvendelses dåp til syndenes forlatelse. (Mark 1,4) Men han vil skjelve mellom hvem de himmelske gaver i dåpen kommer fra og tjeneren som i det ytre forretter dåpen, slik Paulus gjør i 1. Kor 3,6 når han skjelner mellom den som planter, den som vanner og den som gir vekst.
2. Men når vi betrakter denne teksten og sammenlikner den med andre steder i Skriften, så ser vi at Johannes her ikke snakker om de alminnelige Åndens gaver, men om de ekstraordinære Åndens gaver som ble utgytt over apostlene og andre kristne i den første kirke på pinsedag. Det ser vi av at Johannes taler i futurum (fremtidsform). Han **vil** døpe dere med Den hellige ånd, dvs etter at han er herliggjort og etter sin himmelfart. I Joh 7,39 står det: *Ånden var ennå ikke kommet*, (dvs. de ekstraordinære Åndens gaver var ennå ikke utgytt) *for Jesus var ennå ikke blitt herliggjort*. Dette bekreftes også når vi sammenlikner dette sted med Matt 3,11 hvor det står: *Han skal døpe dere med Den hellige ånd og ild*. Dette ble oppfylt på pinsedag (Apg 2,3) *da tunger som av ild viste seg for dem, delte seg og satte seg på hver enkelt av dem*. Kristus selv gir oss en herlig forklaring på dette verset i Apg 1,4-5 når han befaler sine apostler: *Dere skal ikke forlate Jerusalem, men vente på det som Far har lovet, det som dere har hørt av meg. For Johannes døpte med vann, men dere skal om noen få dager bli døpt med Den hellige ånd*. Her har vi forklaringen på hva det vil si å bli døpt med Den hellige ånd av Kristi munn, nemlig å motta Åndens ekstraordinære gaver. På samme måte forklarer Paulus det i Apg 11,15.16: *Og da jeg begynte å tale, kom Den hellige ånd over dem, akkurat som over oss i begynnelsen. Da husket jeg Herrens ord, at han sa: Johannes døpte med vann, men dere skal bli døpt med Den hellige ånd*.
4. De som var døpt av Johannes måtte siden døpes på ny med Kristi dåp, slik det står i Apg 19,4.5.6. Efeserne som var døpt med Johannesdåpen måtte døpes på ny av Paulus. Derfor kan ikke Johannesdåpen hatt samme kraft og virkning som apostlenes dåp.

Svar:

1. Vi vil ikke lage noen stor diskusjon av om noen av dem som var døpt av Johannes siden ble døpt av apostlene. I Apg 2,41;4,4 blir 8000 jøder omvendt og døpt og noen av dem var kanskje tidligere døpt av Johannes. Men vi kan likevel ikke trekke den slutningen at det var nødvendig til gjenfødelse og salighet at de som var døpt med Johannesdåpen siden måtte døpes på ny av Kristi apostler.
2. Man leser ingen steder at disiplene til Johannes som var døpt av ham og som siden vandret med Kristus, ble døpt på ny. Det står om Apollo i Apg 18,25 at han bare kjente til Johannesdåpen, men det står ingenting om at han ble døpt om igjen, men bare at han ble undervist grundigere.
3. Dersom det var nødvendig at de som var døpt med Johannesdåpen siden måtte døpes med apostlenes dåp, hvorfor sier da Paulus i Ef 4,5 at det bare er en dåp i NT?
4. Både Johannes og Kristi disipler har døpt samtidig, slik vi kan lese i Joh 3,22.23. Dersom Johannesdåpen bare var en forberedelse til apostlenes dåp, hvorfor sluttet han ikke med å døpe straks apostlene begynte?
5. Når det gjelder versene i Apg 19,4.5.6, så er de litt vanskelig å forstå og kan fortolkes på flere måter. Noen forstår v.5 som om at efeserne ble døpt i Jesu navn, men ikke slik at de ble døpt på ny av Paulus med vann, men at de fikk Den hellige ånds ekstraordinære gaver ved at hendene ble lagt på dem, slik det blir forklart i v. 6. Det er ikke uvanlig i Skriften at utgytelsen av Den hellige ånds ekstraordinære gaver blir kalt en dåp, slik vi har vist i kap 1.
6. Før vi gir en grundig forklaring at dette skriftstedet, må vi legge merke til at efeserne som var døpt med Johannesdåpen, blir omtalt som troende (v. 2) og Kristi disipler (v.1). Nå kan ingen bli en troende og en Kristi disippel uten Åndens nåde, slik det står 1. Kor 12,3: *Ingen kan si: «Jesus er Herre!» uten i Den hellige ånd.* Siden efeserne som var døpt med Johannesdåpen var troende og Kristi disipler, må Den hellige ånd ha virket gjennom Johannesdåpen.
7. Nå vil vi forklare teksten. Da Paulus kom til Efesos traff han noen troende og spurte dem om de hadde fått Den hellige ånd, dvs Den hellige ånds synlige gaver slik det står i v. 6. De svarer: *Vi har ikke engang hørt at det er noen Hellig Ånd.* Dvs. De hadde ikke hørt om at Den hellige ånds spesielle og ekstraordinære gaver ble delt ut til de troende, slik Johannes sier i Joh 7,39: *Ånden var ennå ikke kommet.* Apostelen spør da: *Hva slags dåp er dere døpt med da?* Det var som om han ville spørre: Av hvem og hvordan er dere døpt? De svarte: *Johannes-dåpen.* Da benytter Paulus anledningen til å tale og undervise dem om Åndens gaver som ble utdelt ved Johannesdåpen og de gavene som ble utdelt ved apostlenes håndspåleggelse. *Johannes døpte med en*

dåp til omvendelse. På gresk står det slik: *Johannes har vel døpt med en dåp til omvendelse*, og i omvendelsen var ikke syndenes forlatelse utelukket slik det står i Mark 1,4. Så følger v. 5: *Men etter å ha hørt dette lot de* (dvs. de som hørte Johannes tale ved dåpen) *seg døpe til Herren Jesu navn*. I v. 4 og 5. beskriver Paulus arten og måten som Johannes døpte på, at han først preket om at de skulle tro på han som skulle komme etter ham, dvs på Jesus og at han var Kristus eller Messias, og at de som hørte dette og trodde denne preken lot seg døpe av Johannes i Jesu navn. Denne forklaring stemmer overens med den greske tekst hvor ordene *vel* og *men* i 4. og 5. vers binder disse versene sammen.

Kapittel 8: Om dåpens ytre element eller materie som er naturlig vann

Til nå har vi behandlet hvem som har stiftet og innsatt dåpen, (*de causa efficiente principali*) nemlig Gud Fader, Sønn og Helligånd og om tjenerne (*de ministeriali baptismi*) som kan og skal forrette dette sakramentet. Nå følger dåpens materie som er naturlig vann. Selv om Gud Herren er underfull og hans råd ubegripelig i sine gjerninger, så kan man likevel etterforske og spør hvorfor det har behaget Gud Herren å bruke nettopp vann i dette hellige sakrament. Det skyldes følgende grunner:

1. For at forbildene og spådommene i GT og spesielt de levittiske renselser skulle oppfylles. Se kapittel 3.
2. Fordi dåpens sakrament er helt nødvendig til gjenfødelse og salighet, har Gud ville forordne et ytre element som er tilgjengelig til alle tider og til alle steder.
3. Fordi vannet er et forbilde på den indre Åndens virkning som han virker i, ved og gjennom dåpen. For på samme måte som naturlig vann vasker og renser kroppen, er vannet i den hellige dåp i kraft av det guddommelige ord som det er innesluttet i, et frelsende middel som vasker bort syndens åndelige urenhet på sjel og legeme.
4. På samme måte som Den hellige ånd svevet over vannet i den første skapelse og liksom gjorde jorden fruktbar, (1.Mos 1,2) slik har Gud også forordnet vann til gjenfødselen, som kan kalles den andre skapelse, slik at det ved Åndens kraft blir til et gjenfødende og fornyende frelsesmiddel.

Fordi den hellige dåp skal skje i, ved og gjennom vann, er det ikke tillatt for noe menneske å endre eller å bruke noe annet i stedet. Det beviser vi slik:

1. Fordi Johannes som først forrettet dåp på Guds befaling ikke døypte med noe annet enn vann.

Matt 3,11; Mark 1,8; Luk 3,16, Joh 1,26.31: *Jeg døyper med vann.* Apg 1,5;11,16: *Johannes døypte med vann.*

Matt 3,6.13.16; Mark 1,5.6; Luk 3,3,21; Joh 10,40. Han døypte i Jordan.

I Joh 1,33 sier Johannes at han er sendt for å døype med vann.

Joh 3,23: *Johannes døypte også, i Ainon ved Salim. For det var mye vann der.* (For at man ikke skulle tenke at det bare var vannet i Jordan som helliget dåpen.)

2. Fordi de hellige apostler ikke døypte med noe annet enn vann, verken før eller etter Kristi lidelse.

Apg 8,36.38: *Mens de kjørte langs veien, kom de til et sted hvor det var vann, og hoffmannen sa: Se, her er vann. Hva er til hinder for at jeg blir døpt? De steg ned i vannet, både Filip og hoffmannen, og Filip døypte ham.*

Apg 10,47: *Kan noen da nekte dem vannet og hindre at de blir døpt?*

3. Fordi ordet dåp egentlig betyr å dyppe noen ned i vann eller å overøse dem med vann, slik vi har vist i kapittel 1. Så selv om ordet dåp også brukes billedlig, så fratar det likevel ikke ordets egentlige mening. Her hører også alle de språk som bruker ordene å døype eller dåp om dette hellige sakrament.
4. Fordi dåpen blir kalt vannet eller et vannbad i ordet, slik vi har vist i kapittel 2. Det skjer for å vise at vannet er materien eller det ytre elementet i den hellige dåp.
5. Fordi Kristus ble døpt i Jordan og dermed liksom helliget Jordan og alt annet vann i dåpen.

I Matt 3,16; Mark 1,9; Luk 3,21; Joh 1,32 blir Jesus døpt av Johannes i Jordan.

6. Fordi det fløt vann og blod ut av siden på Kristus på korset. Dette betegner begge sakramentene, både dåpen og nattverden. Ved disse sakramenter samler Kristus en kirke og en åndelig brud på samme måte som Eva ble tatt av Adams side av et ribbein og ført til ham. (1. Mos 2,22)

Joh 19,34: *Men en av soldatene stakk ham i siden med et spyd, og straks kom det ut blod og vann.*

Alt dette viser at vannet er nødvendig og må brukes i den hellige dåp. Men det er ikke viktig om det er varmt eller kalt, om det kommer fra en brønn eller en elv eller fra havet, for alt dette berører ikke vannets egentlige vesen. At vannet først skal

forberedes til dåp med exorsisme eller besvergelse, står det ingenting om i Guds ord. I stedet ser vi at døperen Johannes og apostlene brukte alminnelig vann i dåpen.

Innvendinger:

Vi hørte i kapittel 5 at alminnelige kristne i nødsfall også kan forrette dåp, da må det også kunne være en gyldig dåp hvis vi i nødsfall brukte et annet element enn vann.

Svar:

Det er en stor forskjell mellom disse to tilfellene. For tjeneren som døper er ikke en vesentlig del av dåpen. Men vannet er dåpens materie og derfor er det en vesentlig del av den hellige dåp. Derfor kan en annen enn kirkens ordinære tjener forrette dåp i nødsfall, men ingen kan eller må bruke noe annet ytre element i dåpen enn vann, for i et slikt tilfelle ville en av de vesentlige delene av dåpen bli endret.

Kapittel 9:

Vannet i dåpen er ikke bare alminnelig vann, men det er vann som er bundet sammen med og forent med Guds ord

Selv om vannet som brukes i den hellige dåp beholder sitt naturlige vesen og sine naturlige egenskaper både i og etter dåpen, så er det likevel ikke bare alminnelig vann. Det er bundet sammen og forent med Guds ord. Derfor er det et virkningsfullt middel som den hellige treenighet virker kraftig gjennom. Faderen antar den som blir døpt til sitt kjære barn, Sønnen vasker bort synden med sitt blod og Den hellige ånd gjenföder og fornyer ham til evig liv.

Derfor sier vi:

1. At til de vesentlige delene i dåpen hører det ikke bare med vann, men også ord. Dette ordet gir vannet kraft til gjenfødelse, fornyelse og salighet. Men uten ord, var vannet bare alminnelig vann og kunne ikke ha hatt denne himmelske kraft.

Matt 28,19: Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn. Her ser vi at Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn blir ropt ut ved dåpen og over den dømte. Vi skal derfor ikke overse disse ordene, men tenke over hva de inneholder. For når den som døper sier: Jeg døper deg i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn, så viser han:

- 1) At dåpen ikke er en menneskelig oppfinnelse eller ordning, men innstiftet av den sanne Gud og et hellig sakrament. Det er innstiftet av den Gud som er ett i sitt vesen. Derfor sier han at det døpes i navnet til

en, (og ikke i navnet til flere) og denne ene er likevel tre personer, noe som også uttrykkelig blir nevnt, nemlig at disse tre personene er Faderen, Sønnen og Den hellige ånd.

- 2) At han ikke forretter dette sakrament på egne vegne og etter egne tanker, men i Guds sted som hans forvalter og tjener. Så når han døper i Gud Faders, Gud Sønnens og Gud Den hellige ånds navn, så er det som om Faderen, Sønnen og Den hellige ånd selv har døpt. 2. Kor 5,20: *Så er vi da utsendinger for Kristus, og det er Gud selv som formaner gjennom oss. Vi ber dere på Kristi vegne.*
- 3) At når Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn blir brukt sammen med dåpens vann, så er det med bønn om at han vil virke kraftig og oppfylle sine løfter over den som blir døpt.
- 4) At dette vann ikke lenger bare er alminnelig vann, men et slikt vann som den hellige treenighet vil virke kraftig gjennom og fortsatt virker kraftig ved. Så når tjeneren sier: Jeg døper deg i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, så betyr det: Jeg bevitner hermed at du ved dette sakrament er tatt i nådepakt med Gud og at Gud Fader antar deg til sitt barn, at Sønnen vasker deg ren med sitt blod og kler deg med sin rettferdighet og at Den hellige ånd gjenföder og fornyer deg til evig liv.
- 5) At den dømte som nå er tatt opp i nådepakt med Gud, forplikter seg til å anerkjenne den eneste sanne Gud i hans ord, ære og tilbe ham og bare tjene ham og stride mot djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen under Kristi fane, han som er innstifter av dåpens sakrament.

Alt dette ligger i disse ordene som døperen sier: Jeg døper deg i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Og for ennå bedre å forstå disse ordene, vil vi anføre andre steder i Skriften.

I 2. Mos 5,23 taler Moses i Herrens navn til Farao.

I 5. Mos 18,7 tjener levittene i Herrens navn.

5. Mos 18,20: *Men våger en profet å tale i mitt navn, med ord som jeg ikke har pålagt ham...*

1. Sam 17,45: *Jeg kommer mot deg i navnet til Herren over hærskearene.*

2. Sam 6,18: *David velsignet folket i navnet til Herren over hærskearene.*

1. Kong 18,32: *Av disse steinene bygde Elia et alter i Herrens navn.*

Matt 18,20: *For hvor to eller tre er samlet i mitt navn...*

Mark 9,39: *Gjøre noe i Kristi navn.*

Luk 9,48: *Den som tar imot dette barnet i mitt navn...*

Joh 16,23: *Hvis dere ber Far om noe, skal han gi dere det i mitt navn.*

Av disse og liknende steder i Skriften ser vi at å gjøre eller tale noe i Guds navn betyr å gjøre det på Guds befaling, i Guds sted, i sann bønn til Gud, ved Guds kraft, i sann tillit til Gud, til Guds ære osv.

Så når dåpsvannet blir utøst i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, er det ikke lenger bare alminnelig vann, men vann som er innesluttet i Guds befaling og forent med Guds ord og derfor er det et guddommelig verktøy.

I Ef 5,26 kaller Paulus dåpen for et vannbad i Ordet.

2. Guds navn betyr heller ikke noe annet enn Gud selv, (Salm 48,11: *Gud, slik ditt navn er, slik er også din ære.* 2. Krøn 14,11: *Herre, vår Gud! For vi stoler på deg, og i ditt navn har vi gått mot denne veldige styrken.*) og når Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn brukes sammen med dåpsvannet etter Kristi befaling, er den hellige treenighet til stede i dåpen og virker kraftig i og ved den.

Matt 28,19: *Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.* (Når dere forretter dåp etter min befaling og etter den guddommelige ordning, så er det ikke bare en ytre seremoni, en ytre renselse, men Gud Fader, Gud sønn og Gud Den hellige ånd er til stede med sine nådevirkninger. Faderen tar den døpte til nåde for min skyld, som mellommannen. Jeg vasker ham ren fra synden og gir og tilregner ham min fortjeneste og velgjerninger. Den hellige ånd virker gjennom gjenfødelse og fornyelse slik at den døpte blir et Guds barn, en sann Kristi disippel og et tempel og en bolig for Den hellige ånd.)

3. Fordi Den hellige ånd, den tredje person i guddommen, ikke bare er i Faderens og Sønnens navn, men også i Den hellige ånds navn og virker i ved og gjennom dåpens vann. Derfor tilbyr Gud Den hellige ånd til alle som blir døpt, og Den hellige ånd virke tro til gjenfødelse og fornyelse hos alle dem som ikke setter seg imot, samt at han bekrefter denne Guds nådepakt i hjertene deres.

Joh 3,5: *Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.* (Ved dåpens vann er Den hellige ånd til stede og gjør den til et salig gjenførende middel.)

2. Kor 1,21,22: *Gud er den som grunnfester både oss og dere i Kristus, og som har salvet oss. Han har også satt sitt segl på oss og gitt oss Ånden som pant i våre hjerter.*

Ef 1,13: *I ham kom også dere til tro da dere hørte sannhetens ord, evangeliet om deres frelse. I ham ble dere merket med seglet: Den hellige ånd som var lovet oss.*

Ef 4,30: Gjør ikke Guds hellige Ånd sorg, for Ånden er det segl dere er merket med helt til frihetens dag.

Her hører også med de språk som bevitner at Den hellige ånd blir gitt Guds barn. For dette skjer ikke bare ved evangeliets ord, men også ved det hellige dåpens sakrament.

4. Fordi Guds sønn har tatt på seg sann menneskelig natur i tidens fylde og mellom disse to naturer er det et uoppløselig bånd, derfor er han ikke bare til stede i dåpen etter sin guddommelige natur, men også etter sin påtatte menneskelige natur. Derfor må man overhodet ikke utelukke Kristi blod fra den hellige dåp:
 1. Fordi Guds sønn har tatt på seg sann menneskelig natur og derfor også kjøtt og blod, og i denne, med denne og gjennom denne sanne menneskelige natur utfører han alle sine gjerninger.
 2. Fordi kraften i den hellige dåp kommer fra Kristi fortjeneste og fra at han utøste sitt blod på korsets tre.
 3. Fordi vi blir vasket rene fra synden ved Kristi blod i den hellige dåp.
 4. Fordi vi blir døpt til Kristi død og Kristi død innebefatter at han utøste sitt blod.

I Joh 19,34 står det at fra Kristi side på korsets tre fløt det blod og vann. (Dette betegner begge sakramentene i NT som henter sin kraft og virkning fra Kristi død.)

Rom 6,3.4: Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden.

Gal 3,27: Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.

1. Joh 1,7: Blodet fra Jesus, hans Sønn, renses oss for all synd.

Innvendinger:

Fordi den hellige treenighet har innstiftet dette sakramentet, trenger likevel ikke treenigheten å være en vesentlig del av den hellige dåp.

Svar:

Fordi Gud Fader, Sønn og Helligånd har innstiftet og innsatt den hellige dåp, så hindrer det likevel ikke at man kan si at den hellige treenighet er det andre vesentlige stykke av den hellige dåp. For i innstiftelsesordene forklarer og lover Gud Herren at han vil være til stede i dåpen med sine nåderike velgjerninger. Er det ikke også slik at Kristus er innstifteren av den hellige nattverd? Likevel

er han også med sitt legeme og blod den dyrebare maten i nattverden, slik som han også var en yppersteprest og et offer på korsets tre.

Kapittel 10: Om den hellige dåps form og vesen, eller hva dåp egentlig er

Dåp er egentlig å neddyppe eller overøse noen med vann i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Dette kan man klart forstå av innstiftelsen av dette sakramentet. Det er ikke tilstrekkelig at man bruker Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn ved eller over dåpsvannet, men det må også skje en dåp, dvs. at mennesket blir overrøst eller neddykket i dåpsvannet. Det er heller ikke tilstrekkelig at man overøser eller neddykker et menneske i vann, for dette gjør i og for seg ingen dåp, men det må skje i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn.

Matt 28,19: Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Av dette kan man lett trekke den slutningen:

1. At disse ordene ikke må forandres, meget mindre utelates, men dåp må forrettes slik som Kristus har forordnet og innstiftet.
2. At det ikke er noen gyldig dåp hvis disse ordene blir forandret, for da avviker man fra Kristi innstiftelse. Når det ikke er en gyldig dåp dersom man bruker et annet element i stedet for vann, hvor meget mindre er det en dåp dersom man ondskapsfullt forandrer ordene: *I Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn?*
3. At dåpsvannet, når det ikke brukes på et menneske, i og for seg selv ikke har en skjult himmelsk kraft. Men når dåpsvannet utøses over et menneske i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, så er det et nåderikt vann, et frelsende gjenfødende middel, ja, et guddommelig vann. Når det ikke brukes i den hensikt Gud har innstiftet det til, så har det ikke noe annen kraft og virkning enn alminnelig vann.

Innvendinger:

1. Det høres nesten ut som om ordene har en magisk kraft hvis man sier at man ikke kan døpe i noe annet enn i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn.

Svar:

1. Vi tilskriver ikke de ytre ordene en hemmelig kraft når vi sier at disse ordene gjør dåpsvannet til et gjønfødende middel, men vi lærer og bekjenner at det sømmer seg for sanne Kristi disipler å bli i en rett kristelig enfoldighet ved dåpens ord og innstiftelse.

Joh 8,31: Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler.

Joh 10,27: Mine sauer hører min stemme.

2. Selv om det bare er gjennom treenighetens nådevirkning at dåpsvannet blir et salig gjønfødende og fornyende bad, så har Kristus likevel bundet oss i sine innstiftelsesord til disse ordene og lovet at han vil utrette slike store nådegjerninger dersom vi holder oss til hans innstiftelsesord som lydige og trofaste elever.
 3. Selv om vi ikke rokker ved dåpens hellige vesen dersom vi døper i treenighetens navn uten å nevne alle tre personene ved navn, så sier og lærer vi likevel bestandig at man ikke skal bruke andre ord eller en annen form enn den som Kristus har foreskrevet. Kristi guddommelige visdom har uten tvil hatt en god grunn til å nevne alle tre personene ved dåpen og til å døpe i alle tre personenes navn, fordi alle tre personene og hver enkelt blant dem utretter sine særskilte nådeverk i dåpen. Faderen tar oss til sitt barn, Kristus blir vår bror og Den hellige ånd gjør oss til sitt tempel.
2. I Apg 2,38;10,48 står det at apostlene har døpt i navnet til Herren Jesus, derfor kan man også bruke denne formen ved dåpen.

Svar:

1. Det er ikke sannsynlig at de kjære apostlene har veket bort fra innstiftelsesordene, slik de ble foreskrevet av Herren Kristus.
2. I disse ordene blir det ikke beskrevet hvilken form apostlene har brukt ved dåpen, men ordene viser at de har døpt på Kristi ord og befaling og at de har forrettet sin dåp i Kristi tro, lære, bekjennelse og navn og har bundet de døde til Herren Kristus slik at de holder ham for deres eneste Messias, mellommann og frelser og tjener ham med alle krefter. De er jo døpt til hans død (Rom 6,4) på samme måte som Paulus sier i 1. Kor 10,2 at Israelittene er døpt til Moses, dvs. at de er førte av Moses over Rødehavet (denne vandring gjennom Rødehavet er et forbilde på dåpen) og dermed bundet dem til Moses slik at det han sier til dem på Guds befaling skal de tro og følge.

3. I tillegg innbefatter Kristi navn hele den hellige treenighet. For Kristus betyr en salvet og i dette navnet innbefattes Faderen som har salvet Kristus, Sønnen som er salvet etter sin menneskelige natur og Den hellige ånd som han er salvet og begavet med uten mål. Så når apostlene har døpt i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, så beskriver Lukas dette kort og sier at de har døpt i Kristi navn.

Kapittel 11:

Dåp kan ikke bare forrettes ved neddykking men også ved å overøse med vann

Så lenge dåp blir forrettet i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, er det likegyldig om den som døpes blir dukket ned eller overøst med vann. Og siden vi nå for tiden har den praksis i den kristne kirke med å overøse med vann, så skal man bli ved denne praksis og ikke egenrådlig avvike fra den. At dåp kan forrettes ved å overøse med vann i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, beviser vi slik:

1. Fordi ordet dåp i alminnelighet betyr å dynke eller å vaske, så kan dette skje både ved neddykking og ved overøsing slik vi har vist i kapittel 1.
2. Fordi ordet dåp blir brukt om den synlige utgytelse av Den helligånds ekstraordinære gaver, slik vi også har vist i kapittel 1. Av dette følger at overøsing også er dåp.

Joel 3,1: En gang skal det skje at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker. Dette ble oppfylt da apostlene ble døpt med Den hellige ånd på pinsedag. Apg 1,5; 2,17; 11,16.

3. Fordi ordet dåp også blir brukt om Israels barns vandring gjennom Rødehavet, selv om de ikke ble dukket under.

1. Kor 10,2: Alle (av Israels barn) ble døpt til Moses i skyen og i havet.

4. Fordi dåp også blir kalt et vannbad. Ordet å bade eller vaske seg brukes ikke bare om å dukke hele kroppen ned i vannet, men også om å vaskes ved overøsing eller dusjing.

Ef 5,26: Her blir dåpen kalt et vannbad i kraft av et ord.

Tit 3,5: ...badet som gjenføder og fornyer ved Den hellige ånd.

I disse språkene blir dåpen kalt et bad, og at det er klart at bading også kan skje ved overøsing ser vi av disse språkene:

2. Mos 2,5: *Da kom faraos datter ned til elven for å bade.* (Det betyr ikke at hun steg helt ut i vannet, men bare at hun vasket føttene i elven.)

2. Mos 30,18: *Du skal lage et vaskefat av bronse med understell av bronse.* (I dette vaskefatet har de ikke dyppet hele kroppen ned, men bare vasket hendene og føttene v. 19.)

2. Sam 11,2: *Fra taket fikk David øye på en kvinne som badet.*

1. Kong 22,38: *Og da de skylte vognen ved Samaria-dammen...*

Sal 6,7: *Jeg dynker mitt leie med tårer.* (Jeg vasker det med tårer.)

Joh 9,7: *Gå og vask deg i Siloa-dammen!*

5. Fordi døperen Johannes uten tvil også har øst vann over hodene til dem som han døpte. Da Johannes døpte offentlig i Jordanelven, er det ikke sannsynlig at han har dukket de døpte under med alle klærne på. Og når vi vet at en stor mengde av både menn og kvinner kom til Johannes for å bli døpt av ham, er det enda mindre sannsynlig at de har kledd av seg før de ble dukket under. Det mest sannsynlige er derfor at de stod ved bredden av Jorden eller gikk uti foran ham og at Johannes øste vann over hodene deres.

Matt 2,5: Mark 1,5: *Fra hele Judea og Jerusalem dro alle ut til ham. De bekjente syndene sine og ble døpt av ham i Jordanelven.*

Mark 1,10: Matt 3,16: *Da Jesus var blitt døpt, steg han straks opp av vannet.*

6. Fordi de hellige apostlene og andre i den første apostoliske kirke også har døpt ved å overøse med vann.

I Apg 2,41 står det at tre tusen mennesker ble døpt. (Det står ingenting om at de gikk ut til ei elv og ble dukket under der.)

I Apg 18,8: Her står det at Kripus og alle som bodde i huset hans ble døpt.

I Apg 22,16 sier Ananias til Paulus: *Så hvorfor nøler du nå? Kom og la deg døpe og få syndene vasket bort...* (Av Apg 9,18.19 kan vi se at Paulus ble døpt i det huset hvor han var, og hvordan skulle de i en hast ha fått tak i så mye vann og et så stort fat at Paulus kunne dukkes helt under.)

1. Kor 1,16: Her står det at Paulus døpte Stefanus og hans familie.

Innvendinger:

1. Fordi ordet døpe (taufen) kommer fra ordet neddykke (eintauchen), må den hellige dåp nødvendigvis skje ved neddykking.

Svar:

Selv om ordet dåp kommer fra ordet å dykke, så hindrer det likevel ikke at det også i alminnelighet kan bety å væte noe med vann, for denne væting kan skje både med neddykking og overøsing slik vi ovenfor har vist. Selv om det tyske ordet dåp bare skulle bety å dukke under, så har det ikke noe å si så lenge vi kan bevise at det greske ordet *baptizein* som Kristus bruker ved dåpens innstiftelse både betyr neddykke og overøse.

2. Ved neddykking uttrykkes bedre den symbolske verdien ved at vi er døpt til Kristi død og begravd med ham i dåpen, (Rom 6,3.4) og at den gamle Adam blir druknet og dødet i den hellige dåp.

Svar:

1. Den hellige dåp er ikke innsatt først og fremst på grunn av sin symbolske betydning, men meget mer for at den skal være et virkekraftig middel som Gud Den helligånd gjenføder og fornyer ved.
2. Denne virkning og hensikt kan Den hellige ånd utrette ved dåpsvannet både ved overøsing og neddykking, så lenge det er et vannbad i Ordet.
3. Det er ikke oss imot at man bruker ulike bilder om dåpen så lenge man ikke mener at bildene hører med til dåpens vesen, men lar dåpen være et kraftig middel til gjenfødelse og fornyelse og først og fremst søker dåpens betydning i dette. På samme måte som neddykkingen kan være et bilde på at vi er begravd med Kristus til døden og at den gamle Adam skal druknes i dåpen, så kan også overøsing bety at vi blir rensset med Kristi blod i dåpen (1. Pet 1,2) og at alle syndene våre blir vasket bort. (1. Joh 1,9) Syndfloden var også et bilde på neddykkingen, da alle mennesker druknet (1. Pet 3,21) og overøsing er et bilde på pakten Gud inngikk med israelittene da offerblodet skulle stenkes på folket. (2. Mos 24,8)

Kapittel 12:

Om overøsing med vann skal skje en eller flere ganger og om hvilken del av kroppen som skal døpes

På samme måte som om det ikke er avgjørende om den dømte blir dukket helt under eller om han blir overøst med vann, så lenge det bare skjer i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, slik er det også uten avgjørende betydning om den dømte overøses en eller tre ganger, om det øses vann over hele kroppen eller bare over en viktig del av kroppen. Dette beviser vi slik:

1. Det står verken i innstiftelsesordene eller noe annet sted i Skriften at man skal overøse en eller tre ganger eller at man skal dukke den døpte helt under, men Kristus sier bare helt enkelt: Døp!

Matt: 28,19: Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem...

2. Vi må alltid gjøre forskjell ved de hellige sakramenter på overrekkelsen av de himmelske gaver i de ytre elementer og arten og måten selve overrekkelsen skjer på. Det første skal alltid skje og kan ikke utelates, mens det andre er et adiaforon eller fri ting som kan endres på ved behov, så lenge overrekkelsen skjer slik Gud har forordnet.

I Matt 26; Mark 14; Luk 22; 1. Kor 11 blir innstiftelsen av den hellige nattverd beskrevet hvor Kristus lover å gi sitt legeme ved brødet og sitt blod ved vinen. Å dele ut og å spise og drikke må ikke forandres ved den hellige nattverd. Men det er ikke viktig om den som går til nattverd får brødet og vinen i munnen eller i hånden, om brødet og vinen deles ut før eller etter velsignelsen og om den som går til nattverd drikker selv av begeret eller får begeret overrekt. Slik er det også med den hellige dåp. Det er nødvendig at den døpte våtes i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Men man har ingen uttrykkelig befaling fra Herren om at neddykkingen eller overøsingene skal skje en eller flere ganger.

3. Det er ikke nødvendig at hele kroppen blir badet, for den hellige dåp er ikke innsatt for å rense kroppens ytre urenheter, men den skal være et bad til gjenfødelse og fornyelse. Derfor er det tilstrekkelig at man våter en del av kroppen. Slik er det også med brød og vin i nattverden. De er ikke gitt for at vi skal stille vår legemlige sult og tørst, derfor er det ikke nødvendig at man nyter så mye brød og vin der.

1. Pet 3,21: Dette (vannet) er et bilde på dåpen, som nå frelser også dere. Dåpen er ikke å vaske kroppen ren for skitt, men en bønn til Gud om en god samvittighet, i kraft av Jesu Kristi oppstandelse.

Fordi man ikke har uttrykkelig befaling fra Gud om hvor mange ganger vi skal overøse med vann og om det skal øses over hele kroppen eller ikke, så skal man ikke lage splid og splittelser på grunn av dette, men gjøre bruk av den skikk som den kristne kirke har på hvert sted. Hos oss har vi den skikk at vi øser vannet tre ganger på hodet til den som skal døpes og derfor holder vi oss til den skikk.

Innvendinger:

1. Det er bedre å overøse bare en gang med vann for å antyde det guddommelige vesens enhet.

Svar:

Vi får gjenta nok en gang at dåpen ikke først og fremst er innsatt for å antyde dette eller hint, men det er et vannbad i Ordet til gjenfødelse og fornyelse. Når

dette først ligger til grunn, kan man lete etter overførte betydninger, men uten at de kommer mot troens regel. Dersom en ønsker å antyde enheten i det guddommelige vesen ved å overøse med vann en gang, så kan man antyde personenes trefoldighet ved å overøse med vann tre ganger. (Tre ganger kan også hentyde til at vi er begravd med Kristus i dåpen og derfor kan vi si at overøsing tre ganger skal antyde at Kristus lå tre dager i graven, selv om dette bildet er litt søkt.)

2. Siden gjennfødelsen og fornyelsen strekker seg til hele mennesket, er det nødvendig at hele kroppen blir vøtet.

Svar:

Gjennfødelsen og fornyelsen ved Den hellige ånd kan strekke seg til hele mennesket selv om dåpsvannet ikke blir øst ut over hele kroppen, siden gjennfødelsens kraft ikke ligger hemmelig skjult i vannet, slik som alminnelig vann har kraft til å rense kroppen, men kraften til å gjennføde ligger ene og alene hos Den hellige ånd. Likevel vil han bruke dåpsvannet til dette som et middel han selv har forordnet. For bedre å forstå dette kan vi anføre at kraften i omskjørelsen (som dåpen er kommet i stedet for i NT (Kol 2,11) strakk seg til hele mennesket, selv om den ytre omskjørelse bare skjedde på en liten del av kroppen, nemlig på forhuden.

Kapittel 13: At den hellige dåp er et kraftig middel som Den hellige ånd gjennføder mennesket ved

Til nå har vi behandlet dåpens stifter, dåpens ytre element og dåpens form. Nå følger dåpens nytte og virkning. For vannet i den hellige dåp er ikke bare alminnelig vann, men vann som er innesluttet i Guds befaling og forent med Guds ord. Derfor skal vannet ikke brukes for å vaske bort kroppens urenheter, slik alminnelig vann brukes til (1. Pet 3,21), men det er et guddommelig middel og verktøy, helliget ved Guds ord og utsondret og avsondret fra annet vann til denne spesielle nytte, at ved og gjennom dette vann virker den hellige treenighet kraftig til salighet i den som blir døpt. Derfor er den hellige dåps første nytte og virkning at den gjennføder menneskene.

Joh 3,5: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.

Tit 3,5: Fordi han er barmhjertig frelste han oss ved badet som gjennføder og fornyer ved Den hellige ånd.

I denne sammenheng hører også Esek 47,9 med hvor det står at alt vannet som fløt ut under terskelen på templet skulle gjøre alt det møtte på sunt og levende. Dette var et forbilde på dåpen.

I tillegg til denne nytte av dåpen, virker den også dette:

1. At Den hellige ånd skaper troen i hjertet til den som blir døpt. For siden dåpen er et bad til gjenfødelse og et kraftig middel til syndenes forlatelse, til barnekår hos Gud og til evig salighet, så må troen vekkes og tennes i den hellige dåp (dvs. i hjertene til dem som ikke frivillig står imot Den hellige ånds virkninger) siden hele den hellige skrift vitner at uten tro kan ingen gjenfødelse, motta syndenes forlatelse, bli Guds barn og det evige livs arving. For dåpen er ikke bare alminnelig vann, men vann som er forent med Guds ord. Derfor er det et middel som mennesket blir gjenfødt ved.

Joh 17,20: Jeg ber ikke bare for dem, men også for dem som gjennom deres ord kommer til tro på meg.

Rom 10,17: Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord. (1. Pet 1,23)

Senere vil vi behandle utførlig om troen til dømte barn. Det vil vi også gjøre med spørsmålet om hva det kommer av at ikke alle voksne som er døpt kommer til sann tro og blir salige.

2. At den hellige dåp er et kraftig middel som Den hellige ånd tilgir syndene ved. Her hører først forbildene fra GT, som synfloden (1. Mos 7), alle de levittiske renselsene (3. Mos 15), stinkingen med vann, innblandet med aske fra en rød kvige (4. Mos 19) og Naamans renselse fra spedalskhet i Jordan (2. Kong 5). For på samme måte som vannet her tjente til å rense legemet, slik vasker vannet i dåpen bort den åndelige urenheter. Her hører også med alle de spådommer fra GT hvor Gud sier:

Esek 16,9: Jeg vasket deg med vann, skylte blodet av deg og salvet deg med olje.

Esek 36,25: Jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. Jeg renser dere for all urenheter.

Mik 7,19: Du skal kaste alle våre synder ned i havets dyp.

Sak 13,1: Den dagen skal det være en åpen kilde for Davids hus og for dem som bor i Jerusalem, til å rense bort synd og urenheter.

Men især hører det med følgende språk fra NT:

Mark 1,4: Luk 3,3: Johannes forkynte en omvendelsesdåp som ga tilgivelse for syndene.

Apg 2,38: *Peter svarte dem: Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene.*

I Apg 22,16 sier Ananias til Paulus: *Så hvorfor nøler du nå? Kom og la deg døpe og få syndene vasket bort.*

Rom 6,3: *Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død?* (Ved dåpen er vi innplantet i Kristus på en slik måte at vi kan være like sikker på å motta kraften av hans død som om vi selv hadde lidd døden for våre synder.) 2. Kor 5,14: *Vi vet at én er død for alle, derfor er de alle døde.*

1. Kor 6,11: *Men nå er dere vasket rene, dere er gjort hellige, dere er gjort rettferdige i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd.* (I den hellige dåp)

Ef 5,26.27: *Kristus elsket kirken og ga seg selv for den, for å gjøre den hellig og rense den med badet i vann, i kraft av et ord. Slik ville han selv føre kirken fram for seg i herlighet, uten den minste flekk eller rynke. Hellig og uten feil skulle den være.*

1. Pet 1,2: *Peter hilser de som er utvalgt slik Gud, vår Far, på forhånd hadde bestemt, og ved Ånden innviet til å være lydige og til å bli rensset ved Jesu Kristi blod.* (Rensingen ved Kristi blod til syndenes forlatelse skjer ved evangeliets ord og ved de hellige sakramenter, og derfor også i dåpen.)

1. Joh 1,7: *Blodet fra Jesus, hans Sønn, renser oss for all synd.* (Kristi blod blir stenket på oss i den hellige dåp og dermed blir vi rene.)

Det passer også å nevne i denne sammenheng at i Matt 3,7 og Luk 3,7 vitner døperen Johannes at man hadde mulighet til å unnslippe Guds vrede ved å motta dåp. Men nå kan ingen unnslippe Guds vreden uten at syndene blir tilgitt for Kristi skyld.

3. At Gud Herren oppretter en nådepakt med oss i den hellige dåp. Denne nådepakt består i at vi får syndenes forlatelse og Den hellige ånd, og begge disse ting skjer i dåpen. Jer 31,31.33.34: *Se, dager skal komme, sier Herren, da jeg slutter en ny pakt med Israels hus og Judas hus, Men dette er pakten jeg vil slutte med Israels hus i dager som kommer, sier Herren: Jeg legger min lov i deres sinn og skriver den i deres hjerte. Jeg skal være deres Gud og de skal være mitt folk. For jeg vil tilgi skylden dere og ikke lenger huske synden.* At Gud Herren oppretter en nådepakt med oss i dåpen, beviser vi slik:

I 1. Mos 17,10 oppretter Gud en nådepakt med Abraham og hans etterkommere ved omskjærelsen. Og i denne nådepakt lover Gud Abraham og hans etterkommere at han vil være deres Gud (og nådige Far). Nå er omskjærelsen et forbilde på dåpen og i NT er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen. (Kol 2,11)

I 2. Mos 24,8 stenker Moses blod fra offeret på Israels folk og sier: *Se, dette er paktens blod, den pakten Herren har sluttet med dere.* (På samme måte blir vi rensset med Kristi blod i den hellige dåp (1. Pet 1,2) og vasket rene fra synden (1. Joh 1,7) og på denne måten tatt opp i nådepakt med Gud.)

1. Pet 3,21: *Dette (vannet) er et bilde på dåpen, som nå frelser også dere. Dåpen er ikke å vaske kroppen ren for skitt, men en god samvittighets pakt med Gud, i kraft av Jesu Kristi oppstandelse.* (På gresk står ordet *eperōtēma* som betyr spørsmål og svar, slik det blir brukt ved inngåelse av kontrakter og pakter, hvor den ene part spør og den andre svarer, og etterpå blir kontrakten inngått. Ordet *eperōtēma* blir også brukt i Septuaginta i GT når de 70 fortolkere vil si at man i visse tilfeller har spurt Gud om råd. Det er dette Peter tenker på nå han kaller dåpen et slikt spørsmål og lærer dermed at vi ved dåpen kan være sikker på Guds nåde og kan derfor ha en god samvittighet.)

1. Joh 5,6: *Jesus Kristus, er den som kom gjennom vann og blod – ikke bare med vannet, men med vannet og blodet.* (Fordi Kristus kommer til oss ved dåpsevannet, er den hellige dåp det midlet som gjør oss delaktig i Kristi velgjerninger og som vi blir tatt inn i Guds nådepakt ved.

1. Joh 5,7,8: *For det er tre som vitner: Ånden, vannet og blodet, og disse tre samstemmer.* (Gud, Den hellige ånd, vitner ved Ordet, som er Åndens embete, at vi er tatt opp i nådepakt med Gud og denne pakt bekrefter han med to segl, dåpen og den hellige nattverd.)

4. At vi i den hellige dåp blir kledd med Kristi rettferdighet som med de fineste klær.

Jes 61,10: *Han (Herren) har kledd meg i frelsens klær og svøpt meg i rettferdighets kappe.* (At dette skjer i den hellige dåp, vitner følgende språk i Gal 3,27: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.*)

1. Kor 12,13: *For med én Ånd ble vi alle døpt til å være én kropp.* (På denne kroppen er Kristus hodet (Ef 1,22). I den hellige dåp får vi del i Kristi rettferdighet og ved Den hellige ånd blir vi Kristi lemmer.)

5. At vi ved den hellige dåp blir gjort til Guds barn, har vi vist av det foregående. For den som er født av Gud, er også Guds barn. (Joh 1,13) Den som tror på Kristus, er Guds barn (Joh 1,12). Den som får sine synder tilgitt, er Guds barn. (Matt 9,2). Den som er tatt opp i nådepakt med Gud, er Guds barn. (4. Mos 26,11; Jes 52,11; 2. Kor 6,18). Den som er kledd med Kristi rettferdighet, anser Gud som sitt kjære barn. (Rom 5,1) Men følgende språk hører især med her. Gal 3,26,27: *For dere er alle Guds barn ved troen, i Kristus Jesus. Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.* (Her bevitner Paulus at de dømte galatere er Guds barn og som bevis anfører han at de i dåpen er kledd i Kristus.)

6. At Den hellige ånd gjør oss salige i dåpen. Dette følger av det ovennevnte, for gjenfødselen skjer for å gi oss evig liv. (Jak 1,18.21) Joh 3,36: *Den som tror på Sønnen, har evig liv.* Hvor syndenes forlatelse er, der er liv og evig salighet. (Sal 32,1). Den som er tatt opp i nådepakt med Gud skal arve livet. (2. Kor 6,16). Den som har sønnen, har også det evige liv. (1. Joh 5,12) Rom 8,17: *Men er vi barn, er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger.* Vi vil også især nevne disse bibelversene:

1. Mos 8,18. I tiden da syndfloden kom, ble noen få mennesker reddet i arken. Dette anvender Peter på den hellige dåp (1. Pet 3,21) som er det midlet som nå frelser oss.

I Esek 47,9 ser profeten at det flyter vann ut av terskelen på templet og alt som det rørte ved ble levende.

Mark 16,16: *Den som tror og blir døpt, skal bli frelst.*

Joh 3,5: *Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.* (Og motsatt, den som er født av vann og Ånd skal komme inn i Guds rike.)

Tit 3,5: *Han frelste oss, ikke på grunn av våre rettferdige gjerninger, men fordi han er barmhjertig. Han frelste oss ved badet som gjenføder og fornyer ved Den hellige ånd.*

I 1. Pet 3,21 sier Peter at vannet i den hellige dåp gjør oss salige. (Det er et frelsende middel som Gud Den hellige ånd gjør oss salige ved, på samme måte som Paulus sier i 1. Tim 4,16: *Gi akt på deg selv og på læren. Fortsett med det! For gjør du det, skal du frelse både deg selv og dem som hører deg.* (Fordi evangeliet er en Guds kraft til frelse for alle som tror. (Rom 1,16). Det Guds ord som er plantet i oss, kan gjøre våre sjeler salige. (Jak 1,21)

Her passer det også å nevne at i og ved Kristi dåp åpnet himmelen seg over ham. (Matt 3,16; Mark 1,10; Luk 3,21) Dette skjedde for å vise at dåpen åpner døren til himmelen igjen ved Den hellige ånd, den som tidligere var lukket. For på grunn av arvesynden var vi av naturen vredens barn (Ef 2,3) og under dødens makt. Men ved dåpen blir vi igjen Guds barn og arvinger til det evige liv. Se, alle disse store og uutsigelige velgjerninger ligger i det ene ordet dåp, når Den hellige ånd vitner at dåpen er et bad til gjenfødselse.

Innvendinger.

1. Den hellige dåp er ikke i seg selv et kraftig middel til gjenfødselse, men vannet i dåpen sikter til hva Den hellige ånd virker hos noen i dåpen slik at på samme måte som vannet vasker bort urenheter fra kroppen, slik renser Den hellige ånd oss fra syndens urenheter ved Kristi blod.

Svar:

1. Vannet i den hellige dåp er ikke bare et tegn på gjenfødselen og renselsen fra synden, men dåpen er et kraftig middel som Den hellige ånd bruker for å vaske bort synden. Den hellige ånd er og blir alltid den virkende årsak (*causa principalis*). Det er han som gjenføder og vasker bort synden. Vannet i dåpen er bundet sammen med Guds ord og er ikke lenger bare alminnelig vann, men det er midlet og verktøyet (*causa instrumentalis*) som Den hellige ånd bruker for å utrette sin nådegjerning.
2. Derfor skal man ikke bare se på dåpsvannet etter dets naturlige krefter og egenskaper, men anse det som et guddommelig vann, fordi Guds ord er forent med det og fordi det liksom er farget i Kristi blod.
3. Peter vitner uttrykkelig i 1. Pet 3,21 at vannet i dåpen ikke er til for å vaske borte skitten på kroppen. Hvordan kan man da si at den hellige dåps vesen og den sakramentale virkning til dåpsvannet består i en analogi hvor vannet renser kroppen slik Kristi blod renser sjelen fra synden?
4. I innstiftelsen av den hellige dåp blir denne analogi ikke brukt, men Kristus befaler at man skal døpe i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. (Matt 28,19) Jesus binder sammen Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn med vannet i dåpen og knytter til løftet om at dåpen skal være et kraftig middel til salighet. (Mark 16,16)
5. Skriften taler ingen steder om at vannet i dåpen bare skal være et bilde på gjenfødselen og renselsen, men i stedet sier den at vi er gjenfødt ved vann og Ånd (Joh 3,4) og at dette vannbad i Ordet renser oss, (Ef 5,26) at dette gjenfødende bad frelser oss, (Tit 3,5) og at dåpen gjør oss salige. (1. Pet 3,21) Dette står for at vi skal lære at dåpsvannet ikke bare er et bilde på gjenfødselen og renselsen fra synden, men at dåpsvannet virker kraftig fordi det er et middel og verktøy anordnet av Gud selv.
6. Dersom dåpsvannet bare skulle være et bilde på renselsen fra synden, så måtte man ikke bare øse vann over hodet på den døpte, slik vi gjør i våre kirker, men man måtte bade og rense hele kroppen slik at bildet kunne bli enda tydeligere.
7. Resultatet ville også bli, (dersom man bare så på dåpens vesen som et bilde) at Skriften ikke taler noen steder med klare og tydelige ord om dåpens kraft og vesen, men alle språkene måtte først bli forklart eller bortforklart etter denne analogi.
8. For ikke å snakke om at alle antydninger og bilder egentlig hører med til GT og var skyggen på det som skulle komme, mens kroppen tilhører Kristus. (Kol 2,17) Det samme står også i Hebr 10,1: *Loven inneholder bare*

en skygge av alt det gode som skulle komme, ikke det sanne bildet av tingene.

9. Alle språk og forbilder som omtaler eller omhandler dåpen, tilskriver den ikke bare en billedlig betydning, men bevitner at den er et kraftig middel som skjenker oss syndenes forlatelse og salighet. Syndfloden var ikke bare et bilde på at alle mennesker skulle dø, men den var det midlet Gud brukte for å ødelegge menneskene. Slik er det også med dåpens salige syndflod. Den er ikke bare et bilde på at syndene skal tilgis og den gamle Adam skal dødes, men den er et kraftig middel til det. De levittiske renselser var et middel til å rense kroppen. Vannet som fløt frem fra templets terskel betyr ikke bare sunnhet og liv, men det gjorde alle sunne og levende. Naamans renselse i Jordan var ikke bare et bilde på at Gud ville gjøre Naaman frisk fra spedalskheten, men det var det midlet Gud brukte for å gjøre ham frisk. Dersom han ikke hadde vasket seg i Jordan, hadde han heller ikke blitt frisk igjen. Slik kan vi fortsette med alle forbildene.
10. Derfor sier vi klart at man ikke skal frata sakramentene det som Ordet tilskriver dem. Og Ordet er ikke bare et bilde på de himmelske velgjerninger, men et kraftig middel som Gud bruker for å virke tro, syndenes forlatelse og salighet i hjertene våre. (Rom 1,16; 10,17; Jak 1,21). Derfor skal man ikke forakte dette sakramentet, da det er et synlig ord og et synlig nådetegn på det som Gud har lovet i sitt ord, ja, det er et frelsende middel og instrument som tilbyr, gir og bekrefter Guds nåde.
2. Barn av troende foreldre er allerede tatt i pakt med Gud før de er døpt, siden Gud Herren har lovet i 1. Mos 17,7 at han vil være vår Gud og våre barns Gud. Derfor blir ikke små barn tatt i pakt med Gud ved dåpen, men dåpen er bare et tegn og en bekreftelse på det som tidligere er skjedd med dem.

Svar:

1. Barn som er født av troende foreldre er også vredens barn av naturen (Ef 2,3) slik som de andre. De er unnfanget og født med synd, (Sal 51,7) de er født urene av en uren, (Job 14,4) og de er født kjøtt av kjøtt. (Joh 3,6) Hvordan kan da noen si at de står i nådepakt med Gud? Dette skal vi tale mer om senere.
2. Når det gjelder 1. Mos 17,7, så omtales her et nådeløfte fra Gud om at han vil opprette en nådepakt med Abraham og hans etterkommere og i NT med alle de som deler Abrahams tro og deres barn. Men han vil ikke gjøre dette uten et middel eller på grunn av at vi er født av troende foreldre. I GT skjedde det ved omskjærelsen og i NT skjer det ved den hellige dåp, for det står slik i 1. Mos 17,10: *Dette er pakten dere skal holde, pakten mellom meg og dere og etterkommerne dine: Alt av hankjønn hos dere skal omskjæres.* I v. 14 blir denne trusselen lagt til: *Men en uomskåret, en av hankjønn som ikke har fått*

forhuden omskåret, en slik skal støtes ut fra folket sitt; for han har brutt min pakt.

3. I Apg 2,38.39 får vi en herlig forklaring: *Vend om, sier Peter og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere* og så sier han i 39. vers: *For løftet gjelder dere og barna deres.* Dersom barna til de troende jøder i GT var tatt i pakt med Gud før omskjærelsen og i NT før dåpen, hvorfor formaner Paulus dem (barna) da til å la seg døpe og at løfte i dåpen også tilhører dem.
 4. Guds løfte går ikke lenger enn at barna av troende foreldre har dette fortrinn at mens de ennå er små, kunne og skulle de i GT tillates adgang til omskjærelsens sakrament og i NT til den hellige dåps sakrament. Denne rett har ikke barn av ikke troende foreldre. Det skal vi omhandle mer utførlig senere.
3. Dersom dåpen er et kraftig middel til gjenfødelse, så vil følgen bli at alle blir gjenfødt i dåpen bare de blir døpt og slik kan det ikke være, for da ville dåpen virke ved gjort gjerning (ex opere operato) selv om det ikke var noen tro tilstede i hjertet.

Svar:

1. Det er sant at Gud vil virke gjenfødelse hos alle som blir døpt, ja, han virker det også i alle som ikke frivillig motstår hans nådevirkning. Siden de små barn ikke står Den hellige ånd imot, så er det sant at alle disse blir gjenfødt.
2. Men likevel kan man ikke trekke den slutningen at dåpen virker uten tro, siden dåpen er det midlet som Gud Den hellige ånd bruker for å virke troen i små barn slik vi har vist tidligere. Derfor er det sikkert at ingen av sakramentene er til nytte uten tro, heller ikke dåpen.
3. Likevel kan vi ikke nekte for at tro kan skapes og styrkes ved Ordet, både i og uten sakramentene. Det står slik i Hebr 4,2: *Men ordet disse hørte, ble til ingen nytte, fordi de ikke ble ett i troen sammen med dem som hørte det.* Selv om det ikke ble til nytte, er Ordet et salig middel som Gud Herren vil virke tro ved. (Rom 1,16; 10,17) Slik er det også med den hellige dåp. Den er ikke til nytte uten ved tro, og likevel er den et salig middel som Gud Den hellige ånd bruker for å antenne og styrke troen hos alle dem som ikke frivillig står imot.
4. Iblant ble noen døpt som allerede var gjenfødt, slik det står i Apg 8,38 om kammertjeneren. Han trodde av hele hjertet og var derfor allerede gjenfødt. Og i Apg 10,47 står det om noen som ble døpt som allerede hadde fått Den hellige ånd, derfor kan jo dåpen ikke være et middel til gjenfødelse.

Svar:

Selv om disse og andre allerede var gjenfødt før de ble døpt, så hindrer det likevel ikke at dåpen er et middel til gjenfødelse. Vi har liknende eksempler

med Gud ord. Dette Ordet blir også hørt av mange som allerede er gjenfødt og likevel forblir Ordet et salig middel og en uforgjengelig sæd som vi må gjenfødes ved. (1. Pet 1,23) På samme måte som troen og Åndens gaver forøkes hos de gjenfødte ved å høre Guds ord, slik er det også for de gjenfødte i og ved den hellige dåp. I tillegg blir dåpen et segl som bekrefter gjenfødselen deres og andre guddommelige gaver de har mottatt.

5. Fortellingen om trollmannen Simon i Apg 8,22, som var døpt men ikke gjenfødt, viser at ikke alle som er døpt også blir gjenfødt. Dette viser jo at dåpen ikke kan være et bad til gjenfødselse.

Svar:

At ikke alle dømte blir gjenfødte og salige, skyldes at de står i mot Den hellige ånds virkning og ved deres hykleri forhindrer de Den hellige ånd i hans nådegjerninger. Slik var det med denne Simon. Men ut fra dette kan man ikke trekke den slutningen at dåpen i og for seg selv ikke er et middel til gjenfødselse eller at små barn ikke blir gjenfødt i dåpen, for disse står ikke imot Den hellige ånd. Selv om Ordet ikke virker tro og salighet hos alle, skulle det ikke likevel være et middel som Gud Herren virker tro og salighet ved?

6. Mange døpes mens de er små, men når de blir voksne synder de grovt og slike kan ikke være gjenfødt siden det står i 1. Joh 3,9: *Den som er født av Gud, gjør ikke synd. For det Gud har sådd, blir i ham. Han kan ikke synde, for han er født av Gud.*

Svar:

Dette beviser ikke at en slik ikke ble gjenfødt ved dåpen da han var et lite barn, men bare at han siden har tapt Guds nåde og Den hellige ånd ved å synde mot sin samvittighet. For det er slik med gjenfødselen og fornyelsen i dåpen at de ikke tar bort det gamle mennesket, synden og de onde lystene. Nei, de blir dempet og Den Hellige ånd fornyer mennesket og gir det kraft til å kunne kjempe mot kjødet og de onde lystene og til å være i en vedvarende kamp mot synden som ennå bor i ham. Men når et slik gjenfødt og fornyet mennesket begynner å følge kjødets lyster og lever etter kjødet, så mister han Guds nåde, Åndens nådige bolig hos ham og det evige liv. Dette språket fra Johannes skal vi forklare mer utførlig senere.

Kapittel 14: At den hellige dåp er et kraftig middel til fornyelse

Ved den hellige dåp blir ikke bare mennesket gjenfødt, dvs. at syndene blir tilgitt, at det blir et Guds barn og en arving til det evige liv, men det blir også fornyet. Dvs. at han får Den hellige ånd som begynner å fornye forstanden, viljen og alle kreftene i kropp og sjel. Det tapte gudsbilde begynner han å fornye i mennesket slik at Ånden strider mot kjødet og tvinger og holder det tilbake slik at synden ikke skal herske over mennesket, men i stedet kjempe kraftig imot. Vi skal merke oss at denne fornyelse ikke er fullkommen med en gang, fordi synden fortsatt bor i kjødet, men synden fordømmer oss likevel ikke eller får herredømme over oss. Det skal vi omtale mer i det følgende. Først vil vi bevise at mennesket blir fornyet i dåpen.

I Tit 3,5 blir dåpen uttrykkelig kalt et bad, ikke bare til gjenfødelse men også at den *forny* ved Den hellige ånd. Denne fornyelse skjer i det *indre menneske*, (2. Kor 4,6) når det gamle mennesket blir avkledd og det nye iført, *det som blir fornyet etter sin skapers bilde*. (Kol 3,10)

I denne sammenheng kan vi også trekke fram det som står i Sal 103,5: *Han metter ditt liv med det gode, du blir ung igjen som ørnen*.

Til denne fornyelse hører det med:

1. At vi legger av vårt syndige kjød. For fornyelsen er ikke noe annet enn at vi legger av oss det syndige kjødet, dvs. at synden dempes slik at den ikke får herske og at kjødet ikke får overhånd over oss.

I 1. Mos 7,21 ble alt levende drept i syndfloden. Dette er et bilde på den hellige dåp. Den er en åndelig syndflod (Salm 29,10) og ved denne blir synden i oss dempet og dødet.

I 1. Mos 17,10 befaler Gud Abraham omskjærelsen. Ved denne har Gud omskåret hjertene deres (5. Mos 30,6; Rom 2,28). Nå er omskjærelsen et forbilde på dåpen og i dåpen skjer det samtidig en indre åndelig omskjærelse.

I 2. Mos 14,28 druknet Farao og hele hærens hans i Rødehavet, mens Israels barn vandret trygt over. Dette er også et bilde på dåpen. Ved dåpen skal den gamle Adam med alle synder og onde lyster gå under.

Især hører dette språket fra 2. Kol 2,11 med her: *I ham (Kristus) ble også dere omskåret, men ikke av menneskehender. Dere ble omskåret med Kristi omskjærelse da dere kledde av dere den kroppen som kjøttet har makten over*.

2. At vi er begravd med Kristus ved dåpen til døden er ikke noe annet enn at vårt gamle menneske blir korsfestet, drept og begravd ved Kristus i dåpen og at det

nye mennesket står opp er vår åndelige oppstandelse i Kristus. Denne oppstandelse kalles også fornyelsen.

Rom 6,3.4.6: *Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Vi vet at vårt gamle menneske ble korsfestet med ham, for at den kroppen som er underlagt synden, skulle tilintetgjøres og vi ikke lenger skulle være slaver under synden.*

Kol 2,11.12: *I ham ble også dere omskåret, men ikke av menneskehender. Dere ble omskåret med Kristi omskjærelse da dere kledde av dere den kroppen som kjøttet har makten over. For i dåpen ble dere begravet med ham, og i den ble dere også reist opp med ham, ved troen på Guds kraft, han som reiste Kristus opp fra de døde.*

3. I dåpen blir Den hellige ånd gitt, han som gjenføder og fornyer oss. *Han frelste oss ved badet som gjenføder og fornyer ved Den hellige ånd.* (Tit 3,5) Ånden er også pantet på vår arv og seglet i hjertet til den dømte som bekrefter gjenfødselen, Guds pakt og løfter og det evige liv. (2. Kor 1,21.22; Ef 1,13.4; 4,30)

I Matt 3,16; Mark 1,10; Luk 3,21 og Joh 1,32 før Den hellige ånd ned i en dues skikkelse over Kristus da han ble døpt og dette viser blant annet at den som blir døpt skal få Den hellige ånd, om enn ikke med samme mål som Kristus.

I Apg 2,38 sier Peter til de jødiske tilhørerne: *Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave.*

4. I dåpen blir Kristus iført den dømte. Dette skjer ikke bare til gjenfødselse, dvs. at vi blir delaktige i hans velgjerninger, hans fortjeneste og hans rettferdighet og ved ham blir Guds barn og arvinger til det evige liv, men det skjer også til fornyelse, dvs. at han bor ved troen i våre hjerter, (Ef 3,17) lever i oss, (Gal 2,20) og virker Åndens frukter i oss. Dette er det nye mennesket vi iføres, nemlig at vi viser *inderlig medfølelse og er gode, milde, ydmyke og tålmodige* (Kol 3,10). At Kristus ikke bare blir iført oss til gjenfødselse men også til fornyelse, lærer Paulus oss klart i Rom 13,14.

Gal 3,27: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.*

5. I dåpen blir vi tatt i pakt med Gud. (1. Pet 3,21) Denne pakt innbefatter ikke bare gjenfødselse, men også fornyelse og helliggjørelse.

Jer 31,31.33.34: *Se, dager skal komme, sier Herren, da jeg slutter en ny pakt med Israels hus og Judas hus, Men dette er pakten jeg vil slutte med Israels hus i dager som kommer, sier Herren: Jeg legger min lov i deres sinn og*

skriver den i deres hjerte.(Dette er fornyelsen) *Jeg skal være deres Gud og de skal være mitt folk. For jeg vil tilgi skylden deres og ikke lenger huske synden.*
(Dette er gjenfødselen)

Esek 36,25.26: *Jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. Jeg renser dere for all urenheter og for alle avgudene.*(Dette er gjenfødselen) *Jeg gir dere et nytt hjerte, og en ny ånd gir jeg inni dere. Jeg tar steinhjertet ut av kroppen deres og gir dere et kjøtt hjerte i stedet.* (Dette er fornyelsen)

6. Summa summarum: Her hører alle de språkene med som bevitner at vi gjenfødes ved dåpen, for gjenfødselen og fornyelse er så uoppløselig forbundet med hverandre (Tit 3,5) at ved dåpen antennes troen og ved denne tro renses hjertet. (Apg 15,9). Denne sanne tro er igjen virksom i kjærlighet. (Gal 5,6) Ved dåpen blir syndene våre vasket bort og med tilgivelsene av syndene skjenkes alltid Den hellige ånd som gave. (1. Kor 6,11) Ved dåpen blir vi Guds barn og arvinger til det evige liv og dette innbefatter også helliggjørelsen slik det står i Hebr: 12,14: *Uten den (helliggjørelsen) skal ingen se Herren.*

Innvendinger:

Det står i Skriften omtalt noen som ble døpt og som allerede var fornyet og noen som ble døpt som ikke var fornyet, ja i alminnelighet blir alle døpte etter dåpen formanet til fornyelse. (Kol 3,10; Ef 4,23) Det står uttrykkelig i 2. Kor 4,16 at det indre menneske skal fornyes fra dag til dag. Derfor kan ikke dåpen være et bad til fornyelse.

Svar:

Vi kan svare det samme som på innvendingene fra forrige kapittel.

1. Selv om noen allerede var fornyet da de ble døpt, så kan man ikke trekke den slutningen at dåpen i seg selv ikke er et bad til fornyelse. For ved dåpen gis Den hellige ånds gaver og også fornyelsens kraftige virkning.
2. Selv om noen ikke blir fornyet etter dåpen, så har det ikke noe med selve kraften i dåpen å gjøre. For slike mennesker står imot Den hellige ånds nådevirkninger (som han pleier å virke ved dåpen og som han gjerne vil virke) ved deres vantro og ondskapsfulle ugudelighet på samme måte som Ordet ikke virker hos alle som hører det. Likevel er det et kraftig middel som Gud vil fornye oss ved.
3. Selv om de døpte formanes til helliggjørelse og fornyelse etter dåpen, så skyldes ikke det at de ikke er fornyet og helliget i dåpen, men bare at fornyelsen ikke er fullkommen i dåpen og derfor må vi daglig vokse og tilta i den. Det skal vi tale mer om etter hvert. Men Paulus sier klart og tydelig i 2. Kor 7,1: *Mine kjære, når vi har disse løftene, så la oss rense oss for all urenheter på kropp og sjel og fullføre vår helliggjørelse i ærefrykt for Gud.* Med dette lærer han at den daglige renselse og fornyelse ikke er noe annet enn en

fortsettelse av renselsen og veksten i Den hellige ånd. Men skal vi fullføre noe, så må det jo først ha skjedd en begynnelse.

Kapittel 15:

Hva den hellige dåp skal minne oss om og bety for oss

Selv om den hellige dåp først og fremst er innsatt av Gud som et bad til gjenfødelse, fornyelse og evig liv og at den er et kraftig middel til det og ikke bare et tegn på de himmelske gaver, så er det likevel ikke urett at vi ser på de herlige påminnelsene og betydningene som ligger i dåpen. Det kan vi gjøre så lenge vi holder oss til Skriftens veiledning og ikke mener at dåpen bare eller først og fremst er innsatt for å være en påminnelse og at hele dåpens vesen og kraft bestod i slike påminnelser og antydninger.

1. Dåpen minner oss om ”at den gamle Adam som ennå bor i oss, skal dødes daglig ved anger og bot, dvs: Han skal druknes fullstendig i vannet og dødes med syndene og de onde lyster. Derimot skal det nye mennesket hver dag mer og mer komme frem og oppstå som rettferdig og rent fra all synd og alltid leve med Gud”. Når den døpte blir dukket under eller overøst med vann, skal det være et bilde på at noe druknes og deretter trekkes levende opp igjen. Slik skal det gamle menneske i den døpte og gjenfødte daglig dødes og druknes og det nye mennesket skal komme mer og mer fram og herske i livet.

Rom 6,3.4.5: Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans.

Kol 2,12: For i dåpen ble dere begravet med ham, og i den ble dere også reist opp med ham, ved troen på Guds kraft, han som reiste Kristus opp fra de døde.

2. Ved den hellige dåp blir syndene våre vasket bort. For slik som naturlig vann vasker bort kroppens urenheter, slik er det også med vannet i den hellige dåp. Fordi vannet er forent med Guds ord og hele den hellige treenighet virker ved det, så er dåpen et kraftig middel til å vaske bort all syndens urenheter og gjøre oss hvite som snø. I tillegg virker Kristi blod ved den hellige dåp. Kristus er til stede som Gud og menneske og han vasker og stenker oss med sitt blod, like sikkert som vi blir stenket med vann i dåpen.

Esek 36,25: Jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. Jeg renser dere for all urenheter.

1. Pet 1,2: *...og ved Ånden innviet til å være lydige og til å bli rensset ved Jesu Kristi blod.*

1. Joh 1,7: *Blodet fra Jesus, hans Sønn, renses oss for all synd.*

Hebr 10,22: *Så la oss komme fram med oppriktig hjerte og full visshet i troen, med hjertet rensset for vond samvittighet og kroppen badet i rent vann.*

3. Til slutt skal vi også bli forløst fra alt ondt og få del i den evige herlighet. Ved dåpen ser det ut som den som dukkes under eller overøses med vann skal druknes, men så trekkes han opp igjen. Slik forplikter Guds Herren seg ved dåpen, at selv om vi blir overøst med korsets dåp og dukket ned i motgangens vann, så vil han til sin tid trekke oss opp igjen og føre oss til sin herlighet og det evige liv.

2. Sam 22,17; Salm 18,17: *Han dro meg opp av veldige vann.*

Sal 32,6: *Om det kommer en veldig vannflom, til dem skal den ikke nå.*

Sal 69,15.16: *Redd meg fra det dype vannet! La ikke flomvannet skylle over meg.*

Sal 144,7: *Fri meg og berg meg fra veldige vann.*

4. Fordi Gud Herren oppretter en nådepakt med oss i dåpen, blir vi minnet om at vi som åndelige soldater skal kjempe mot djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen, under Kristi fane, og ikke bryte den guddommelige pakts betingelser. I stedet skal vi kjempe inntil blodet og være beredt i nødsfall til å kjempe og utøse blodet vårt for Kristi skyld, slik han utgjøt sitt blod for at vi i dåpen skulle vaskes rene fra synden og tas i pakt med Gud.

Her hører også med ordene fra Paulus i 1. Kor 1,13: *Ble dere døpt til Paulus' navn?* (Det er som om han vil si: Dere må ikke kalle dere med mitt navn, for dere er ikke døpt til meg. Men dere skal kalle dere kristne, for dere er døpt til Kristus og tatt i pakt med ham.)

1. Pet 3,21: *Dåpen er en god samvittighetspakt med Gud i kraft av Jesu Kristi oppstandelse.* (Fordi vi ved dåpen blir tatt i pakt med Gud og innskrevet som hans åndelige ridder, skal vi også utøve et godt ridderskap, slik at vi kan *stride den gode strid i tro og med god samvittighet.*) (1. Tim 1,18.19)

5. Fordi vi alle mottar den samme dåp og ingen har en bedre dåp enn noen andre, skal dette oppmuntre oss til broderlig kjærlighet og enhet, slik at vi strever etter å bevare Åndens enhet. Fordi ingen av oss har mottatt et bedre sakrament enn noen andre og fordi alle ved dåpen blir delaktige i en åndelig kropp, skal vi være enige som lemmer.

1. Kor 12,13.20: *For med én Ånd ble vi alle døpt til å være én kropp. Men nå er det mange kroppsdelar, men bare én kropp.*

Ef 4,3.4.5: Sett alt inn på å bevare Åndens enhet, i den fred som binder sammen: én kropp, én Ånd, slik dere fikk ett håp da dere ble kalt, én Herre, én tro, én dåp.

Kapittel 16:

Om renselsen fra synden som skjer i den hellige dåp

I kapittel 13 og 14 har vi bevist at dåpen er et kraftig middel til gjenfødelse og fornyelse. Til gjenfødselen hører det med syndenes forlatelse og til fornyelsen hører det med at vårt syndige kjød dødes og at ånden blir levende. Når det gjelder gjenfødselen og syndenes forlatelse, er den helt fullkommen. *Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus.* (Rom 8,1) Når det gjelder fornyelsen så er den ikke så fullkommen at vi ikke trenger å fornyes daglig. Fornyselsen begynner i dåpen, den tiltar gjennom hele livet hos dem som demper kjødets gjerninger ved Ånden og den blir fullkommen i det evige liv. Når det spørres etter hvordan dåpen er et frelsende middel og legemiddel mot synden, så svarer vi slik:

Synden blir tilgitt i den hellige dåp slik at den ikke blir tilregnet oss. Det syndige kjøtt eller den gamle Adam blir drept slik at han ikke lenger skal herske. Men denne dødsen er ikke av en slik art at de onde lystene blir helt utryddet eller at de ikke lenger er syndige, men de hersker ikke lenger.

At fornyelsen i dåpen ikke er fullkommen, eller at synden ikke blir revet bort fra kjøttet med alle sine røtter og sener slik at den ikke finnes der lenger, beviser vi slik:

1. Den onde lyst eller arvesyndens forblir i kjøttet til den dømte både i og etter dåpen. Denne onde lyst er i sannhet synd, selv om den blir bekjempet ved Åndens kraft, slik at den ikke skal bryte ut i åpenbare og grove synder. Det skal vi tale mer utførlig om senere.

Rom 7,7.8.18: Men uten loven ville jeg ikke visst av synden. Jeg ville ikke visst hva begjær var, dersom ikke loven sa: Du skal ikke begjære. Synden benyttet seg av budet og vakte all slags begjær i meg, men uten loven er synden død. For jeg vet at i meg, det vil si i mitt kjøtt og blod, bor det ikke noe godt. (Paulus var jo døpt og gjenfødt, likevel sier han klart at synden bor i kjøttet hans.)

Her hører også alle hellige med som ber om syndenes forlatelse. Sal 32,6. Kristus lærer disiplene sine, som jo var døpt, å be slik: *Tilgi oss vår skyld.* (Matt 6,12) *Sier vi at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss,* (1. Joh 1,8) siden den onde lysten vi har er synd, og den henger alltid med oss og hindrer oss. (Hebr 12,1) Derfor blir ikke synden helt utryddet i dåpen slik at den ikke lenger finnes i hjertet, men synden er under tilgivelse slik at den ikke lenger blir tilregnet.

2. Døpte kristne blir formant til å kjempe mot synden i kjøttet og daglig fornyes i deres sinns ånd. Dersom synden ble utryddet i dåpen med sine røtter og sener, hvorfor skal vi da være på vakt slik at den ikke gror fram igjen? Og hva skal vi da med den daglige fornyelse?

Rom 6,6.12.14: Vi vet at vårt gamle menneske ble korsfestet med ham, for at den kroppen som er underlagt synden, skulle tilintetgjøres og vi ikke lenger skulle være slaver under synden. La altså ikke synden herske i den dødelige kroppen. deres, så dere følger kroppens lyster. Synden skal ikke herske over dere, for dere står ikke under loven, men under nåden.

Rom 8,12.13: Derfor, søsken, skylder vi ikke vårt kjøtt og blod noe, så vi skulle leve slik det vil. For hvis dere lever slik kjøttet vil, skal dere dø. Men hvis dere ved Ånden dreper kroppens gjerninger, skal dere leve.

I 1. Kor 6,11 vitner Paulus om de døpte korinterne at de er vasket rene. I 1. Kor 5,7 sier han at de er usyret. Likevel formaner han dem til å rense bort den gamle surdeig. I 2. Kor 7,1 formaner han dem til å rense seg selv fra all urenhet på kropp og sjel og tilta i helliggjørelse.

2. Kor 4,16: Vårt indre menneske blir fornyet dag for dag.

Ef 4,23.24: Bli nye i sjel og sinn! Kle dere i det nye mennesket, som er skapt i Guds bilde til et liv i sann rettferd og hellighet. (Efeserne var ikledd Kristus på samme måte som galaterne (Gal 3,27), likevel formaner han dem til å iføre seg det nye menneske slik han også formaner de døpte romerne til å iføre seg Herren Kristus. (Rom 13,14))

Kol 3,9.10: Dere har kledd av dere det gamle mennesket og dets gjerninger og iført dere det nye, det som blir fornyet etter sin skapers bilde.

3. Dersom synden blir helt rensset ut fra kjøttet i dåpen slik at den ikke finnes lenger, hva kommer det da av at mange døpte barn blir rammet av sykdommer og at noen av dem også dør rett etter dåpen, før de vokser til og kan bruke sin forstand? Og hvor kommer gjerningsyndens fra dersom arvesyndens er utslettet? Hvordan kan en kristen øvrighet straffe en ugjerningsmann som omvender seg og blir døpt, hvis synden blir utslettet ved dåpen? Nei, det er slik at Gud tilgir synden og syndens evige straff i dåpen. Likevel forblir synden i kjøttet, og derfor har Gud sagt at han etter sitt råd og vilje vil staffe synden her på jorden, enten ved seg selv eller ved øvrigheten.

Rom 5,14: Likevel hersket døden fra Adam til Moses, også over dem som ikke hadde begått noe lovbrudd slik som Adam.

Rom 6,23: Syndens lønn er døden.

Rom 8,10: *Men om Kristus bor i dere, er nok kroppen død på grunn av synden, men ånden er levende på grunn av rettferdigheten.*

4. Barn som er født av troende og gjenfødte foreldre, er også født med skyld og synd, slik vi har vist i kap. 13, stridsspørsmål 2. Dette vil vi også behandle utførligere senere. For hvordan skulle det gå til at synden blir helt utryddet med alle sine røtter, ved dåpen til barn som er født av gjenfødte foreldre?

Job 14,4: *Kan det komme en ren av en uren? Nei, ikke en eneste.*

Sal 51,7: *Ja, med skyld ble jeg født, med synd ble jeg til i mors liv.*

Joh 3,6: *Det som er født av kjøtt, er kjøtt.*

Ef 2,3: Vi var av naturen vredens barn, vi som de andre.

Innvendinger:

Det ser ut som forbildene og språkene som handler om kraften til den hellige dåp går i den retningen at de utsletter synden helt hos den dømte og tar bort alle røttene fra bunnen av, slik som omskjærelsen helt fjernet det syndige kjøtt. (Kol 2,11) I syndfloden og i Rødehavet druknet de syndige mennesker helt. (Sal 29,10; 1. Kor 10,2) Naaman ble helt rensset fra sin spedalskhet i Jordan. (2. Kong 5,14) De syke, blinde, lamme og svake ble helt friske igjen i Betesda dammen. (Joh 5,4) Den blindfødte ble helt helbredet fra sin blindhet ved Siloas dam. (Joh 9,7) Slik blir også vi rensset i dåpen. (Ef 5,26) Synden blir tatt bort, utslettet og tørket bort (Jes 44,22) slik at vi blir hvite som snø, (Sal 51,9) slik at det ikke er noen flekk eller rynke. (Høys 4,7; Ef 5,27) Alt dette viser at synden blir helt utslettet ved dåpen.

Svar:

1. Vi har tidligere bevist at synden forblir i kjøttet til den dømte (Rom 7,18) og at fornyelsen må tilta dag for dag. (2. Kor 4,16) Derfor kan man ikke si at synden blir helt utslettet i dåpen og at fornyelsen straks er fullkommen.
2. Synden kan betraktes på to måter. For det første som naturens tilgrunnliggende fordervelse som strider imot Guds bud. For det andre hvordan denne gjør oss skyldig for Guds dom. Når vi betrakter hvordan synden gjør oss skyldig for Gud og fordømmer oss, så er det helt sikkert at denne skyld og fordømmelse blir tilgitt, utslettet, rensset og helt tatt bort i dåpen. Og den som kjemper imot synden blir ikke fordømt, siden det ikke er noen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus. (Rom 8,1) Men når vi ser på den tilgrunnliggende synden, hvordan den strider mot Guds lov, så bevitner Skriften og erfaringen til alle gjenfødte, at denne synd forblir i kjøttet etter dåpen. (Rom 7,23) Likevel er den ikke så mektig og kraftig som tidligere, men den onde lyst blir svekket slik at den dømte kan kjempe imot ved Ånden.

3. Hvis vi legger nøye merke til denne forskjell, så kan man lettere forstå de skriftstedene som er trukket fram. For når det står at Gud utsletter, tar bort, vasker bort og renses oss fra synden, så handler dette om syndenes forlatelse og den tilregnede rettferdighet, at Gud ikke vil tilregne oss synden, men at han på grunn av sin barmhjertighet heller vil dekke oss med sin nådekappe for Kristi fortjenestes skyld. Slik blir syndenes forlatelse forklart i Sal 32,1.2: *Salig er den som får sine lovbrudd tilgitt og sine synder skjult! Salig er det mennesket som Herren ikke tilregner skyld.* Dette trekker Paulus fram i Rom 4,7 og forklarer det nøyere i 2. Kor 5,19: *For det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger.* Fordi denne tilregnede rettferdighet er sann og kraftig, er det ikke lenger er en flekk eller rynke tilbake. Gud ser på mennesket som om han aldri hadde gjort synd, som om han var helt ren. Dette kalles å utslette, vaske bort og ta bort synden. Likevel forblir den onde lyst i kjøttet etter dåpen og syndenes forlatelse.
4. I Rom 8,1 sier Paulus at det ikke er noen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus. Her regner han seg selv med. Likevel klager han i kapitlet før (Rom 7,7) at synden bor i ham. Hvordan skal vi forstå det? Selv om synden bor og raser i kjøttet, så fordømmer den likevel ikke den gjenfødte så lenge han erkjenner sin iboende og vedklebende synd, angrer den, ber og håper på tilgivelse for Kristi skyld og kjemper kraftig imot den slik at den ikke skal få herredømme. I 1. Kor 5,7 sier Paulus at korinterne er usyret. Likevel formaner han dem like etterpå til å feie ut den gamle surdeig. I 1. Joh 1,7 sier Johannes at Jesu Kristi blod gjør oss ren fra all synd, og så sier han straks etter i v. 8: *Sier vi at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss.* I Joh 13,10 sier Kristus: *Den som er badet, er helt ren.* Likevel står det like etterpå at han må vaske føttene. Dvs. at han må kjempe mot de onde lystene og affektene.
5. Syndenes forlatelse består derfor ikke i at syndens røtter og sener blir utslettet, men at synden blir tildekket og ikke tilregnet. Ved syndenes forlatelse begynner også fornyelsen, dvs. at Ånden gjøres levende og at man dører sitt syndige kjøtt. Men denne fornyelse er ikke straks fullkommen, slik vi har bevist ovenfor. For når Høys 4,7 og Ef 5,27 sier at det hos den gjenfødte ikke er flekk eller rynke tilbake, så menes det at de ikke har noe som ikke er tilgitt og som fordømmer dem. Men i det evige liv blir alle flekker tatt helt bort og utslettet fra bunnen av.

Når det gjelder andre språk og skinngrunner for å påstå at Gud Herren tar bort syndens rot og sener ved gjenfødselen, slik at det i den gjenfødte ikke er noe syndig tilbake, skal dette forklares under rettferdiggjørelsens artikkel. For der hører det egentlig hjemme.

Kapittel 17:

Om kraften i den hellige dåp strekker seg gjennom hele livet til menneskene

Selv om det finnes flere spørsmål om kraften og virkningen til den hellige dåp enn disse og de andre vi har behandlet, så hører de ikke med på dette stedet, men under den generelle behandlingen av de hellige sakramenter. For eksempel om kraften og virkningen til sakramentene i alminnelighet, om sakramentene virker ved gjort gjerning (ex opere operato) uten at troen eller en ny vilje er til stede i hjertet? Om noen av sakramentene virker et uutslettelig tegn (character indelebilis) i sjelene slik at den ikke skal gjentas flere ganger? Om sakramentene er virkekräftige nådemidler fra Gud hvor syndene blir tilgitt, eller bare ytre tegn? Disse spørsmålene hører egentlig ikke med her, fordi de ikke bare angår kraften til dåpen, men kraften til sakramentene i alminnelighet. Derfor vil vi bare bevise her at en døpt kristen kan trøste seg hele livet til dåpen sin. For selv om han faller i synd, har han alltid fri tilgang til Guds nådepakt i dåpen ved en sann bot. Det beviser vi slik:

1. I den hellige dåp oppretter Gud Herren en nådepakt med oss og lover oss at han vil være vår nådige Gud og Far, slik vi har bevist i kap. 13. Denne evige nådepakt blir ikke fullstendig opphevd ved vår ulydighet, men vi har alltid tilgang til den ved sann bot og omvendelse.

I 1. Mos 17,7 sier Gud slik om omskjærelsens sakrament: *Jeg vil opprette min pakt mellom meg og deg og etterkommerne dine fra slekt til slekt, en evig pakt.* (Nå er den hellige dåp kommet i stedet for omskjærelsen iflg. Kol 2,11, derfor må dåpen også være en evig pakt.)

2. Mos 6,5: *Jeg husker min pakt.*

3. Mos 26,9: *Jeg vil stå ved min pakt med dere.*

3. Mos 26,44: *Jeg vil ikke gjøre ende på dem og ikke bryte min pakt med dem. For jeg er Herren deres Gud.*

4. Mos 18,19: *Dette er en evig saltpakt for Herrens ansikt for deg og din ætt sammen med deg.* (På samme måte som saltet bevarer kjøttet skal min pakt være urokkelig.)

5. Mos 4,31: *Han glemmer ikke den pakten som han sluttet med dine fedre, og som han bekreftet med ed.*

5. Mos 7,9: *Så vit da at det er Herren din Gud som er Gud, den trofaste Gud som holder pakten og viser kjærlighet i tusen ledd mot dem som elsker ham og holder hans bud.* (Eller som omvender seg etter at de har syndet.)

1. Kong 8,23: *Du holder pakten og viser godhet mot dine tjenere når de ferdes helhjertet for ditt ansikt.*

2. Kong 13,23: *Han vendte seg til dem på grunn av sin pakt med Abraham, Isak og Jakob.*

Neh 1,5: *Jeg sa: Å, Herre, himmelens Gud, du store og skremmende Gud, som holder pakten og viser kjærlighet mot alle som elsker deg og holder dine bud. (I v. 6 bekjenner han Israels synder og trøster seg til pakten. Derfor får vi på ny tilgang til Guds pakt ved omvendelsen.)* I Kap 9,32 og i Dan 9,4 blir dette gjentatt.

Jes 54,10: *For om fjellene viker og haugene vakler, skal min godhet aldri vike fra deg, min fredspakt skal ikke vakle, sier Herren, som viser deg barmhjertighet.*

Jes 55,3: *Jeg vil slutte en evig pakt med dere, min godhet mot David står fast.*

Jer 32,40: *Jeg slutter en evig pakt med dem.*

Jer 33,20.21: *Så sier Herren: Kan dere bryte min pakt med dagen og natten, slik at dag og natt ikke kommer til rett tid, da skal også min pakt med David, min tjener, brytes...*

Esek 16,60: *Men jeg vil huske pakten jeg sluttet med deg da du var ung, og opprette en evig pakt med deg.*

Esek 37,26: *Jeg slutter en fredspakt med dem; det skal være en evig pakt.*

Hos 2,19: *Jeg vil binde meg til deg for alltid.*

Rom 3,3.4: *Kan deres (menneskenes) utroskap oppheve Guds troskap? Slett ikke! La det stå fast at Gud taler sant, men hvert menneske er en løgner.*

Rom 11,29: *For Gud angreer ikke sine nådegaver og sitt kall.*

2. Tim 2,13: *Er vi troløse, så er han trofast, for han kan ikke fornekte seg selv.*

Her hører det også med at Gud roper på det falne mennesket og minner det om at det må venne seg til Guds nådepakt ved sann bot.

Jer 3,12: *Vend tilbake, du frafalne Israel! sier Herren. Jeg er ikke lenger sint på dere.*

2. På samme måte som de troende israelitter i GT trøstet seg gjennom hele livet over omskjærelsen, slik kan alle kristne trøste seg gjennom hele livet over deres hellige dåp. For i den hellige dåp oppretter Gud Herren en nådepakt med oss slik han gjorde ved omskjærelsen.

3. 1. Sam 14,6: *Jonatan sa til våpenbæreren sin: Kom, la oss dra over til forposten til disse uomskårne.* (Vi er tatt i nådepakt med Gud. Det er ikke disse. Derfor vil Gud hjelpe oss.)

1. Sam 17,26.36: *Hvem er han vel, denne uomskårne filisteren som våger å håne den levende Guds hær? Det skal gå denne uomskårne filisteren som løven og bjørnen.*

4. Eksemplene til de troende i NT bevitner også at de har trøstet seg til løftene i dåpen, selv etter at de er falt i synd, når de har omvendt seg ved en sann bot.

Korinterne var skitnet til ved mange slags synder. Likevel henviser Paulus dem til dåpen deres i 1. Kor 6,11: *Slik var noen av dere før. Men nå er dere vasket rene.* (Dvs. i den hellige dåp) Og i 1. Kor 12,13: *For med én Ånd ble vi alle døpt til å være én kropp.* (Her minner apostlene dem på dåpspakten, at de skulle omvende seg helhjertet til Gud og bli tatt opp i nådepakt med Gud på ny.)

Galaterne lå også under for store feil, likevel trøster Paulus dem med dåpen i Gal 3,27: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.*

Peter hadde også forsyndet seg grovt og fornektet Kristus. Likevel trøster han seg med dåpen etter omvendelsen i 1. Pet 3,21: *...dåpen, som nå frelser også dere.* (Her tar han også med seg selv.)

5. Når Skriften taler om dåpen, gjør den det både i fortid, nåtid og fremtid for at vi skal lære at kraften og virkningen til dåpen ikke bare gjelder i det øyeblikket vi blir døpt, men strekker seg til hele livet.

Tit 3,5: *Han frelste oss ved badet som gjenföder og fornyer ved Den hellige ånd.* (På gresk står denne setningen i preteritum – fortid.)

1. Pet 3,21: *dåpen, som nå frelser også dere.* (Her blir det talt i presens – nåtid.)

Mark 16,16: *Den som tror og blir døpt, skal bli frelst.* (Her blir det talt i futurum – fremtid.)

Her hører også Rom 6,3 med hvor det står at vi blir døpt til Kristi død. Men nå har ikke Kristus betalt med sin død bare for synder som er begått, men også for fremtidige synder, slik det står i 1. Joh 1,7: *Blodet fra Jesus, hans Sønn, renses oss for all synd.* Derfor må dåpen også kunne gi trøst til oss når vi har falt i synd. Det står også i Tit 3,5 at dåpen er et bad til fornyelse. Denne fornyelse begynner i dåpen, men fortsetter hele livet.

6. Dersom kraften til dåpen ikke hadde strekt seg til hele livet, så ville følgene vært at kristne som faller i synd må betraktes som udøpte og at hyklere som står imot Den hellige ånds nådevirkninger i dåpen må døpes på ny, og at det hadde vært bedre å utsette dåpen til vår siste dødstime – og liknende urimelige ting.

Innvendinger:

1. Fordi Guds nådepakt som han oppretter med oss i dåpen er evig, kan døpte kristne gjøre hva de vil uten å bli fordømt.

Svar:

Det finnes to slags synder. Noen skjer på grunn av svakhet i kjødet, slik som indre onde lyster og syndige tanker. Andre skjer med overlegg, av ondskap og mot samvittigheten. Når det gjelder den første slags synder, så blir slike i livene til de gjenfødte. Likevel taper de ikke Guds nåde fordi de erkjenner dem daglig, angrer dem og ber om tilgivelse for Kristi skyld, og ved Åndens kraft kjemper de imot lystene og vokser daglig og lengter etter det evige livs fullkomne renhet. (Rom 8,23) Når det gjelder den andre slags synder, kan disse ikke bestå sammen med at de har Guds nåde og at Den hellige ånd bor i dem. For når gjenfødte synder med vilje og mot sin samvittighet, taper de samtidig Guds nåde og bryter dåpspakten. Likevel står nådepakten fast fra Guds side, den han inngikk i dåpen, slik at den ikke blir opphevd. (Rom 3,3) Ved sann omvendelse kan en fallen synder igjen bli tatt opp i pakt med Gud.

2. I Hebr 6,4 står det slik: *Når noen en gang er blitt opplyst... og så faller fra, da er det umulig å fornye dem så de igjen vender om.* Disse ordene viser at for mange er veien tilbake til boten og nådepakten stengt etter at de er falt i synd.

Svar:

Apostelen taler her ikke om alminnelige synder mot samvittigheten, men om synd mot Den hellige ånd. Denne synd blir ikke tilgitt, verken her i denne verden eller den tilkomne. (Matt 12,32). Sammenhengen til teksten viser dette og vi skal behandle det mer utførlig senere. Men det står at: *Når noen en gang er blitt opplyst og har smakt den himmelske gave og fått del i Den hellige ånd, har smakt Guds gode ord og den kommende verdens krefter, og så faller fra, da er det umulig å fornye dem så de igjen vender om. De korsfester Guds Sønn på nytt og gjør ham til spott.* Disse vender seg bort fra sannheten som de har erkjent og gjør det mot samvittighetens overbevisning og spotter Kristus og hans ord. Dette er nettopp synd mot Den hellige ånd og blir ikke tilgitt. Ikke fordi Gud tar bort sin nåde selv om de omvender seg, men fordi slike mennesker ikke omvender seg, fordi de støter fra seg det midlet som Den hellige ånd vil føre dem til omvendelse ved.

3. Hvis Guds pakt i den hellige dåp er en evig pakt, så blir følgen at vi ikke trenger omvendelsen etter at vi er falt i synd.

Svar:

Fra vår side bryter vi ofte Guds pakt og støter fra oss paktens gaver, men fra Guds side står pakten fast, for han fornekter ikke seg selv. (2. Tim 2,13) Men

skal vi få del i paktens gaver igjen, må vi omvende oss, slik som hele Skriften viser falne kristne til omvendelsen. At vi trenger omvendelsen etter syndefallet beviser ikke at pakten oppheves fullstendig fra Guds side, men at vi fra vår side har overtrådt pakten og tapt paktens goder. Da er det nødvendig at vi vender oss til Gud med sann omvendelse og med sann erkjennelse og hjertelig anger over synden, trøster oss til Guds nåde og Kristi fortjeneste (som vi får del i ved dåpen) og på den måten vender tilbake til pakten.

Kapittel 18:

Om at man bare skal døpe levende mennesker

Til nå har vi behandlet utførlig de grunnleggende spørsmål som gjelder dåpen.

1. Om dåpens innstiftelse:

- Om hvem som kan administrere dette hellige sakrament
- Om alminnelige kristne kan døpe i nødsfall
- Om en dåp som er forrettet av en lærer som lærer falskt eller lever et straffverdig liv, er et gyldig og virksomt sakrament
- Om Johannesdåpen var et like virkekraftig sakrament til salighet som dåpen til Kristi disipler

2. Om dåpens materie, som er sant naturlig vann og at dette dåpsvann ikke bare er alminnelig vann, men forent med Guds ord

3. Om dåpens form:

- Hva som er dåp
- Om dåp kan utføres ved overøsing av vann
- Om overøsing av vann skal skje en eller flere ganger
- Hvilken del av kroppen som skal døpes og om hele kroppen må døpes

4. Om dåpens hensikt og virkning:

- Om dåpen er et kraftig middel til gjenfødelse
- Om det også er et kraftig middel til fornyelse

- Hva den hellige dåp skal minne oss om og bety for oss
- Om renselsen fra synden som skjer i dåpen
- Om kraften til dåpen strekker seg gjennom hele livet til en kristen

Etter dette følger nå læren om dåpens objekt, dvs. hvem som skal døpes. Her er det også mange spørsmål som må behandles. Men først sier vi at bare levende mennesker skal døpes, for det som ikke er menneskelig og ikke levende skal og må ikke døpes.

Dette beviser vi slik:

1. Dåpens innstiftelse gjaldt mennesker. Derfor må vi ikke vike bort fra denne guddommelige ordning.

Matt 28,19: *Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem.*

2. Døperen Johannes, disiplene og andre som døpte i kirkens første tid, har ikke døpt noe annet enn levende mennesker.

Mark 1,5; Luk 3,7: Matt 3,5: *Folk dro ut til ham fra Jerusalem og hele Judea og landet omkring Jordan.* (Dvs. alle innbyggerne i Jerusalem og de omkringliggende landområder kom til dåpen hans, slik Luk 3,7 forklarer det.) Han døpte tollere, (Luk 3,12) soldater, (Luk 3,14) fariseere og saddukeere. (Matt 3,7) Vi leser aldri at han døpte noe annet enn levende mennesker.

Apostlene døpte tre tusen mennesker, (Apg 2,41) menn og kvinner i Samaria, (Apg 8,13) Simon, den etiopiske hoffmannen, (Apg 8,38) Paulus, (Apg 9,18) mange troende i Cæsarea, (Apg 10,47), Lydia og hele hennes hus, (Apg 16,15) fangevokteren med hele hans familie, (Apg 16,33) Krispus, hele huset hans og mange andre i Korint, (Apg 18,8) Stefanus og hans familie. (1. Kor 1,16). Man leser ingen steder at de døpte noe annet enn levende mennesker.

3. På samme måte som Gud har åpenbart seg i sitt ord bare for menneskenes skyld, slik har han også innsatt de hellige sakramenter for at bare mennesker skal bli salige. Derfor skal de også bare brukes på mennesker.

I 1. Mos 17,12 blir omskjærelsen innstiftet bare for levende mennesker.

I 2. Mos 12,4 blir påskelammet innstiftet bare for israelittene.

I Matt 26,26; Mark 14,22; Luk 22,19; 1. Kor 11,23 blir Herrens nattverd innstiftet bare for levende mennesker.

Det samme må også sies om den hellige dåp. Den er innstiftet for levende mennesker og må bare brukes på dem.

4. Kraften i dåpen angår bare levende mennesker, for det er bare mennesker som kan gjenfødtes og fornyes. Det kan verken døde mennesker eller andre ting som mangler liv eller sjel.

Derfor skal man ikke døpe:

1. Kirkeklokker eller altere, for slike har verken liv eller sjel og kan heller ikke gjenfødes eller fornyes.
2. Døde mennesker, for slike er dåpen ikke innsatt og derfor blir de heller ikke gjenfødt ved den.
3. Barn som fortsatt befinner seg i mors mage. Siden de fortsatt ikke er født på naturlig vis, kan de heller ikke gjenfødes. Det ville heller ikke passe seg å døpe gravide kvinner i den mening at det skulle komme de små barna til gode som fortsatt befinner seg i magene deres, for de hellige sakramenter må rekkes den enkelte for at de skal nytte. Det er heller ikke nok at barnet er halvfødt. Det må skje en fullstendig legemlig fødsel før det kan skje en åndelig fødsel.
4. Det er også overtroisk når noen kvinner legger koraller, bleier, kluter og liknende i dåpsvannet fordi de mener at dåpsvannet skal gi en spesiell kraft og sunnhet til disse tingene. Men kraften og virkningen i dåpen går bare til menneskene.

Innvendinger:

1. Selv om dåpsvannet er et kraftig middel til gjenfødelse og fornyelse, så vil det også ha en kraft til å gjøre kirkeklokker hellige og til å fremme legemlig sunnhet hos mennesker.

Svar:

Kraften til å gjenføde og fornye ligger ikke skjult som en hemmelig kraft i vannet, slik vann med ulike kjemiske tilsetninger kan ha ulik kraft, men Den hellige ånd virker helt enkelt gjenfødelse og fornyelse. Vannet i dåpen er bare ett middel og verktøy som Den hellige ånd virker kraftig gjennom og ved. Derfor er det overtroisk når man bruker dåpsvannet til noe annet enn det Gud har forordnet, eller tilskriver det en annen kraft enn Guds ord tilskriver det, eller at man ville bruke det på andre skapninger enn dem som Gud har befalt å døpe, for å gjøre dem hellige. Dersom man tilskriver dåpsvannet en annen kraft enn den Guds ord gir det eller bruker det i en annen hensikt, er det synd mot Guds bud. Han forbyr å bruke hans navn unyttig.

2. Paulus sier i 1. Kor 15,29: *Hvorfor lar noen seg døpe over de døde? Hvis de døde ikke står opp, hvorfor lar de seg da døpe over dem?* Her ser det ut som om man tidligere også døpte de døde.

Svar:

Vi må erkjenne at dette stedet er vanskelig å forstå og har vært utlagt på forskjellige måter.

1. Tidligere forstod man dette språket slik at man også skulle døpe de døde og denne praksis slo også gjennom hos noen i de første kirkene, slik vi kan lese i 3. konsil i Kartago. Men denne praksis strider mot de grunnene vi har nevnt ovenfor og det kommer heller ikke overens med ordene til apostelen. For han sier ikke at hvis de døde ikke står opp, hvorfor doper dere da de døde. Men det står: *Hvorfor lar de seg da døpe over dem?*
2. Noen har trukket den slutningen at man kan døpe levende for de døde slik at de døde får nytte av det. Men dette strider også mot Skriften som vitner at den rettferdige skal leve ved sin egen tro. (Hab 2,4; Rom 1,17; Gal 3,11; Hebr 10,38)
3. Noen har også ment at Paulus ikke har likt skikken med at de døpte de døde og at han bruker argumentet med de dødes oppstandelse mot dem. Men dette synes også å være en litt kunstig forståelse, for da sier jo ikke Paulus tydelig hva han mener om denne skikken, om den er rett eller gal. Dersom korinterne lå under for en villfarende mening, hadde han helt sikkert straffet dem for det.
4. Med de døde, forstår noen dem som lå dødelig syk og lå på det siste. Tidligere var det praksis med at man utsatte dåpen for at man ikke skulle bryte dåpspakten ved å synde. Men denne forståelsen kommer heller ikke overens med ordene til apostelen. For han taler om slike som lot seg døpe over de døde.
5. Noen anvender også ordene til apostelen om den gamle praksisen til jødene som vasket kroppene til de avdøde og badet dem før de ble begravd. Denne praksis har også funnet sted i den første kirke, slik vi kan lese i Apg 9,37. Men denne forståelsen kaster heller ikke lys over saken. For Paulus snakker ikke om at de doper eller vasker de døde, men om dåp over de døde.
6. Noen forstår teksten helt enkelt slik at Paulus ser på hensikten til dåpen, nemlig at vi ved dåpen blir døpt til Kristi død slik at vi også skal være lik ham i hans oppstandelse. (Rom 6,4.5) Det er som apostelen vil si: Dersom de døde ikke står opp, hvorfor blir dere døpt slik at den gamle Adam dødes og dere får del i oppstandelsen?
7. Men den forklaringen som kommer teksten nærmest, er denne: Ved ordene de døde, menes kroppene til de avdøde som ligger i gravene. Paulus sikter dermed til den skikk som var vanlig i den første kirke at katekumenene eller nyomvendte kristne ble døpte på kirkegårdene over gravene som tegn på at de trodde på de dødes oppstandelse og at de var klar til å gi livet sitt for den kristne religion.

Kapittel 19: Hvilke voksne mennesker som skal døpes

Alle mennesker befinner seg på ett av to stadier: Noen er fortsatt i barneårene, mens andre igjen er blitt voksne og er kommet til det stadiet at de kan bruke sin forstand. Derfor må vi behandle disse to stadier på ulik måte for at vi kan se og vite hvilke mennesker som skal motta dåp. Når det gjelder voksne mennesker, så sier vi at alle mennesker blant jøder og hedninger skal døpes, uten unntak, både menn og kvinner. Men det kan først skje etter at de er undervist i hoveddelene i den kristne religion og etter at de har avlagt en offentlig bekjennelse på at de antar den kristne tro. Når det gjelder dåp av voksne, er det tre ting som må nevnes:

1. NT viser at dåpen er innstiftet både for jøder og hedninger. Dette beviser vi slik:

1. Av dåpens innstiftelse hvor Kristus tenker spesielt på hedningene.

Matt 28,19: *Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem.* (Det er som om han vil si: Til nå har Johannes og dere døpt i de jødiske landområder, men nå skal dere gå ut i hele verden og lære og døpe alle som tar imot ordene deres, både jøder og hedninger.)

2. Av apostlenes eksempel som døpte både jøder og hedninger, uten forskjell, etter Kristi himmelfart.

I Apg 2,38.45 blir tre tusen døpt på en gang. (Peter spør ikke etter om det var noen hedninger blant dem, selv om ikke alle var jøder, så var likevel flesteparten av dem det.)

I Apg 8,12 blir folk fra Samaria døpt, i v. 13 blir Simon døpt, i v. 38 Hoffmannen fra Etiopia, i Apg 10,48 noen i Cæsarea, i Apg 16,15 blir Lydia og de som bodde i huset hennes døpt, i v. 33 fangevokteren i Filippi med familien sin, i Apg 18,8 Kripus og hans hus og andre i Korint, i 1. Kor 1,16 Kripus, Gajus, og Stefanus husfolk, i 1. Kor 12,13 korinterne, i Gal 2,7 galaterne, og alle disse var hedninger av herkomst.

3. Fordi forskjellen mellom jøder og hedninger er fullstendig opphevd i NT og hedningene har fått kall til Kristi rike.

Rom 10,12: *For her er det ikke forskjell på jøde og greker. Alle har samme Herre.*

1. Kor 1,24: *For dem som er kalt, både jøder og grekere, er Kristus Guds kraft og Guds visdom.*

Gal 3,28: *Her er ikke jøde eller greker, dere er alle én i Kristus Jesus.*

Ef 2,14.15: *For han er vår fred, han som gjorde de to til ett og rev ned den muren som skilte, fiendskapet. Ved sin kropp har han opphevet loven med dens bud og forskrifter.*

Her hører med alle de språkene fra GT og NT som omhandler hedningenes kall. Dette skal vi behandle mer utførlig senere. For siden hedningene er kalt til fellesskapet i Kristi rike og til de himmelske goder, kan de jo ikke stenges ute fra sakramentene i NT.

Innvendinger:

Omskjærelsen gjaldt bare jøder. I 1. Mos 17,10 sier Gud til Abraham: *Dette er pakten dere skal holde, pakten mellom meg og dere og etterkommerne dine. Fordi dåpen iflg. Kol 2,11 er kommet i stedet for omskjærelsen, gjelder dåpen bare jødene.*

Svar:

Selv om Guds nådepakt ved omskjærelsen først og fremst var beregnet på isrealittene, ble likevel ikke hedningene helt utelukket fra den dersom de ville la seg omskjære. I 2. Mos 12,48.49 lager Gud denne ordningen: *Om innflytteren som bor hos deg, vil holde påske for Herren, skal alle menn hos ham omskjæres. Da kan han være med og holde høytid. Han skal være som en som er født i landet. Men ingen uomskåret kan spise av det. En og samme lov skal gjelde for den som er født i landet, og for innflytteren som bor hos dere.* Dette bevitner at hedninger i GT som vendte seg til den sanne Israels Gud ble omskåret, og det var ikke få dette gjaldt. I NT er forskjellen mellom jøder og hedninger fullstendig opphevet da skilleveggen ble tatt bort ved Kristi død og det alminnelige kallet til hedningene er gått ut i hele verden, slik vi tidligere har bevist. I Rom 9,6-8 beviser Paulus klart at ikke alle de som er født isrealitter er isrealitter: *For ikke alle isrealitter tilhører virkelig Israel, og ikke alle Abrahams etterkommere er Abrahams barn. Det står jo: Gjennom Isak skal du få en ætt som skal kalles din. Det betyr: Det er ikke de som er hans barn av kjøtt og blod, som er Guds barn. Bare dem som er barn ut fra løftet, regner han som Abrahams ætt.* Og nå som jødene er brukket av ved vantro, (Rom 11,20) er hedningene som tidligere var ville oljekvister blitt podet inn blant greinene og har fått sevje fra roten sammen med dem. (Rom 11,17)

2. I NT skal både menn og kvinner uten forskjell døpes. Dette beviser vi slik:

1. Av Kristi innstiftelse. Han befaler at alle hedninger uten forskjell skal døpes, dvs alle dem som vil la seg opplære og som avlegger sin bekjennelse om Kristus. Herfra var ingen kvinner utelukket.

Matt 28,19: *Gå derfor og gjør alle folkeslag (hedninger) til disipler: Døp dem.*

2. Fordi Johannes og de hellige disipler døpte både manns- og kvinnepersoner uten å gjøre forskjell.

Mark 1,5 og Matt 3,5: *Folk dro ut til ham fra Jerusalem og hele Judea og landet omkring Jordan.* (I Luk 3,7 og 7,29 blir dette forklart om alle folk og blant dem var det uten tvil også kvinner.)

I Apg 2,41 blir 3000 personer døpt, i Apg 8,12 både menn og kvinner i Samaria, I Apg 16,15 purpurhandleren Lydia med alle i sitt hus, i Apg 16,33 fangevokteren med familien sin, i Apg 18,8 Krispus med hele sitt hus og mange andre korintere og i 1. Kor 1,16 blir også Stefanus og de som bodde i huset hans døpt.

3. Fordi Paulus uttrykkelig bevitner at i NT skal både menn og kvinner uten forskjell døpes.

Gal 3,27.28: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus. Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus.*

4. Fordi det står at Kristus renser sin menighet eller kirke ved dåpen. Nå tilhører også kvinner den kristne kirke som medarving til nåden og livet. (1. Pet 3,7)

Ef 4,5: *En Herre, en tro, en dåp.* (Den som kjenner og tilber denne ene Herre, og fører samme trosbekjennelse, skal også døpes med en dåp.)

Ef 5,25.26: *Kristus elsket kirken og ga seg selv for den, for å gjøre den hellig og rense den med badet i vann, i kraft av et ord.*

I denne sammenheng hører det også med at kvinner, så vel som menn, trenger dette salige bad fordi de begge er født kjøtt av kjøtt. (Joh 3,6) Fordi kvinner ikke er utelukket fra gjenfødelsens og fornyelsens nåde, skal det heller ikke nektes dem dette middel.

Innvendinger:

Omskjærelsen i GT var beregnet bare for små guttebarn og mannspersoner (1. Mos 17,10) og dåpen er kommet i stedet for omskjærelsen (Kol 2,16), derfor skal bare det mannlige kjønn døpes.

Svar:

1. Ved innstiftelsen av omskjærelsen blir det uttrykkelig sagt at den gjelder små guttebarn, (1. Mos 17,10.12.14) derfor ble kvinner utelukket fra den. Men ved innstiftelsen til dåpen blir det gitt en generell befaling om å døpe alle.
 2. I NT er forskjellen mellom mann og kvinne i det som angår den hellige dåp opphevet. (Gal 3,28)
 3. Omskjærelsens vesentlige deler kunne ikke utføres på kvinnepersoner. Ved dåpen forholder dette seg annerledes.
 4. Selv om kvinnene i AT ikke kunne motta sakramentet på sin egen kropp, var de likevel ikke utelukket fra Guds nådepakt, men de ble delaktige ved at mennene blant dem var omskåret. (1. Mos 17,7.9)
3. Alle voksne skal bli undervist i den kristne religion før de blir døpt og offentlig bekjenne at de tror dette av hjertet. Dette beviser vi slik:
1. Av Kristi innstiftelse hvor han befaler først å undervise, deretter å døpe.
 Matt 28,19: *Gå derfor bort og lær alle folk og døb dem.* (Tyske tekst)
 Mark 16,15.16: *Gå ut i hele verden og forkynn evangeliet for alt som Gud har skapt! Den som tror og blir døpt, skal bli frelst. Men den som ikke tror, skal bli fordømt.*
 2. Av eksemplet til Johannes og apostlene som først lærte tilhørerne og deretter døpte dem.
 Luk 3,3 og Matt 3,1.2: *På den tiden sto døperen Johannes fram i ødemarken i Judea og forkynnte: Vend om.* (Etter at dette var skjedd, døpte han.)
 I Apg 2,38 preker Peter først omvendelse før han døpte tre tusen.
 I Apg 8,12 blir det først preket for samaritanene, deretter ble de døpt.
 I Apg 8,13 kommer Simon først til tro og så lar han seg døpe.
 I Apg 8,38 spør Filip først den etiopiske hoffmannen om han tror av hele hjertet før han døper ham.
 I Apg 9,17 blir Paulus først undervist av Anania og deretter blir han døpt.
 I Apg 10,44.47 hører de troende i Cæsarea først ordet, deretter blir de døpt.
 I Apg 16,14.15 hører Lydia først ordet, deretter blir hun døpt.
 I Apg 16,32.33 blir fangevokteren i Filippi og hans familie først undervist i ordet, deretter blir de døpt.

I Apg 18,8 blir korinterne først ført til tro ved ordet før de blir døpt.

3. Av omskjærelsen som forbilde. For på samme måte som Abraham først underviste de voksne i huset sitt hva hensikten med omskjærelsen var, slik må også voksne først bli undervist før de blir stenket med den hellige dåp.

1. Mos 18,19: *Jeg vet at han vil pålegge sine sønner og etterkommere å holde seg til Herrens vei og gjøre det som er rett og rettferdig.* (Tysk tekst)

På samme måte befaler Gud at de skal undervise de voksne barna deres om påskelammet og dets betydning. 2. Mos 12,26.27: *Og når barna deres spør: Hva er dette for en skikk? skal dere svare: Det er påskeoffer for Herren fordi han gikk forbi israelittenes hus i Egypt da han slo egypterne, men sparte husene våre.*

4. Av eksemplet til prekenen av det guddommelige ord. På samme måte som man ikke skal tale ordet til dem som spotter og forkaster det, slik skal man heller ikke bruke sakramentene på noen mot deres vilje.

Matt 7,6: *Gi ikke hundene det hellige, og kast ikke perler til svin.*

Matt 10,14: *Er det noen som ikke vil ta imot dere og heller ikke vil høre budskapet deres, skal dere dra bort fra det huset eller den byen og riste støvet av føttene.* Det samme blir gjentatt i Mark 6,11 og Luk 9,5.

I Apg 13,46.51 taler Paulus og Barnabas til jødene: *Det var nødvendig å forkynne Guds ord til dere først. Men siden dere avviser det og selv ikke finner dere verdige til det evige livet, så går vi nå til hedningene. Da ristet de støvet av føttene mot dem.*

Innvendinger:

1. I Mark 1,4 står det: *Johannes stod fram i ørkenen, dømte og forkynnte en omvendelsesdåp.* (Tysk tekst) Her ser det ut som om Johannes først har døpt og deretter forkynt.

Svar:

1. Hvem ville latt seg dømme av Johannes dersom han ikke først var blitt undervist om hvilken hensikt denne nye seremoni med dåpen hadde?
2. Derfor sier vi at Markus her ikke først og fremst peker på rekkefølgen om Johannes først har lært eller døpt, men at han omtaler hele embetet til Johannes og beskriver det.

3. Evangelisten Markus skriver et resymè av Matteus evangeliet. Han har skrevet kortfattet det som Matteus har skrevet mer utførlig. Matteus vitner klart at Johannes først har preket og deretter døpt.
 4. Evangelisten Lukas skriver uttrykkelig at han ville fremstille historien til NT nøyaktig. (Luk 1,3) Han vitner på samme måte om at Johannes først har preket og deretter døpt. (Luk 3,3; 7,12)
2. Siden Gud Herren vil at alle mennesker skal bli frelst, (1. Tim 2,4) burde alle mennesker uten forskjell og uten betingelser bli døpt.

Svar:

Det er Guds alvorlige vilje at alle mennesker skal bli salige. Men han har satt som forutsetning at de som vil omvende seg må gjøre det ved de midler han har forordnet. Det står i 1. Tim 2,4: *Han som vil at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne.* For å komme til denne sannhet bruker Gud Herren ordet og de hellige sakramenter under medvirkning av Den hellige ånd. De som står imot og forakter Guds råd til deres frelse, (Luk 7,30) og står imot Den hellige ånd, (Apg 7,51) slike vil han ikke gjøre salige mot deres vilje eller trekke dem etter hårene til himmelen. Nei, i stedet vil han straffe slike som forakter hans nåde med å ta fra dem ordet og sakramentene. Derfor skal man anse dem som hunder som ikke skal få det hellige og svin som man ikke skal kaste perler til. (Matt 7,6) I stedet skal man overgi dem til Guds rettferdige dom. For det behager ikke Herren at noen tjener ham av tvang og det behager heller ikke Herren at man tvinger mennesker til sakramentene med makt.

Kapittel 20:

At man ikke skal utelukke små umyndige barn fra den hellige dåp

Det hellige dåps sakrament er ikke bare innstiftet for voksne som offentlig kan legge fram deres bekjennelse, men også for små umyndige barn. Slike må frem for alt ikke utelukkes fra dette hellige sakrament. Hvilke barn som kan og skal døpes vil vi behandle i de følgende kapitlene. Men først vil vi bevise at vi skal døpe små umyndige barn.

1. Det kommer frem av Kristi innstiftelse hvor han i alminnelighet befaler å døpe hedninger. Ja, han setter til ordet *alle* for å vise at dåpen er for alle, uten forskjell på rase, kjønn eller alder. Så lenge foreldrene tror, kan og skal barn av troende foreldre døpes. Dette beviser apostlene ved at de døpte de troende med alle i deres hus.

Matt 28,19: *Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem.*

2. Fordi barna trenger den hellige dåp like mye som de voksne, ja, de trenger den ennå mer enn de eldre. For de eldre kan man møte med det guddommelige ords preken, men de små barna som er født med arvesynd kan ikke vaskes rene (på ordinær måte) ved noe annet middel enn ved den hellige dåp.

Joh 3,5.6: *Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd.* (Små barn er født kjøtt av kjøtt. Dersom de skal gå inn til evig liv, må de bli gjenfødt. Nå finnes det ikke noe annet middel til gjenfødsel for dem enn den hellige dåp. Guds ord er også et gjenfødselsmiddel, men dette midlet bruker Gud i møte med voksne og forstandige mennesker.)

Her hører også alle de språkene med som omhandler arvesynden, nemlig at barn er unnfanget og født i synd, (Salm 51,7) født uren av urene, (Job 14,4) og derfor hersker synden over dem selv om de fremdeles ikke har gjort en virkelig synd, (Rom 5,14) for de er av naturen vredens barn. (Ef 2,3) I denne forferdelige stilling må de enten bli i all evighet eller bli løst fra den, ene og alene ved den hellige dåp.

3. Fordi Gud Herren har befalt at man skal føre de små barna til ham, og han har lovet at han vil være vår Gud og at han vil være nådig mot våre små barn som blir ført til ham.

1. Mos 17,7.10: *Jeg oppretter en pakt mellom meg og deg og dine etterkommere.* (Denne pakt inngår han ikke uten et middel. Han vil møte våre etterkommere eller våre barn i innvielsens sakrament som i GT var omskjærelsen og i NT er dåpen. Derfor står det i v. 10: *Dette er den pakten dere skal holde. Alle menn og gutter hos dere skal omskjæres.*

Matt 18,14: *Slik vil heller ikke den himmelske Far at en eneste av disse små skal gå tapt.*

Matt 19,13-15: *De brakte små barn til ham for at han skulle legge hendene på dem og be; men disiplene ville vise dem bort. Da sa Jesus: «La de små barna være, og hindre dem ikke fra å komme til meg. For himmelriket hører slike til. Og han la hendene på dem.* I Mark 10,14 og Luk 18,17 blir dette gjentatt mer utførlig og tilføyd: *Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike likesom et lite barn, skal ikke komme inn i det.* Disse små barn kalles på gresk τα βρεφη (*ta brephe*) (Luk 18,15) og betyr små barn. Disse ble brakt eller båret til

Kristus, προσεπηρον αυτο (*prosepheron auto*) (Mark 10,13). Derfor er det ingen tvil om at dette gjaldt umyndige og små barn som Kristus ønsket skulle bli brakt til ham. Slike skal man ikke utelukke fra dåpen i NT like lite som de skulle utelukkes fra omskjærelsen. Årsaken er denne: Dersom man utelukket et lite barn i GT fra omskjærelsen, så hadde man samtidig utelukket det fra Guds nåde, slik det kommer fram i 1. Mos 17,14. Slik er det også med den som utelukker et lite barn fra dåpen i NT, han utelukker det samtidig fra Kristus og hans nåde. (Joh 3,5)

Apg 2,38.39: *Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere. For løftet gjelder dere og barna deres og alle som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller på.* (Så mange som paktens løfter gjelder, så mange skal også bli tatt i pakt med Gud ved dåpen. Nå angår ikke paktens løfter bare voksne troende, men også barna deres. Derfor skal også barn av troende døpes. Vi må også legge merke til at løftene om barna som Peter tenker på også gjelder de små umyndige barn. Det er som Peter vil si: På samme måte som barna ble tatt i pakt med Gud i GT ved omskjærelsen, blir de i NT tatt i pakt med Gud ved dåpen.

4. Fordi barna har tilgang til alle de gode gavene som gis ved dåpen, skal man ikke nekte dem dåpen.

I Tit 3,5 blir dåpen kalt et bad til gjenfødelse og fornyelse ved Den hellige ånd. (Nå kan alle som er født til verden blir gjenfødt ved vann og ånd. Joh 3,5)

Her hører alle de språkene med som taler om kraften og virkningen til den hellige dåp, slik vi har vist i kapittel 13 og 14; hvordan Den hellige ånd skaper tro i dåpen, tilgir syndene, tar oss i opp i nådepakten, kler oss med Kristi rettferdighet, gjør oss til Guds barn og arvinger til det evige liv og at Den hellige ånd videre fornyer oss ved dåpen. Alle disse velgjerninger trenger de små barn, og siden Gud Herren har erklært i sitt ord at han vil virke dette hos de små barna, skal man ikke holde dem borte fra det midlet som Gud Herren har forordnet. At de små barna tror, blir gjenfødt, får syndenes forlatelse og blir salige ved dåpen, skal vi vise i det følgende.

5. Fordi forbildene og løftene i GT viser at de små barna ikke skal utelukkes fra dåpen.

I 1. Mos 17,12 befaler Gud små guttebarn som er 8 dager gamle at de skal omskjæres. I NT er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen. (Kol 2,11). På samme måte som de små barna ble tatt i pakt med Gud ved omskjærelsen, blir de nå tatt i pakt med Gud ved dåpen.

I 2. Mos 14,22 går israelittene gjennom Rødehavet. Denne gjennomgang er et forbilde på dåpen. (1. Kor 10,2) Blant israelittene var det mange barn, for i 2. Mos 12,37 står det at de var 600 000 menn til fots foruten barna.

Jes 49,22: *De kommer med sønnene dine på armen, og døtrene dine bærer de på skuldrene.*

6. Fordi apostlene praktiserte det slik at når en husfar ble troende, ble alle i huset hans døpt. Og blant disse var det uten tvil også barn.

I Apg 16,15 blir Lydia og alle i huset hennes døpt.

I Apg 16,33 blir fangevokteren døpt med alle sine.

I Apg,18,8 kom Krispus til tro sammen med hele sitt hus, og de ble døpt.

I 1. Kor 1,16 døpte Paulus Stefanus og hans familie.

7. Fordi dåpen er et slikt vannbad i ordet som alle lemmer i kirken skal og kan vaskes rene fra synden ved. Derfor må barna enten ikke kunne være lemmer i kirken, eller dersom det skal skje, så må man ikke nekte dem dåpen.

Ef 5,25-27: Slik Kristus elsket kirken og ga seg selv for den, for å gjøre den hellig og rense den med badet i vann, i kraft av et ord. Slik ville han selv føre kirken fram for seg i herlighet, uten den minste flekk eller rynke. Hellig og uten feil skulle den være. (Dem Kristus har elsket og som han har gått hen i døden for, dem vil han også rense ved vannbadet i ordet, dvs. dåpen, for at de skal få del i de velgjerninger han har innvunnet for dem ved sin død. Men nå har ikke Kristus bare elsket de voksne og gått i døden for dem, men også for de små barna. Derfor må også de små barna døpes.)

Her hører også med alle språkene som omtaler dåpen i alminnelighet.

1. Kor 12,13: *For med én Ånd ble vi alle døpt til å være én kropp.*

Gal 3,27: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.*

1. Pet 3,21: *... dåpen, som nå frelser også dere.* (Den som skulle bli reddet i syndfloden, måtte gå inn i arken. Den som vil bli salige, må la seg døpe.)

Innvendinger:

1. Man har ingen guddommelige befalinger om at små barn skal døpes.

Svar:

Det er riktig at disse bokstavene ikke står i Skriften: Døp de små barna. Men likevel kan vi bevise at barnedåp er riktig med gode og troverdige begrunnelser av skriften, slik vi allerede har gjort. Men i spørsmålet om barnedåp er det nyttig å gi akt på disse tre hypotesene:

1. Barn er unnfanget og født i synd og er av naturen vredens barn.

2. Gud Herren har ikke lyst til at de skal gå fortapt, men vil at de skal bli ført til ham.
3. Det finnes ingen andre midler som små barn kan gjenfødtes til evig liv ved enn nettopp dåpen.

Hvis vi kan bevise disse tre punktene ut ifra Guds ord – noe som kan gjøres både lett og grundig – så følger det ganske enkelt på det at små barn skal døpes.

Det står heller ikke i skriften uttrykkelige, etter bokstaven, at kvinner skal døpes. Likevel kan man med god grunn i skriften trekke den slutningen at kvinner skal døpes. De argumenter som beviser at kvinner skal døpes, er også bevis for barnedåpen.

2. Kristus har befalt at man først skal lære og deretter døpe. (Matt 28,19). Siden små barn ikke kan læres eller undervises, skal man heller ikke døpe dem.

Svar:

Kristus taler her i en sammenheng hvor det handler om å bygge en ny kirke. De hellige apostlene ble sendt ut i hele verden med dåpen. De ble også sendt til hedningene som visste lite eller ingenting om dåpen. I slike tilfeller må selvfølgelig lære og undervisning komme i forkant. Men når en husfar ble troende, ble alle i huset hans døpt. Dette gir oss en tydelig utleggelse av Kristi befaling, og vi skal også gå fram på samme måte ved å døpe barna til troende foreldre. Dette kan vi også forklare med omskjærelsen som forbilde. Da Gud befalte Abraham å omskjære alt mannkjønn som var i hans hus, (1. Mos 17,10) kan det ikke være noen tvil om at han først underviste de voksne om hva omskjærelsen var. Men da sønnen hans Isak ble født, ventet han ikke til han ble så stor at han fikk forstand, men han omskar ham da han var 8 dager gammel. (1. Mos 21,4)

Når det gjelder Matt 28,19, så står det i den greske tekst; μαθητευσατε (matheteusate) som betyr: Gjør meg disipler. Dette skjer ikke bare ved å preke Guds ord, men også ved den hellige dåp som er innvielsens sakrament eller døren til Guds kirke. Derfor nevner Kristus straks etterpå begge disse midlene. Han sier: Gå bort i hele verden og gjør meg disipler, eller saml meg en hellig kirke. Hvordan? 1. Døp. 2. Lær dem å holde alt jeg har befalt dem.

3. Når Kristus sier i Joh 3,5: *Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike*, så omtaler han bare de voksne. For han snakker jo sammen med Nikodemus som var en eldre mann og derfor kan disse ordene ikke anvendes på de små barna.

Svar:

Kristus taler her i alminnelighet om alle mennesker og bevitner at alle trenger gjenfødselen hvis de skal bli salige. Dette kommer klart fram av ordene, for Kristus sier uttrykkelig: *Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike*. Det kommer også klart fram av ordene som følger på: *Det som er født av kjøtt, er kjøtt*. Det er som om han vil si: Dette er årsaken til at alle mennesker trenger å gjenfødes ved vann og ånd, for av naturen er de født kjøtt av kjøtt og derfor er himmelen stengt for dem. *Kjøtt og blod kan ikke arve Guds rike* (1. Kor 15,50) uten at de er gjenfødt av Den hellige ånd ved dåpen. Hvem vil vel si at disse ordene om at *det som er født av kjøtt, er kjøtt* ikke også gjelder de små barna? For det er jo ikke slik at det er først når man blir voksen at man er født kjøtt av kjøtt. Nei, det skjer når man er blir født, derfor må det også anvendes på de små barna det som Kristus sier i det foregående verset: *Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike*.

4. Små barn som er født av troende foreldre er hellige og rene, derfor trenger de ikke å renses fra synden ved dåpen.

Svar:

At alle mennesker er unnfanget og født i synd vil vi forklare grundig under artikkelen om arvesynden. Når det gjelder barn som er født av troende foreldre, vil vi omtale dette straks etter i et eget kapittel. Der vil vi bevise at de er av naturen vredens barn (Ef 2,3) på samme måte som andre barn og at de også er født av uren sæd (Job 14,4) og unnfanget og født i synd. (Sal 51,7) Derfor er det nødvendig at de blir gjenfødt ved den hellige dåp dersom de skal komme inn i Guds rike. Se også kapittel 13, innvendig 2.

5. Barna som ble brakt til Kristus i Matt 19,13, Mark 10,14; Luk 18,15 var store. I tillegg var de omskåret da de var 8 dager gamle. Derfor kan man ikke bruke disse eksemplene for å bevise barnedåpen.

Svar:

- a. I Luk 18,15 brukes på gresk ordet τα βρεφη (ta brephe). Dette ordet betyr alltid i skriften et lite, umyndig barn og som regel også et diebarn. I Luk 1,41.44 blir barnet i mors liv kalt βρεφος (brephos). I Luk 2,12 og 16 blir dette uttrykket brukt om barnet som ligger i krybben. I Apg 7,19 blir de førstefødte blant israelittene kalt βρεφη (brephe) og i 1. Pet 2,2 *som nyfødte barn* (ως αργεννητα βρεφη –hos artigenneta brephe). I tillegg vitner evangelistene om at disse små barna ble brakt til Kristus eller båret til ham på armen. Derfor kan de ikke ha vært store.

- b. Når det gjelder forholdet om at disse barna allerede var omskåret, er det likevel ikke til hinder for at vi i kraft av Kristi befaling og løfte fører våre små barn til Kristus ved dåpen. For vi trekker den slutningen at når Kristus i alminnelighet befaler at vi skal føre de små barna til ham og han lover at han vil ta imot dem og velsigne dem, så må ikke dåpen nektes små barn, siden det er det ordinære midlet som de føres til Herren Kristus ved.
6. Omskjærelsen måtte skje på den 8. dagen iflg 1. Mos 17,12. Dersom det er et bevis på at dåp skal skje i NT fordi barn ble omskåret i GT, så må jo også dåpen skje den 8. dagen.

Svar:

Det er en viktig forskjell. Gud har uttrykkelig befalt at barna skulle omskjæres på den 8. dagen i GT. Dette har han befalt fordi de små barna ikke skulle dø på grunn av smertene ved omskjærelsen. En slik fare er ikke forbundet med dåpen i NT, derfor er ikke dåpen bundet til en spesiell dag. Men man bør skynde seg med dem til dette hellige gjøfødende middel, og det er en uimotsigelig sannhet at på samme måte som barna ble tatt i pakt med Gud i GT ved omskjærelsen, må de tas i pakt med Gud ved den hellige dåp hvis de skal gjøfodes til evig liv. Omskjærelsen og dåpen har den samme innstifteren. Begge sakramentene var like nødvendige. De har samme virkning. Så på samme måte som barna den gang ikke måtte holdes borte fra omskjærelsen, like lite skal de nå i NT holdes borte fra dåpen. For ellers ville Guds nåde i NT være mer begrenset enn i GT.

7. Herre Kristus ble først døpt da han var 30 år gammel (Matt 3,16; Luk 3,21). Nå er Kristus kommet for å være et eksempel for oss som vi skal lære av (Matt 11,29) og følge (Matt 16,24). Derfor skal vi også vente med dåpen til vi blir voksne.

Svar:

1. Kristus ble døpt da han var 30 år gammel. Dersom Kristus hadde foreskrevet oss en regel ved dette eksemplet, så måtte vi vente med å bli døpt til vi selv var 30 år gammel og ikke når vi fikk vår forstand.
2. Kristus ble ikke døpt i barneårene fordi dåpens sakrament ennå ikke var innstiftet. For døperen Johannes som var den første som døpte, begynte ikke å døpe før kort tid før Jesus begynte å tale.
3. I tillegg ble Kristus omskåret rett etter fødselen og nå er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen. (Kol 2,11)
4. I tillegg trengte Kristus ikke dåpen for sin egen person, fordi han var hellig og ren. Men han lot seg døpe for å hellige vår dåp og gjøre den til et salig bad til gjøfødelse. Fordi små barn unnfanges og fødes i synd, skal man skynde

seg til dåpen slik at vi ikke er skyld i at deres gjenfødelse og salighet utsettes.

5. Alle ord og gjerninger til Kristus er fremstilt for at vi skal lære av det. Men vi må og skal ikke følge ham i alle eksempler uten forskjell. For i noen sammenhenger er det umulig og i noen sammenhenger mangler vi det som skal til for å gjøre de gjerninger han gjorde.
6. Vi har nettopp vist at de hellige apostlene døpte de troende fedre med alle i deres hus. Hvor sannsynlig er det at alle disse var 30 år eller over?
8. De hellige sakramenter er ikke til nytte uten ved tro. Men nå kan ikke små barn tro fordi de ikke kan høre og forstå Guds ord, (Rom 10,17) derfor er dåpen ikke til nytte for dem.

Svar:

Selv om de små barna ikke tror ved fødselen, så vil Gud Herren vekke troen hos dem ved dåpens hellige sakrament. Vi har ovenfor bevist at en frukt av dette hellige sakrament er troen. Derfor vender vi dette argumentet om og sier: De små barna tror ikke og forstår ingenting av seg selv etter deres fordervede natur, derfor må de føres til dåpen for å bli troende og salige. Guds ord hjelper ikke tilhørerne hvis de ikke tror, (Hebr 2,4) likevel er det et kraftig middel som Gud bruker for å skape tro (Joh 17,20; Rom 10,17) i hjertene til dem som ikke står imot Den hellige ånd. (Apg 7,51) På samme måte er det med dåpen. Den er ikke til nytte uten tro. Likevel er den et salig middel som Gud Herren bruker for å virke tro, gjenfødelse, syndenes forlatelse og salighet hos alle dem som ikke står imot dette hellige middel, slik vi har bevist i kapittel 13. Vi vil i det følgende behandle påstanden utførlig om at små døpte barn ikke kan tro.

9. I den hellige dåp oppretter Gud Herren en nådepakt med oss. (1. Pet 3,21) Men nå hører det med til en pakt at begge parter vet hva den handler om og hva begge parter lover. Siden små barn ikke forstår paktens innhold, skal de heller ikke døpes.

Svar:

1. Var ikke omskjærelsen også en pakt med Gud? (1. Mos 17,19) Likevel ble 8 dager gamle guttebarn omskåret. Det måtte da også kunne sies om dem at de ikke forstod pakten og derfor skulle de ikke omskjæres.
2. Når mennesker inngår en pakt med hverandre, er det nødvendig at begge parter kjenner paktens innhold og er enig i den. Men Gud Herren oppretter også pakt med ufornuftige skapninger. I 1. Mos 9,9.10 sier Gud til Noa og sønnene hans: *Nå vil jeg opprette min pakt med dere og etterkommerne deres og med hver levende skapning hos dere, både fugler og fe og alle*

ville dyr som er hos dere, alle som gikk ut av arken, alle dyr på jorden.

Når Gud kan inngå en pakt med ufornuftige dyr, hvor meget mer kan han ikke inngå en pakt med små umyndige barn. For selv om de ikke kan bruke sin fornuft, har likevel Den hellige ånd kraft til å gjenføde og fornye dem. Det vil vi bevise i det følgende.

3. Av og til blir det også inngått en pakt mellom umyndige barn hvor foreldre eller formyndere skriver under pakten på deres vegne. Nå er Kristus liksom talsmannen til de små barna. (1. Joh 2,1) Han sier uttrykkelig: *La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem.* (Matt 19,14; Mark 10,14; Luk 18,16). Det som Kristus for lenge siden har svart på barnas vegne, nettopp det gjentar fadderne etterpå ved dåpen.

Kapittel 21:

At man bare skal døpe barn til kristne foreldre

Når vi til nå har sagt at man skal døpe små barn, så er ikke meningen med det at vi skal døpe alle små barn uten forskjell. Men meningen er at vi skal føre barn av kristne foreldre til dåpen.

Ved begrepet barn av kristne foreldre forstår vi:

1. Barn som er født av kristne foreldre hvor både far og mor er medlemmer av den kristne kirke, dvs. at de bekjenner seg til den kristne religion, hører ordet og bruker sakramentene, selv om de ikke skulle tro rett i alle deler eller være i flokken av utvalgte.

I 1. Mos 17,7 lover Gud at han vil være Gud til Abraham og hans etterkommere. I kraft av dette løfte har Abraham både omskåret Ismael som var 13 år gammel (1. Mos 17,25) og Isak da han var 8 dager gammel. (1. Mos 21,4). I NT er vi kristne ikke lenger borte fra paktene og løftet, (Ef 2,12) men er kommet nær. (Ef 2,13) Derfor tilhører løftene også oss, og i kraft av løftene kan og skal ikke bare våre voksne barn, men også de små umyndige barna døpes, fordi Gud har sagt så bestemt at han vil være våre barns Gud.

Apg 2,38.39: Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave. For løftet gjelder dere og barna deres. (Vi må legge merke til at Peter sier til jødene at de skulle la seg døpe fordi løftene gjaldt dem og barna deres. Etter at de kristne i NT har fått del i disse løftene, skal og kan også barna deres døpes.

Apg 3,25: Dere er barn av profetene og har del i den pakten som Gud opprettet med fedrene deres.

1. Kor 5, 12.13: *Hva har jeg med å dømme dem som står utenfor?* (Her gjør Paulus en forskjell mellom den som er innenfor og dem som står utenfor Guds kirke. De som er i kirken, samt barna deres, får nyte både ordet og sakramentene som begge er kirkens goder. Om dem som er utenfor og som ikke er født i kirkens fang, sier han: *Hva har jeg med å dømme dem som står utenfor? Dem som står utenfor, skal Gud dømme.*

1. Kor 7,14: *For den ikke-troende mannen blir regnet som hellig på grunn av sin kone, og den ikke-troende kvinnen blir regnet som hellig fordi mannen er en troende bror. Ellers ville jo barna deres være urene, men nå er de hellige.* (Helligheten til barn av kristne foreldre er ikke bare en borgerlig renhet, som om bare barn av kristne foreldre var født i ekteskap og født i ære, mens barn av hedninger og ikke-troende skulle ansees for uekte. For Gud vil også opprettholde forskjellen mellom barn som er født i og utenfor ekteskap utenfor kirken. Denne hellighet er heller ikke en indre hjertets og åndens hellighet, som om barn av troende foreldre var hellige og gjenfødte fra mors liv. Nei, de er som andre barn unnfanget og født i synd. Men de har en kirkelig helliget (*sanctitas ecclesiastica*) som innebærer at barn som er født av kristne foreldre, selv om noen av dem er troende og andre igjen vantro, likevel ansees for rene, dvs født i kirken med adgang til den hellige dåp som innvielsens sakrament (*sacramento initiationes*). Barn som er født av foreldre hvor begge ikke tror, ansees som urene, dvs Guds løfter angår ikke dem. *Jeg vil være Gud for deg og etterkommerne dine.* Derfor kan de ikke tillates adgang til den hellige dåp slik kristne barn kan, men de må først når de er blitt voksne, undervises og bekjenne deres tro. Det ser ut som om måten å tale på som Paulus bruker her, at barn av troende kalles rene, mens barn av ikke-troende kalles urene, stammer fra den levittiske lovgivning hvor noen måtte bo utenfor israellittenes leir på grunn av deres levittiske urenhet. Derfor skal man ikke døpe og føre inn i kirken barn av ikke-troende foreldre, men etter forbilde fra israellittenes leir må de først undervises.)

Ef. 2,11-14: *Dere, som en gang var hedninger av fødsel, ble kalt uomskårne av dem som kalles omskårne, de som er omskåret på kroppen, av menneskehånd. Husk at dere den gang var uten Kristus, utestengt fra borgerretten i Israel, uten del i paktene og løftet, ja, uten håp og uten Gud i verden. Men nå, i Kristus Jesus, er dere som var langt borte, kommet nær på grunn av Kristi blod. For han er vår fred, han som gjorde de to til ett og rev ned den muren som skilte, fiendskapet.* (Fordi skillet mellom jøder og hedninger er opphevet i NT, har barn av troende hedningeforeldre fått del i løftene som Gud Herren sier: *Jeg vil være Gud for deg og etterkommerne dine.*)

2. Barn hvor enten mor eller far er medlem av den kristne kirke, selv om ikke begge foreldrene bekjenner den kristne tro. Likevel skal slike barn ikke nektes adgang til den hellige dåp.

1. Kor 7,12-14: *Dersom en bror har en kone som ikke er troende, og hun gjerne vil bli hos ham, skal han ikke skille seg fra henne. Og dersom en kvinne har en ikke-troende mann og han gjerne vil bli hos henne, skal hun ikke skille seg fra mannen. For den ikke-troende mannen blir regnet som hellig på grunn av sin kone, og den ikke-troende kvinnen blir regnet som hellig fordi mannen er en troende bror. Ellers ville jo barna deres være urene, men nå er de hellige.*

(Korinterne spurte Paulus om de med god samvittighet kunne bli boende hos en ikke-troende ektefelle? Apostelen bekrefter dette og legger til at den ikke-troende ektefelle blir regnet som hellig på grunn av sin troende ektefelle, slik at for den rene blir alt rent. (1. Tit 1,15) Derfor er en ikke-troende ektefelle ren på grunn av sin kristne ektefelle slik at de kan fortsette samlivet uten at det er synd. Men så ble det spurt videre om barna som ble født i ekteskap hvor den ene ektefellen var troende og den andre ikke-troende om barna var hellige eller urene, dvs. om de skulle ansees for kristne barn eller for hedningbarn. Apostelen svarer at de ikke skulle ansees for urene. Man skulle ikke utelukke dem fra kirken som hedningbarn, men fordi den ene ektefellen var kristen, skulle man anse dem for hellige, dvs. at man anså dem som født inn i kirken og derfor skulle de døpes på samme måte som barn som var født av foreldre hvor begge ektefellene var kristne.)

3. Barn som er født av foreldre som omvender seg til kristendommen fra hedenskap eller jødedom skal ansees som kristne barn, selv om de er født i hedenskapet.

Her hører alle de språkene med som viser at apostlene døpte omvendte kristne og alle i huset deres, slik vi har vist i kapittel 19. Av disse eksemplene ser man at slike barn også skal ansees for kristne.

4. Barn som adopteres av kristne foreldre. Vi blir også Guds barn ved adopsjon på samme måte som slike, dvs at Gud i sannhet gjør oss til sine egne barn i Kristus, sin enbårne sønn. Derfor skal man anse barn som er adoptert av kristne foreldre mens de er små, for deres rette barn. Her hører også med de barna som kristne faddere får formynderskap over på en rett måte. De lover jo på deres vegne at de vil oppdra dem og undervise dem i den kristne tro.

Apg 2,38.39: *Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave. For løftet gjelder dere og barna deres og alle som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller på.* (Her vitner Peter om at de guddommelige løfter også gjelder slik som vel etter fødselen er langt borte, men som Gud Herren kaller til seg ved sine midler på en underlig måte, slik vi ser at hedningbarn på rettmessig vis kommer i kristne foreldres varetekt og derfor får adgang til den hellige dåp.)

Innvendinger:

1. Siden alle barn er født med arvesynd og av naturen er vredens barn, (Ef 2,3) skal man ikke gjøre en slik forskjell at man tillater barn av kristne foreldre å bli døpt, mens man nekter adgang for andre.

Svar:

Det er sant at alle barn, og ikke bare barn av jøder, tyrkere og hedninger, men også barn av kristne er unnfanget og født i synd, slik vi straks skal vise. Men likevel blir det en forskjell ved at noen barn likesom er født innenfor kirkens ringmur, mens andre er født utenfor. De første har derfor adgang til dåpen, mens de siste først må undervises. De første fordi de er født av kristne foreldre og fordi dette løftet tilhører dem: *Jeg vil være Gud for deg og etterkommerne dine*. Fordi disse siste er født av foreldre som står utenfor kirken, ansees de for urene, slik apostelen sier i 1. Kor 7,14. For så lenge de og deres foreldre står utenfor den kristne tro og ikke antar den, angår ikke dette løfte fra Gud dem, heller ikke nådepakten, heller ikke dåpen, for de er uten del i paktene og løftet. (Ef 2,12)

2. Barn av hedningforeldre blir i dette tilfellet uskyldig straffet for foreldrenes skyld og dette kommer imot hva Gud Herren sier i Esek 18,20: *En sønn skal ikke bære farens skyld*.

Svar:

Foreldrenes synd skader ikke barna hvis de selv er uskyldige eller vender om til Gud. Men i dette tilfellet er barna ikke uskyldige, for de mangler troen på samme måte som foreldrene deres. Hvis de vender seg til kristendommen når de får forstand, bærer de i sannhet ikke foreldrenes skyld. I læren om det evige nådevalg blir dette spørsmålet behandlet mer utførlig. Der behandles spørsmålene om midlene til salighet, som også den hellige dåp er, er nærmere for noen mennesker enn for andre. For vi må jo bekjenne at barn av kristne foreldre har et fortrinn ved at de i barneårene kan døpes og bli salige, mens barn av ikke-troende må vente til de får forstand og kan undervises før de tillates adgang til dåpen.

3. I 1. Tim 5,8 bevitner Paulus at flere blant de kristne levde verre enn hedningene, derfor kan man i dette spørsmålet ikke gjøre en slik forskjell mellom barn av kristne og ikke-troende foreldre.

Svar:

Selv om mange foreldre lever verre enn hedningene ved sitt ukristelige liv, så har de likevel mottatt dåpen da de var små og på den måten ble tatt opp på kirkens fang, selv om de for sin egen part ikke nyter kirkens goder ved sin vantro og sitt ugudelige liv. Men i dåpen inngikk Gud Herren en nådepakt med

dem og denne pakten står alltid fast fra Guds side, slik at dersom de i sannhet vender seg til Gud, trenger de ikke noen ny dåp eller noen ny pakt. Derfor kan også deres barn nyte godt av pakten og har dermed en fordel framfor barn av ikke-troende, for de er uten del i paktene og løftet. (Ef 2,12)

Kapittel 22:

Om vi skal døpe barn som er født av foreldre som lever i utroskap, som lever utenfor ekteskap eller ligger under for andre grove synder

Når vi i forrige kapittel har sagt at vi bare skal døpe barn av kristne foreldre, så må vi ikke forstå det slik at vi bare skal døpe barn av foreldre som i sannhet er kristne og Guds rette barn. Ved kristennavnet forstår vi dem som bekjenner seg til den kristne tro, som samler seg rundt ordet og sakramentene, selv om de ikke viser troens frukter i livet og på den måten vitner om at de er Kristi sanne lemmer og i flokken av utvalgte. Derfor skal vi også døpe barn som er født ved utroskap eller utenfor ekteskap. Det vil vi bevise slik:

1. Forretten til kristne barn grunner seg ikke på foreldrenes fromhet eller verdighet, men på Guds løfter hvor han sier at han vil være en Gud for barna deres. Derfor mister ikke barna forretten sin selv om foreldrene er ugudelige.

I 1. Mos 17,7 sier Gud til Abraham at han vil være en Gud for ham og for etterkommerne hans.

Apg 2,39: For løftet gjelder dere og barna deres.

2. Selv om foreldrene til slike barn faller i synd og taper paktens gaver som Gud har lovet dem i dåpen, så står likevel pakten fast fra Guds side. Derfor skal barn av slike foreldre ansees for paktens barn. Her hører de utsagnene med som beviser at Gud Herren oppretter en nådepakt med oss i dåpen slik vi har vist i kapittel 13. Og disse utsagnene viser at pakten fra Guds side ikke opphører ved vår ulydighet slik vi har vist i kapittel 17.
3. I GT ble også slike barn omskåret som var født ved utroskap eller utenfor ekteskap eller hvor foreldrene levde i ugudelighet. På samme måte skal også barn av slike foreldre døpes i NT, fordi den hellige dåp er kommet i stedet for omskjærelsen.

Dom 11,1: Josafat var sønn av en prostituert kvinne og likevel var han omskåret. Den slutningen kan vi trekke av at Herrens ånd kom over ham (v. 29) og fordi de eldste i Gilead valgte ham til leder (v. 8) og fordi han blir regnet med blant de hellige. (Hebr. 11,32)

I 2. Sam 12,23 sier David om det barnet som Batseba fødte på grunn av hans utroskap: *En gang må jeg dra dit han er.* Av dette er det lett å forstå at han må ha blitt tatt i pakt med Gud ved omskjærelsen.

I 1. Kong 14,1 omtales Abia. Foreldrene hans, Jeroboam og kona, var begge ugudelige, siden Jeroboam lagte gullkalver og satte dem i Betel og Dan og ved dette fikk hele folket til å synde. (1. Kong 12,28-30) Selv om Gud advarte ham ved ord og tegn, vendte han ikke om fra sin onde vei. (1. Kong 13,33) Likevel ble sønnen til Jeroboam, Abia omskåret. Det kommer fram av 1. Kong 14,13 hvor profeten Ahia sier til Jeroboams kone at Herren Israels Gud hadde funnet noe godt hos ham.

Innvendinger:

1. I 5. Mos 23,2 sier Herren at ingen som er født i forbudt ekteskap skal ha adgang til Herrens menighet. Av dette følger at slike ikke skal omskjæres eller døpes og på den måten få adgang til Herrens forsamling.

Svar:

Å ha adgang til Herrens menighet betyr i denne sammenheng ikke å være et sant lem i kirken, men det betyr noe annet som vi vil vise:

I 1. vers befaler Gud at ingen som har fått steinene knust eller det mannlige lem skåret av har adgang til Herrens menighet. Dersom dette skulle bety at slike ikke hadde adgang til å høre Guds ord og bruke sakramentene, så ville jo resultatet bli at de ikke kunne bli salige. Men det kan ikke være slik siden det står i Jes 56,3-5: *Evnukken skal ikke si: Se, jeg er et tørt tre. For så sier Herren: Evnukker som holder mine sabbater, som velger å gjøre det jeg vil og holder fast ved min pakt, dem gir jeg en minnetavle og et navn i mitt hus og på mine murer. Dette er bedre enn sønner og døtre. Jeg gir dem et evig navn som aldri skal slettes ut.*

I 5. Mos 23,3 sier Gud Herren noe liknende: *Ingen ammonitt eller moabitt skal ha adgang til Herrens forsamling. Selv ikke etterkommerne deres i tiende ledd skal ha adgang til Herrens forsamling. Slik skal det være for all fremtid.* Dette kan heller ikke forstås slik at ammonittene og moabittene var stengt ute fra den sanne kirke, siden Rut var en moabittisk kvinne. (Rut 1,22) Hun står også i Kristi slektsregister. (Matt 1,5) I Jes 56,6.7 står det om fremmede som omvendte seg til Israels Gud: *Og de fremmede som har sluttet seg til Herren, som vil gjøre tjeneste for ham og elske Herrens navn og være hans tjenere, alle som holder sabbaten og ikke vanhelliger den, men holder fast ved min pakt, dem fører jeg til mitt hellige fjell og lar dem glede seg i mitt bønnehus.*

Derfor kan ikke denne talemåten: De skal ikke ha adgang til Herrens menighet, forstås som at de er nektet adgang til ordet og sakramentene, men det skal forstås slik at de ikke hadde adgang til offentlige embeter, men måtte føre et privatliv blant Guds folk. At Jefta ble valgt til leder av dem som bodde i Gilead, selv om han var sønn av en prostituert kvinne, var noe ekstraordinært og rokker likevel ikke med den alminnelige ordning. (Dom 11,1.8)

Noen forstår disse ordene om at de ikke hadde adgang til Herrens menighet som at de ikke hadde anledning til å gifte seg med Israels barn. Uansett hvordan vi forstår ordene, så er det bare en levittisk sermonilov og var bare forpliktende for israelittene i GT.

2. I 5. Mos 28,18 truer Gud den ugudelige med at avkommet deres skal være forbannet. Derfor skal man ikke døpe slike barn.

Svar:

1. Vi har bevist at barn av ugudelige foreldre ble omskåret, derfor skal slike barn ikke stenges ute fra dåpen i NT.
 2. Siden Gud Herren har lovet at barna ikke skal bære foreldrenes skyld, (Esek 18,20) hvordan kan slike barn straffes på en så grusom måte for foreldrenes skyld ved at de ikke gis adgang til dåpen, siden de er født i kirken?
 3. Hvis denne guddommelige trussel i alminnelighet var rettet mot alle ulydige barn, så ville resultatet bli at alle barn av ugudelige foreldre ville være evig forbannet og fordømt. Men hvordan stemmer dette overens med alle eksemplene på fromme barn som er født av ugudelige foreldre? Abia var et fromt og salig barn, selv om faren Jeroboam var en ugudelig og avgudisk mann. Hiskia var en from mann, selv om faren Ahas var ugudelig. Josia var en rett gudfryktig konge, likevel var faren hans Amon ond og ugudelig.
 4. Selv om Gud i 2. Mos 20,5 truer med at han vil straffer farens synd i tredje og fjerde slektsledd, så må vi forstå det under to betingelser:
 1. Hvis barna er like ugudelige og følger i foreldrenes fotspor.
 2. Må vi gjøre et skille mellom evig og timelig straff. Denne trussel må forstås enten som at slike barn skulle bli ufruktbare, noe som i det jødiske folk ble sett som en forbannelse, eller så skulle de få et vanskelig liv og bli ulykkelige.
3. I Visdommens bok 3,16-19 står det slik: *Men barn født i hor blir ikke til noe, frukten av et syndig samleie går til grunne. Ja, selv om de lever lenge, skal de ikke regnes for noe, til slutt får de en æreløs alderdom. Dør de unge, har de intet*

håp, ingen trøst på dommens dag. En urettferdig slekt får en sørgelig ende!
Derfor er det unødvendige å døpe barn som er født i hor, for de har jo ikke noe håp.

Svar:

1. Denne boken hører ikke med til kanon, dvs. den regnes ikke med blant de bøkene som man med sikkerhet kan vite at de er inngitt umiddelbart av Den hellige ånd, ved profetene.
2. Forfatteren av boken vil ikke si med disse ordene at alle barn som er født i hor og ved utroskap skal fordømmes, for det strider jo mot eksemplene til Jefta og andre troende.
3. Men denne vise mannen taler om hvordan slike barn er i alminnelighet. For ofte får de ikke en oppdragelse og en rettledning etter Herrens vilje, (Ef 6,4) men vokser opp i deres medfødte ondskap. Derfor ender de ofte opp i et ugudelig liv og får en sørgelig ende.

Kapittel 23:

Om man skal døpe barn som er funnet

Vi mener at man skal døpe slike barn selv om det skulle ligge ved en lapp hvor det står at barnet allerede er døpt.

1. Fordi dåpens sakrament er nødvendig til salighet, skal vi ikke fra vår side unnlate å døpe små barn.

Joh 3,5: Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.

2. I en så viktig sak kan vi ikke sette vår tillitt til en lapp. For når barnet vokser til kan det komme i en vedvarende tvil om det faktisk er døpt.

Innvendinger:

Siden slike barn kan være døpt, er det bedre at vi døper dem med en slik betingelse: Dersom du ikke er døpt, døper jeg deg i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn.

Svar:

Ved en slik fremgangsmåte ville dåpen til slike barn bli desto mer usikker. For når barnet vokser til vil det jo være i tvil om det tidligere var døpt eller ikke. Man kan ikke si at et barn blir døpt to ganger hvis ikke man var helt sikker på

at det var døpt tidligere. Ut ifra dette kan man også slutte at hvis en kvinne har forrettet en nøddåp og siden bekjenner at hun ikke kan gjøre rede for hvilke ord hun brukte eller hva slags ytre element hun døyte med, skal man døyte slike barn dersom de kommer i forbindelse med fromme kristne.

Kapittel 24:

Om barn av kristne foreldre er tatt i nådepakt med Gud og hellige før de er døpt

Selv om barn av kristne foreldre har et fortrinn fremfor barn av hedninger ved at de kan og skal døytes mens de er små og før de kan undervises i den kristne religion, skal man likevel ikke tenke at de er tatt i pakt med Gud og hellige før de døpt, bare fordi de er født av kristne foreldre. For de er av naturen vredens barn likeså mye som barn av ikke-troende og de trenger dåpen likeså mye som andre barn dersom de skal bli gjenfødt til evig liv. Dette beviser vi slik:

1. Av alle utsagnene som taler om arvesynden. Disse utsagnene angår i alminnelighet alle mennesker. Derfor kan vi ikke holde barn av troende kristne utenom og tenke at de ikke er unnfanget og født i synd. Men dersom de er unnfanget og født i synd, så er de ikke hellige og tatt i pakt med Gud på grunn av sin fødsel av troende foreldre.

Job 14,4: Kan det komme en ren av en uren? (siden alle er født av urene mennesker.)

Job 15,14-16: Hvordan kan et menneske være rent og en som er født av en kvinne, ha rett? Gud stoler ikke engang på sine hellige, selv himmelen er ikke ren i hans øyne, langt mindre et avskyelig og fordervet menneske som drikker urett som om det var vann. (Små barn blir i mors liv ernært gjennom syndig blod og drikker synden i seg som vann.)

Joh 3,6: Det som er født av kjøtt, er kjøtt. (Barn av kristne foreldre blir også født av kjøtt fordi barnefødsler ikke skjer etter det indre menneske, men etter det ytre. Derfor er de også kjøtt.)

Rom 5,12: Synden kom inn i verden (dvs. til alle mennesker)på grunn av ett menneske, og med synden kom døden. Og slik rammet døden alle mennesker fordi alle syndet.

2. Av de språk som tydelig beviser at barn av troende foreldre er unnfanget og født i synd.

1. Mos 5,3: *Adam fikk han en sønn som lignet ham og var som hans eget bilde.* (Adam var skapt i Guds bilde i fullkommen rettferdighet og hellighet. Men dette bildet gikk tapt ved syndefallet. Derfor fødte han heretter barn i sitt eget bilde, et bilde som var gruelig fordervet ved synden.)

1. Mos 8,21. Etter syndfloden var det ikke flere tilbake enn den fromme Noa og hans barn. Likevel sier Gud Herren: *Menneskehjertet vil det onde fra ungdommen av.*

Sal 51,7: David sier: *Ja, med skyld ble jeg født, med synd ble jeg til i mors liv.* (Likevel hadde David fromme foreldre. 1. Sam 16,1)

Ef 2,3: *Vi var av naturen vredens barn, vi som de andre.* (Paulus regner seg selv med, selv om han var født jøde. 2. Kor 11,22)

3. Av de utsagnene som beviser at det ikke er fødselen men gjønfødselen som gjør oss til Guds barn.

I Matt 3,9 sier døperen Johannes til fariseerne: *Tro ikke at dere kan si til dere selv: 'Vi har Abraham til far.*

Joh 1,12.13: *Men alle som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke av menneskers vilje og ikke av manns vilje, men av Gud.*

Joh 3,3: *Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født på ny, kan ikke se Guds rike.*

I Joh 8,34 sier Herren til jødene som skrøt av at de var Abrahams barn: *Den som gjør synd, er slave under synden.* (Hermed vil han lære dem at de av naturen er syndens tjenere og solgt under synden. Rom 7,14)

Rom 9,6-8: *For ikke alle israelitter tilhører virkelig Israel, og ikke alle Abrahams etterkommere er Abrahams barn. Det står jo: Gjennom Isak skal du få en ætt som skal kalles din. Det betyr: Det er ikke de som er hans barn av kjøtt og blod, som er Guds barn. Bare dem som er barn ut fra løftet, regner han som Abrahams ætt.*

4. Av de utsagnene som taler om kraften og virkningen til den hellige dåp, at det er et bad til gjønfødselse og fornyelse ved Den hellige ånd. Fordi barn av kristne foreldre også blir gjønfødt og fornyet i den hellige dåp, så må det skyldes at de før dåpen ikke er gjønfødt eller hellige eller i nådepakt med Gud. I Kapittel 13 og 14 har vi anført språkene som omhandler dåpens kraft og virkning.

Innvendinger:

1. Når Gud Herren lover i 1. Mos 17,7 at han vil være vår og våre etterkommeres Gud, så står jo barn av troende foreldre i nådepakt med Gud og er hellige også før de er døpt.

Svar:

Dette språket har vi forklart i kapittel 13, innvendig 2 og bevist at Gud Herren har lovet at han vil være nådig mot våre barn, men bare så lenge de benytter den hellige dåp, som er det ordinære midlet for å bli tatt opp i nådepakt med ham. I GT var det like nødvendig at Israels barn måtte omskjæres for å bli tatt i pakt med Gud. Fra vår side er det helt nødvendig at vi bruker det midlet som Gud har forordnet for at vi kan få del i Guds nåde og de velgjerninger han har lovet oss. Derfor er den hellige dåps sakrament det ordinære midlet som barn må bruke for å kunne nyte Guds nåderike løfter.

2. Paulus sier i 1. Kor 7,14: *Men nå er de (barna deres) hellige.* Men om barna til de vantro skriver han at de er urene. Derfor må jo barn av kristne foreldre være hellige fra de er født og før de er døpt.

Svar:

Dette språket har vi forklart i kapittel 20 og bevist at det her ikke er snakk om en indre hellighet i hjertet, men Paulus forklarer her at en vantro ektefelle blir helliget ved sin troende ektefelle. Dette kan ikke anvendes på en indre hellighet, men det må forstås om en kirkelig hellighet, at disse små barn som er født i et ekteskap hvor den ene av foreldrene er troende skal ansees for hellige. Dvs. at de skal ansees for å være født i kirken og derfor har tilgang til den hellige dåp på samme måte som barn som er født i et ekteskap hvor begge foreldrene er troende.

3. Paulus skriver i Rom 11,16: *Er det første brødet hellig, er hele deigen hellig. Er roten hellig, er grenene det også.* Derfor er barn av troende foreldre hellige og troende av naturen.

Svar:

I dette språket vil apostelen bevise at Gud Herren ikke helt har forkastet det isrealittiske folk. (v. 2) Dette beviser han med å vise til Guds nådepakt som han ikke bare inngikk med de jødiske fedre, men også med deres etterkommere. Dette argumentet bruker han på billedlig vis i to liknelser. *Er det første brødet hellig, er hele deigen hellig. Er roten hellig, er grenene det også.* Med den første liknelsen ser apostelen tilbake på Guds bud i 2. Mos 23,19; 3. Mos 23,10; 4. Mos 15,19 hvor Israels barn blir pålagt å bringe førstegrøden av avlingen til Herrens hus. Ved å bære frem førstegrøden, ble resten av avlingen helliget og kunne brukes til mat. Ved uttrykket det første brødet, tenker apostelen på de hellige patriarker og fedrene og ved uttrykket deigen, tenker han på

etterkommerne. Med dette vil han si at fordi de jødiske fedre var hellige, dvs. et folk som var utsondret til å være Guds eiendomsfolk og som fikk løftene om Messias, så var etterkommerne også hellige, dvs. at løftene om Messias også angikk dem så lenge de tok i mot dem i sann tro. At denne betingelsen var knyttet til løftene, beviser hele kapitlet og spesielt v. 20 hvor Paulus uttrykkelig sier at jødene er brukket av på grunn av vantro. Alt dette viser at det på ingen måte er snakk om en indre åndens og hjertets hellighet, som om alle jødiske barn av naturen var tatt i nådepakt med Gud, men det er bare snakk om en kirkelig hellighet slik at løftene om Messias også angikk dem og at de dermed hadde adgang til Guds nådepakt.

4. Kristus sier i Mark 10,14: *La de små barn komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike hører slike til.* Her ser det ut som om barna av naturen er hellige og arvinger til det evige liv.

Svar:

Det er sant at barna skal bringes til Herren Kristus for at de kan få den himmelske velsignelse av ham, men dette skjer jo nettopp ved den hellige dåp som er innvielsessakramentet og det ordinære midlet som barn blir gjenfødt og fornyet ved og som de kan iføres Herren Kristus ved, (Gal 3,27) på samme måte som de små barna tidligere ble tatt i pakt med Gud ved omskjærelsen og på den måten ble ført til Kristus.

Kapittel 25: Om små barn kan tro

Blant alle de pseudoargumenter som barnedåpen anfektes ved, er en av de viktigste denne at små barn ikke har noen nytte av dåpen siden de ikke tror. Dette har vi allerede svart på i kapittel 19 hvor det kommer frem at små barn ikke tror av naturen og de bringer derfor heller ikke troen med seg til dåpen. Men Gud Herren vekker troen i hjertene deres ved det hellige dåps sakrament. Vi har vist i kapittel 13 at en av virkningene som Gud Herren virker i dåpen er at troen skapes. At små barn blir tatt opp i nådepakt med Gud ved troen, både ved omskjærelsen i GT og ved den hellige dåp i NT, beviser vi slik:

1. Fordi Skriften sier uttrykkelig at små barn tror.

Matt 18,6: *Men den som fører på avveier en av disse små som tror på meg, for ham var det bedre om han var senket i havets dyp med en kvernstein om halsen.*

Matt 18,3: *Sannelig, jeg sier dere: Uten at dere vender om og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket.* (Dersom døpte små barn ikke hadde trodd, hadde ikke Kristus satt som betingelse at vi skulle bli som dem.)

Mark 9,42: *Men den som forfører en av disse små som tror på meg, for ham var det bedre om han var kastet i havet med en kvernstein om halsen.*

Mark 10,15: *Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike likesom et lite barn, skal ikke komme inn i det.* (Guds rike mottar vi bare ved troen for Kristi skyld. Dersom vi skal motta Guds rike som et lite barn, så må jo de jo også tro.) I Luk 18,17 blir dette gjentatt.

2. Fordi egenskapene og virkningene til troen også blir omtalt hos barna.

Sal 8,3 og Matt 21,16: *Du har latt småbarn og spedbarn synge din pris!* (Ingen kan lovprise Gud på en rett måte uten at det skjer ved sann tro. Uten tro blir alle bønner og all lovsang synd.)

Sal 22,11: *Fra fødselen av ble jeg overlatt til deg, fra mors liv har du vært min Gud.*

I Sal 71,6 sier David: *Fra fødselen av har jeg støttet meg til deg, du drog meg fram av mors liv.*

Sal 115,13.14: *Han velsigner dem som frykter ham, både små og store! Måtte Herren la dere øke i tall, både dere og deres barn!*

1. Joh 2,14: *Jeg skriver til dere, mine barn, fordi dere kjenner Faderen.* (Johannes deler tilhørerne opp i tre klasser: Fedre, unge og barn. Ved barn tenker han ikke på voksne, men på de enfoldige små barna. Han vitner om dem at de kjenner Faderen og dette er en egenskap ved troen.)

1. Joh 5,4: *For alt som er født av Gud, seirer over verden. Og det som har seiret over verden, er vår tro.* (Små døpte barn er født av Gud (Joh 1,13), derfor tror de også og seirer også over verden ved troen.)

Åp 11,18: *Da skal du lønne dine tjenere, profetene, de hellige og dem som frykter ditt navn, små og store.*

Åp 19,5: *Og fra tronen lød det en røst: Pris vår Gud, alle hans tjenere, dere som frykter ham, både små og store!*

3. Fordi døpte barn er til behag for Gud Herren og rettferdige. Det heter jo i Hebr 11,6: *Uten tro er det umulig å behage Gud*, og bare ved troen på Kristus blir vi rettferdiggjort av Gud. Rom 3,22; Gal 2,16; Ef 2,5.

I Matt 19,13-15; Mark 10,13-15 og Luk 18,15-16 leser vi at små barn ble ført til Herren Kristus og at han hadde omsorg for dem, la hendene på dem og velsignet

dem. Dette viser at barna behaget ham, ja Herren Jesus straffer derfor disiplene som ville hindre dem som førte de små barna til ham.

Her hører også med ordene fra 1. Kong 14,13 hvor profeten Ahia sier om Jeroboams sønn at Herren hadde funnet noe godt hos ham. Derfor må han ha vært til behag for Gud.

4. Fordi døpte barn blir salige. Nå kan man ikke bli salig på noen annen måte enn ved troen på Kristus slik det står i Joh 3,18.36: *Den som tror på ham, blir ikke dømt. Den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønnns navn. Den som tror på Sønnen, har evig liv. Den som er ulydig mot Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham.* I Joh 14,6 sier Kristus: *Ingen kommer til Faderen uten ved meg.* I Mark 16,16 står det: *Den som ikke tror, skal bli fordømt.* I Apg 4,12 står det: *Det er ikke frelse i noen annen, for i hele verden er det blant mennesker ikke gitt noe annet navn som vi kan bli frelst ved* (enn navnet Jesus Kristus.) I Joh 5,12 står det: *Den som ikke har Guds Sønn, eier ikke livet.* Hele Skriften vitner enstemmig om at vi bare kan bli salige ved troen på Kristus og at vi bare ved troen på Kristus kan få del i ham og hans velgjerninger (Ef 3,17). Derfor må det bli slik at enten så er de små døpte barna evig utestengt fra Guds rike, eller så de får del i Kristi velgjerninger ved troen.

2. Sam 12,23: Da det lille barnet til David døde som han hadde fått med Batseba, sier han: *Kan jeg hente ham tilbake igjen? Jeg må en gang dra dit han er, men han kommer aldri tilbake til meg.* (Dersom David hadde tvilt på saligheten til dette lille barnet, ville han ikke sagt at han engang skulle dra dit han er. Noen har ment at dette lille barnet ikke ble omskåret, siden det står i 18. vers at han døde på den sjuende dagen, og omskjærelsen skjedde først på den 8. dagen (1. Mos 17,14). Men dersom vi ser nærmere på teksten ser det ut som den sjuende dagen skal forstås fra den dagen da Natan kom til David og minnet ham om synden hans. Nå er det ikke sannsynlig at Natan kom til David med denne botsprekenen samme dag som barnet ble født.

I Matt 19,14; Mark 10,14; Luk 18,16 sier Kristus: *La de små barn komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike hører slike til.*

Åp 20,12: *Og jeg så de døde, både store og små: De stod foran tronen, og bøker ble åpnet. Så ble en annen bok åpnet, livets bok.* (De små barna er også oppskrevet i livets bok.)

5. Fordi den hellige dåp er et kraftig middel som Den hellige ånd bruker for å gjenføde de døpte, vaske bort syndene, ta dem i pakt med Gud, iføre dem Kristi rettferdighet og gjøre dem til Guds barn, slik vi har vist i kapittel 13. Alt dette kan ikke finne sted hos menneskene uten at det tror. Her hører særlig det med som Paulus skriver i Gal 3,26.27: *For dere er alle Guds barn i kraft av troen på Kristus Jesus. Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.* (De som

blir iførte Kristus ved dåpen, de blir også Guds barn ved troen på Kristus. De små barn blir iført Kristus ved dåpen, derfor er de også Guds barn ved troen. Dersom de er Guds barn ved troen, hvem vil eller kan da si at de ikke tror?)

6. Fordi de omskårne barna i GT trodde og ble salige ved troen.

I 1. Mos 17,7 lover Gud at han ved omskjærrelsen vil opprette en pakt med Abraham hvor han lover at han vil være en Gud for ham og for etterkommerne hans. (Av det følger at han har vært en Gud for de omskårne barna, dvs at han var en nådig far for dem og lovet dem sin nåde og siden den evige salighet. At dette er meningen av dette bibelvers bekreftes av 3. Mos 26,9.11.12: *Jeg vil holde min pakt med dere. Jeg vil reise min bolig midt iblant dere og ikke ha motvilje mot dere. Midt iblant dere vil jeg vandre. Jeg vil være deres Gud, og dere skal være mitt folk.* Jer 31,33.34: *Nei, slik er den pakten jeg vil slutte med Israels folk i dager som kommer... Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk... For jeg vil tilgi deres misgjerning og ikke komme i hu deres synd.* I særdeleshet hører også med det som Kristus sier i Matt 22,31.32: *Og har dere ikke lest hva Gud har sagt dere om de dødes oppstandelse: Jeg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud. Han er ikke en Gud for døde, men for levende.* (Den samme slutningen trekker vi med de omskårne barna. Ved omskjærrelsen lovet Gud dem at han ville være deres Gud og derfor ble de også ved troen bevart til evig liv.)

I Rom 4,11 står det at Abraham mottok omskjærrelsen som tegn på troens rettferdighet. (Dersom omskjærrelsen var et tegn på troens rettferdighet, så må jo også de omskårne barna ha vært troende, ellers kunne ikke dette sakrament ha vært et tegn på troens rettferdighet for dem.)

Innvendinger:

1. Det barnet som Kristus stilte frem blant disiplene og som han sa at trodde, må ha vært et eldre barn og må ha kunne prate siden Kristus ropte det til seg. (Matt 18,2) Kristus taler også om barn som kan bli ført på avveier (v. 6), derfor kan vi ikke trekke den slutningen at små barn kan tro.

Svar:

1. Sier ikke David i Sal 8,3 og Kristus i Matt 21,16 at småbarn og spebarn skal synge hans pris? Taler ikke Kristus om de små barna som ble båret til ham på armen, at Guds rike er for slike? (Matt 19,14; Mark 10,14 og Luk 18,15) Hvordan kan da noen si at små barn ikke kan tro?
2. Selv om det barnet som Kristus stilte frem midt blant disiplene var noen år gammel, så er det ikke noen stor forskjell mellom et lite barn og slike når det gjelder evnen til å forstå trosartiklene og gjøre regnskap for sin tro.

3. Når Kristus sier: *Uten at dere vender om og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket*, (Matt 18,3) så anvender han disse ordene et annet sted på de små barna og sier: *Den som ikke tar imot Guds rike likesom et lite barn, skal ikke komme inn i det*. (Mark 10,15) Hvem vil utelukke de små barna fra dette? Når Jesus sier i Matt 18,10.11: *Pass dere for å se med forakt på en eneste av disse små! For jeg sier dere: Deres engler i himmelen ser alltid min himmelske Fars åsyn. Menneskesønnen kom jo for å frelse det som var bortapt*, så trekker vi den slutningen at Kristus taler her om omskårne eller døpte småbarn og vitner om dem at de tror. Det kommer tydelig frem av ordene i v. 6: *Den som fører på avveier en av disse små som tror på meg...* Kristus tar utgangspunkt i dette lille barnet for å tale om små barn i alminnelighet.
 4. I tillegg krever Kristus at vi skal omvende oss og bli som barn dersom vi skal komme inn i Guds rike. Dersom de små barna ikke trodde, så måtte jo de troende voksne bli lik små barn som ikke har tro og de små barna kunne jo heller ikke bli salige siden de ikke trodde.
 5. Dersom de minste barna skulle være utelukket fra ordene *et lite barn*, så ville jo resultatet blitt at de voksne skulle bli som de eldre barna, eller evig utelukket fra Guds rike, og det blir helt urimelig.
 6. Hvorfor ville Kristus fremstille eldre barn og ikke små barn som eksempel på enfoldighet i trossaker og på sann ydmykhet, når erfaringen viser at ondskapen tiltar med alderen. *I ondskap skal dere være små* (barn). (1. Kor 14,20)
 7. Når det gjelder kvasiargumentet om at Kristus i Matt 18,6 taler om slike barn som kan bli ført på avveier og at små barn ikke kan bli ført på avveier, men bare voksne, så svarer vi slik: For Guds domstol er det å føre noen på avveier når noen gjør noe som andre kan bli ført på avveie ved, selv om det ikke fører til at noen virkelig blir ført på avveier. For Gud ser mer til viljen og hensikten enn til de ytre gjerninger som følger på hos andre. Det vil jeg gi deg et klart eksempel på fra Matt 16,23: *Men Jesus snudde seg og sa til Peter: Vik bak meg, Satan! Du vil føre meg til fall*. Hvordan? Lot den Herre Kristus seg føre på avveier av Peter? Nei, ingenlunde. Men Kristus taler slik fordi Peters forargelige taler kunne føre noen andre på avveier.
2. Små barn blir rettferdige og salige uten egen tro ved at de blir tilregnet Kristi rettferdighet.

Svar:

1. Hele Skriften bevitner at vi ikke får del i Kristi velgjerninger på noen annen måte enn ved tro, siden det er umulig å behage Gud uten tro (Hebr 11,6) og for ikke å snakke om å bli tatt opp til evig liv. Derfor trekker Paulus denne

alminnelige slutning i Rom 3,28: *For vi mener at mennesket blir rettferdig for Gud ved tro, uten lovgjerninger.* Hver gang noe skal deles ut til mange og ikke alle får del i det, må det gis en forklaring på hvorfor noen får gaven, mens andre forakter eller nekter å ta den imot. Slik er det også her. Gud Herren tilbyr sin nåde, syndenes forlatelse og det evige liv til alle mennesker ved sitt ord og ved de hellige sakramenter. At ikke alle får del i gavene kommer av at de ikke tar imot. Derfor må det være slik at også små døpte barn tror, eller så blir de i all evighet uten nytte av alle de gavene som blir tilbudt dem i dåpen.

3. Små barn døpes til foreldrene eller til den kristne kirkes tro, siden Gud Herren lover i 1. Mos 17,7 at han vil være vår Gud og våre barns Gud. Herren Kristus så også på troen til dem som bar den lamme slik at syndene hans ble tilgitt. (Matt 9,2)

Svar:

1. Det står slik i Hab 2,4: *Den rettferdige skal leve ved sin tro.* Dette bibelverset blir gjengitt i Rom 1,17; Gal 3,11 og Hebr 10,38. Her ser vi at enhver må tro for seg selv dersom han skal bli rettferdig og salig. I Rom 4,5 står det: *Annerledes er det med den som ikke har gjerninger, men som tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig. Han får rettferdigheten tilregnet fordi han tror.* Derfor må den som skal være rettferdig ha sin egen tro.
2. På samme måte som foreldres vantro ikke skader barnas salighet, slik kan heller ikke foreldrenes tro bli gitt til barnas salighet, for det står slik i Esek 18,20: *Den som gjør rett, skal få igjen for sin rettferd, og den som gjør ondt, skal rammes av sin ondskap.*
3. På samme måte som hvert enkelt barn må gjenfødres ved den hellige dåp dersom det skal komme inn i Guds rike (Joh 3,3.5), slik må det også tro for seg selv, for uten egen tro kan det ikke gjenfødres og bli salig.
4. På samme måte som ingen kan spise for andre legemlig slik at andre får nytte av det vi spiser, slik må enhver spise Kristi legeme og drikke Kristi blod dersom han skal få det evige liv. (Joh 6,54)
5. Paulus lærer uttrykkelig i Gal 3,7-9 at løftene i 1. Mos 17,7 forutsetter troen og ikke utelukker den: *Så forstår dere at det er de som tror, som er Abrahams barn. Skriften forutså at Gud vil rettferdiggjøre hedningene ved tro, og den forkynnte på forhånd dette gode budskapet til Abraham: I deg skal alle folkeslag velsignes. Derfor blir de som tror, velsignet sammen med den troende Abraham.* Det samme lærer han også i Rom 9,6-8: *For ikke alle israelitter tilhører virkelig Israel, og ikke alle Abrahams etterkommere er Abrahams barn. Det står jo: Gjennom Isak*

skal du få en ætt som kalles din. Dette betyr at den naturlige avstamning ikke gjør noen til Guds barn. Det er de som er barn i kraft av løftet, som skal regnes som Abrahams ætt. Derfor skal dette løftet som Abraham fikk ikke brukes til å lære at Abrahams barn ble rettferdige og salige uten egen tro.

6. Når det gjelder den lamme i Matt 9,1 så fikk han syndenes forlatelse ved sin egen tro og ikke på grunn av troen til dem som bar ham. For dersom han ikke hadde trodd at Kristus kunne og ville hjelpe ham, så hadde han ikke latt seg bære til Kristus. Kristus kaller ham også sin sønn. Hvordan kan da noen si at han ikke har hatt noen tro, da det bare er ved troen at vi blir Guds barn? (Joh 1,12)
7. Derfor trekker vi den slutningen at fremmed tro kan brukes til legemlig nytte for andre og at bønner kan utrette at andre kommer til personlig tro, men til rettferdighet og salighet må enhver tro av sitt eget hjerte. (Rom 10,11) Ved dåpen blir de små barna først båret fram til Kristus av fadderne, men så skjenker Kristus selv dåpsbarnet dets personlige tro i og ved sakramentet slik at det kan bli rettferdig og salig.
4. Fordi små barn ikke kan bruke fornuften, kan de heller ikke tro, siden troen er et bevisst bifall og tillitt, og til dette trenger man fornuften.

Svar:

1. Den hellige ånds kraft til å skape troen i oss er ikke bundet til den menneskelige fornuft, slik at Gud ikke kan skape og oppholde troen hos et menneske som ikke kan bruke fornuften.
2. Den menneskelige fornuft er mer en hindring enn en hjelp for troen slik det står i Rom 8,7: *Derfor er det som kjøttet vil, fiendskap mot Gud.* 1. Kor 2,14: *Slik menneskene er i seg selv, tar de ikke imot det som hører Guds Ånd til. Det er dårskap for dem, og de kan ikke fatte det.* 2. Kor 10,5: *Vi tar hver tanke til fange under lydigheten mot Kristus.*
3. Selv om vi ikke forstår hvordan det går til at små barn tror, så skal vi likevel gi Guds ord den ære at vi ikke forneker det som står klart om små barns tro.
4. Et menneske bruker ikke sin fornuft når det sover, hvem vil likevel si at troen opphører da og at Kristus ikke lenger bor ved troen i hjertet. (Ef 3,17) Det skjer også ofte at voksne kristne mister evnen til å bruke fornuften ved sinnsforvirring. Det skjer også spesielt ofte når et menneske er i dødsnød. Men hvem vil si at troen opphører da?
5. Kristus sier i Joh 3,8: *Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra, og hvor den farer hen. Slik er det med hver*

den som er født av Ånden. Han vil lærer oss med dette at gjenfødselen og Den hellige ånds nådevirkninger ikke skjer på en slik måte at vi kan forstå det med fornuften.

6. Døperen Johannes ble fylt av Den hellige ånd fra mors liv. (Luk 1,15) Derfor sparket han også i Elisabets mage da mor til Herren Kristus kom inn i huset til Sakarja. (Luk 1,41) Likevel har ikke Johannes brukt sin fornuft mer enn andre små barn.
 7. Sier ikke Gud Herren i Hos 2,21.22: *Den dagen vil jeg svare, sier Herren, jeg vil svare himmelen, og den skal svare jorden. Jorden skal svare kornet, den nye vinen og den fine oljen, og de skal svare Jisreel.* Sier ikke David i Sal 104,21: *Unge løver brøler etter bytte, de krever sin føde fra Gud.* Sier ikke Job i 39,3: *Hvem skaffer føde til raven når dens unger skriker mot Gud?* Dette gjentar David i salme 147. Sier ikke Paulus i Rom 8,22: *Vi vet at helt til denne dag sukker og stønner alt det skapte samstemt, som i fødselsrier.* Denne skrikingen og ropingen fra naturen hører vi ikke, men Gud hører det. Hvor meget mindre skulle vi tenke at små barn ikke kan tro siden vi ikke kan høre og forstå det. Gud som vitner om barnas tro, han ser og forstår mer enn vi mennesker.
5. Fordi troen kommer av det budskapet vi hører (Rom 10,17) og små barn ikke kan høre og forstå ordet, derfor kan de heller ikke tro.

Svar:

1. Gud kan også snakke med ufornuftige skapninger. Hvor meget mer vil han da kunne snakke med de små barn slik at de kan høre og forstå. *Lytt, du himmel, jeg vil tale, la jorden høre ordet fra min munn!* (5. Mos 32,1 – Jes 1,2)
2. Guds ord som er en uforgjengelig sæd (1. Pet 1,23) er ikke det eneste gjenfødselsmiddelet. Den hellige dåp er også et bad til gjenfødselse. (Joh 3,5; Tit 3,5). Derfor er ikke Guds ord det eneste saliggjørende middel som vi kommer til tro ved, det skjer også ved den hellige dåp.
3. I den hellige dåp blir ikke bare troen styrket og bekreftet, men den er også et middel som Den hellige ånd bruker for å antenne troen i hjertene til dem som ikke frivillig står ham imot. På samme måte som ordet er et middel til å vekke, styrke og bekrefte troen.
4. Selv om små barn i de tidligste barneårene ikke dag for dag vokser frem i en økende bevisstgjøring av troens artikler, slik som hos voksne som blir undervist i ordet, så er det likevel utenkelig at man skal nekte for troen hos dem når vi har slike klare utsagn i Skriften.

6. Når de små barna vokser til og begynner å snakke, kan de ikke gjøre rede for troens artikler, derfor kan de ikke ha mottatt troen i dåpen.

Svar:

1. Ble ikke døperen Johannes fylt av Den hellige ånd fra mors liv? (Luk 1,15)
Likevel måtte han undervises når han vokste til. Ja, han vitner klart i Joh 1,31 at han ikke kjente Messias personlig i begynnelsen av sin embetstid, han som han i morsliv hadde møtt med å sparke. (Luk 1,41)
 2. Beholder ikke voksne kristne deres tro når de sover og når de blir sinnsforvirret, selv om de ikke kan bekjenne sin tro med munnen?
Hvordan kan man da trekke den slutningen at små barn ikke kan tro fordi de ikke kan bekjenne sin tro med munnen?
 3. Det er bare Gud Herren som kjenner menneskenes hjerter og ser hva som er der inne. (2. Krøn 6,30) Han vitner uttrykkelig i sitt ord at små døpte barn tror. Disse utsagn fra Guds ord skulle vi tro mer på enn alle innsigelser fra vår formørkede fornuft.
7. Hvor det er en sann tro, der vil den føre med seg gode gjerninger. *Vis meg din tro med dine gjerninger* (Jak 2,18 – tysk tekst) Når ser vi ikke at små barn gjør gode gjerninger, derfor kan de heller ikke tro.

Svar:

1. Gode gjerninger og frukter av troen kan man ikke alltid se i det ytre, men blir av og til skjult og bare kjent for Gud, slik som når hjertet i stor sykdom sukker til Gud selv om tungen ikke kan bevege seg, når man av hjertet ønsker å være lydige mot Gud Herren i alt man gjør, selv om man iblant mangler kraft til å gjøre det gode som man ønsker. (Rom 7,15)
2. Er ikke dette en god gjerning og en frukt av troen når Skriften vitner at han av småbarns og spedbarns munn har beredt en lovsang (Sal 8,3 tysk tekst) og at de overvinne verden. (1. Joh 5,4)
3. Selv om man ikke ser fruktene av arvesynden hos dem, hvem ville likevel nekte for at de ikke er unnfanget og født i synd? (Sal 51,7) Forblir ikke kraften til å bære frukt på et frukttre midt i vinteren? Kan det ikke finnes tro i hjertene til små barn, selv om de ikke kan vise frukter av den i det ytre?
4. Når det gjelder språket hos Jakob så handler det egentlig om voksne kristne og især om hyklerne som roser seg av at de tror uten at de viser troen i gode gjerninger.

8. Det er faddere og dåpsvitner som bærer barnet til dåpen og som svarer på barnets vegne at det tror, derfor blir barnet døpt til faddernes tro.

Svar:

At man bruker faddere ved dåpen er ikke befalt av Kristus og har heller ikke vært praksis hos apostlene. Men det er innført i den kristne kirke i en god hensikt, noe vi vil behandle mer utførlig i det følgende. Når fadderne svarer på barnets vegne at det tror på Gud Fader, Gud Sønn og Gud Den hellige ånd, så gjør de ikke annet enn å gjenta Kristi trøstefulle løfte i Mark 10,14: *La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem.* Hermed blir det også bevitnet i hvilket navn barnet snart skal døpes. Men det skal ikke forstås slik at det dømte barnet ikke har sin egen tro fordi fadderne svarer på dets vegne. Men ved faddernes bønn bringer de barnet til Kristus, slik at han ved den hellige dåp kan gjenføde, skape troen og oppta dem i Guds nådepakt til evig salighet.

Kapittel 26:

Hva man skal tenke om små udøpte barn som enten dør i mors liv eller rett før de blir døpt

Det skjer ofte mange triste tilfeller hvor barn enten dør i mors liv, og det som skulle være livets kilde, blir dets grav, eller at det ved en plutselig ulykke blir tatt bort fra de levendes land, før det er kommet til den hellige dåp. Derfor spørres det om hva man skal tenke om slike barn, om de er utelukket eller ikke fra det evige liv og fellesskapet med englene og alle utvalgte? Først gjør vi et skille mellom barn som er født i hedenskapet, utenfor den kristne kirke, og slike som er født av kristne foreldre, innenfor kirkens ringmur. Når det gjelder dem som er født utenfor den kristne kirke, sier vi med Paulus i 1. Kor 5,12.13: *Hva har jeg med å dømme dem som står utenfor? Er det ikke dem som er innenfor, dere skal dømme? Dem som står utenfor, skal Gud dømme.* Når det gjelder barn av kristne foreldre, så sier vi at kristne foreldre skal skynde seg med barna sine til dåpen, som er det ordinære midlet til gjenfødelse. Dersom de utsetter det og barnet dør før det blir døpt på grunn av foreldrenes treghet eller forakt, må slike foreldre stå til regnskap for Gud Herren fordi de har foraktet Guds råd til frelse for seg og deres barn. (Luk 7,30) Likevel kan og skal man ikke fordømme barn som er født av kristne foreldre og som dør i mors liv eller dør plutselig ved en ulykke før de er døpt og utelukke dem fra det evige liv. Når det gjelder barn som dør i mors liv er det klart at:

1. De ikke kan sees på som om de har foraktet den hellige dåp, siden dåpen er et bad til gjenfødelse, (Joh 3,5; Tit 3,5) og det som skal gjenfødelse må jo først

være født. Siden slike barn ikke er født, har man ikke hatt mulighet for å bringe dem til dåp og til gjenfødelse.

2. Når barn i GT døde før de var 8 dager gamle, ble de ikke omskåret, for omskjærelsen skulle skje den 8. dagen. (1. Mos 17,12) Slik barn som døde før de rakk å bli omskåret på den 8. dagen, ble ikke sett på som om de hadde foraktet den guddommelige ordning og trusselen fra 1. Mos 17,14 kan ikke anvendes på dem. Slik er det også med barn som enten dør i mors liv eller dør før de blir døpt, de kan ikke ansees for å ha foraktet den guddommelige ordning. Siden de ikke har foraktet dåpen, kan man si om dem: *Non privatio sed contemptus sacramentorum damnat*. (Det er ikke mangelen, men forakten for sakramentet som fordømmer.)
3. I tillegg er slike barn overgitt til Gud Herren ved foreldrenes bønn og kirkens offentlige forbønn som skjer for alle gravide. Derfor trenger foreldrene ikke tvile på at Gud etter sitt nådige løfte, som han mange steder i Skriften har knyttet til å høre bønner, vil lytte nådig til dem. Og det som ikke har kunnet skje gjennom dåpens ordinære middel, vil han gjøre på ekstraordinær måte uten middel ved Den hellige ånd. At slikt kan skje, har han bevist med eksemplet til døperen Johannes. Han ble fylt av Den hellige ånd allerede i mors liv (Luk 1,15) og han vitnet om Kristus ved å sparke i magen. (Luk 1,41)
4. At vi ikke trenger å tvile på Guds nådige løfter i slike tilfeller, har han forklart i løftet i 1. Mos 17,7. Han vil være Gud til vår sæd. Hvis vi tenker nøye over ordet sæd, så betyr det også de barn som fortsatt befinner seg i mors liv.
5. Ja, vår Herre og frelser Kristus har også ligget i mors liv (Matt 1,20; Luk 1,31; 2,21) for å bevitne at han også vil være en frelser og saliggjører for de små barna i mors liv. Han vil virke kraftfullt i dem ved sin nåde, de som ikke kan komme til den hellige dåp, som er det ordinære gjenfødselsmiddelet.

Når det gjelder barn som dør plutselig før de rekker å bli døpt, skal man ikke dømme dem ubarmhjertig eller utelukke dem fra den evige salighet.

1. Fordi de ikke forakter dåpen, men fordi nøden har gjort at de ikke har kunnet motta dåp. Derfor kan trusselen fra 1. Mos 17,14 og Joh 3,5 overhodet ikke anvendes på slike.
2. Fordi foreldrenes bønn og kirkens offentlige forbønn for alle gravide har overgitt dem til Gud Herren. Derfor er det ingen tvil om at Gud vil høre bønnene deres. Her hører alle eksemplene med som vitner om bønnens kraft og om vissheten over at bønnene blir oppfylt.
3. For at vi i slike tilfeller ikke skal tvile på Guds nådige vilje, har han lovet oss dette.

1. Mos 17,7: *Jeg vil opprette min pakt mellom meg og deg og etterkommerne dine.*

Matt 18,14: *Slik vil heller ikke deres Far i himmelen at en eneste av disse små skal gå tapt.*

Matt 19,14; Mark 10,14 og Luk 18,16: *La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem.*

Joh 6,37: *Den som kommer til meg, vil jeg aldri støte bort.*

I slike tilfeller, når barn ikke kan føres frem for Gud Herren ved dåpens ordinære middel, så kan de likevel bæres frem for Herren ved forbønn. Det er ingen tvil om at Gud i sine løfter også innbefatter disse små som bæres fram og som overgis ham.

4. Gud er ikke bundet til disse midler på samme måte som vi mennesker, slik at han ikke kan bruke sin guddommelige kraft uten midler. På samme måte som vi mennesker i det ytre er bundet til midler i saker som angår dette livet, så er vi også i saker som angår det evige liv bundet til ordet og de hellige sakramenter. Derimot er Gud Herren ikke bundet i ytre saker til midler, siden han kan oppholde livet til mennesker uten mat og han kan helbrede mennesker uten legemidler. Slik er det også i saker som angår det åndelige liv. Han er ikke bundet til de ordinære midler slik at han ikke kan gjøre mennesker salige uten ved dem.
5. Fordi eksempler bevitner at i nødsfall er også mange isrealittiske barn blitt salige uten omskjærelse og nå er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen. (Kol 2,11) Derfor er dette sammenliknbart.

I 2. Mos 1,22 befaler Faraos alle sine folk at de skal kaste isrealittiske guttebarn i elven så fort de var født. Dette har uten tvil skjedd med mange. Hvem ville utelukke disse små martyrer fra det evige liv fordi de ikke var omskåret?

I Jos 5,5 står det at ingen guttebarn ble omskåret i løpet av de 40 årene de var i ørkenen. Dette skjedde fordi de stadig måtte reise videre. Dersom det hadde vært fare for at de uomskårne guttebarna skulle gå evig fortapt, ville ikke Moses latt dette skje.

I 1. Makk 1,51.60.63.64 står det at tyrannen Antiokus forbød omskjærelsen. Han drepte alle dem som fulgte Guds befaling og han drepte de kvinner som omskar barna sine. Foreldrene ble drept i husene sine og barna ble hengt opp. (Av omstendighetene kan vi se at mange barn ble drept før de ble omskåret. Men hvem ville fordømme disse? I stedet bør man heller se på dem som martyrer.)

I Matt 2,16 dreper Herodes alle guttebarn i Betlehem som er 2 år og yngre. Blant dem var det uten tvil noen som ikke var 8 dager gamle og som ble drept før de ble omskåret. Hvem ville av den grunn utelukke dem fra Guds rike?

6. Fordi eksemplene viser at i nødsfall er noen også blitt salige uten dåp. Hvor meget mindre skal man fordømme små barn som er båret frem for Gud Herren ved en troendes forbønn.

I Luk 23,43 lover Kristus røveren på korset at han skal få være med ham i paradiset. Og dersom denne røveren ikke var døpt, så må det jo være et unntak fra regelen i Joh 3,5.

Her hører også med at i den første kirke ble mange små barn og katekumener drept av tyranner før de rakk å bli døpt. Men hvem ville fordømme dem av den grunn? Her kan også med rette anføres Kristi ord i Mark 16,16 hvor han sier: *Den som tror og blir døpt skal bli frelst.* Men så tilføyer han: *Men den som ikke tror skal bli fordømt.* I motsetning til setningen før, nevner Herren Kristus ikke dåpen. Det gjør han uten tvil for å vise at den hellige dåp ikke er så nødvendig til salighet at noen i nødsfall ikke kan bli salige uten den.

Innvendinger:

1. Dåpen er det ordinære middel til gjenfødelse (Tit 3,5) som vi renses fra synden ved (Ef 5,26) og som vi blir salige ved. (1. Pet 3,21) Dersom slike små barn ikke blir døpt, kan man frykte for at de verken blir gjenfødt, at synden vaskes bort og at de blir salige.

Svar:

1. Vel er den hellige dåp det ordinære middel til gjenfødelse, til syndens renselse og til salighet, derfor må ingen av den grunn forsømme eller forakte dåpen. Men Gud Herren kan også på ekstraordinær måte og i mangel av det ordinære middel virke det som han pleier å virke ved de ordinære midler. Han har bundet oss til midlene slik at vi ikke skal forakte eller forsømme dem, men han har ikke bundet seg selv og sin kraft til disse midlene slik at han ikke kan virke uten dem. Vi må også nevne eksemplene fra Skriften hvor Gud oppholdt menneskers liv uten spise og drikke og alle dem som han helbredet uten hjelp av legemidler. Vi vil også ta med eksemplet om apostelen Paulus som ble omvendt ved en stemme fra himmelen, da han raste mot Herrens disipler med trussel og mord, (Apg 9,1.4) selv om det ordinære midlet til omvendelse var å høre Guds ord som han har lagt i sine tjeneres munn (Rom 10,18) og som han vil virke kraftig gjennom hos dem som ikke står Den hellige ånd imot (Apg 7,51) og hos dem som ikke forakter Guds plan mot seg selv. (Luk 7,30)

2. I 1. Mos 17,14 truer Gud Herren med stort alvor: *Men den mann som er uomskåret, som ikke har fått forhuden skåret bort, han skal utryddes av sitt folk; for han har brutt min pakt.* Det samme sies om dåpen i Joh 3,5: *Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.* Dette ser ut til å vise at uomskårne og udøpte barn er fordømt.

Svar:

1. De ovennevnte grunner og eksempler beviser at disse truslene ikke gjelder slike som av nød ikke kan bruke sakramentet og som ikke forakter dem.
 2. Begge disse språkene holder frem Guds ordinære regel og ordning, men som i andre sammenhenger finnes det alltid unntak i nødssituasjoner.
 3. Denne harde trusselen i 1. Mos 17,14 er ikke rettet mot alle små barn i alminnelighet som dør uten omskjærelse (siden den ene forelderen iblant hindrer den andre i å gjennomføre omskjærelsen 2. Mos 4,25), men mot de voksne som forakter omskjærelsen på sin egen kropp og på bortvendte barn fra det isrealittiske folk som vendte seg til hedenskapet og ikke lot seg omskjære. Dette skjedde ofte på Antiokus tid. (1. Makk 1,54)
 4. At denne forklaring eller innskrenking av tekstens ord er riktig, beviser vi med ordene som følger på: Et barn som ikke er omskåret skal utryddes fordi *han har brutt min pakt*, eller som det står i grunnteksten: *Fordi han har gått forbi min pakt, overtrådt og foraktet den.*
 5. Når det gjelder Kristi ord om dåpens nødvendighet i Joh 3,5, så omtaler han her den ordinære ordningen. Men den utelukker ikke Guds kraft til å virke på en ekstraordinær måte slik at han i nødsfall ikke kan gjenføde et menneske uten middel.
3. Udøpte barn har kanskje et spesielt sted hvor de verken har det godt eller vondt og hvor de ikke ser Guds ansikt og ikke nyter fellesskap med englene og de utvalgte og hvor de heller ikke blir pint i helvedes pine.

Svar:

1. Skriften omtaler aldri et slikt sted, men setter alltid opp imot hverandre himmel og helvete, det evige liv og den evige død, Guds rike og djevelens rike, fellesskapet av utvalgte og fellesskapet av fordømte, saligheten og fordømmelsen.
2. I tillegg nevnes heller aldri en tredje gruppe som befinner seg mellom troende og vantro, mellom Kristi lemmer og djevelens lemmer, mellom gode og onde og mellom fromme og ugudelige.

3. Derfor skal man ikke av egen fornuft og etter egne tanker dikte opp et slikt spesielt sted for udøpte barn. I stedet skal vi holde oss til Skriftens anvisning.
4. Hvordan skulle ellers et slikt sted være hvor det verken var ondt eller godt? For det ville være en straff og en pine å skulle være evig borte fra Gud, de hellige engler og fra de hellige utvalgte og deres omgang med Gud. Uten Guds nåde og uten å skue Gud finnes det intet godt, og ved Guds nåde finnes det intet ondt. Uten å være sammen med englene og de utvalgte finnes det ingen salighet og evig liv.
5. Vi bør legge merke til at alt det vi har skrevet om nå gjelder barn av kristne foreldre. Når det gjelder barn som er født av hedenske foreldre og som befinner seg utenfor kirken, heter det i 1. Joh 5,12: *Den som ikke har Guds Sønn, har ikke livet.* Rom 5,12: *Synden kom inn i verden på grunn av ett menneske, og med synden kom døden.* Likevel vil det være en stor forskjell blant dem som blir utelukket fra Guds rike, slik det står i Luk 12,47.48: *En tjener som kjenner sin herres vilje og likevel ikke stiller i stand eller gjør det herren vil, han skal få mange slag. Men en som ikke kjenner den og gjør det som fortjener slag, skal slippe med færre.*

Kapittel 27:

Når man skal utføre den hellige dåp

Til nå har vi talt om dåpens vesentlige deler, om dåpens nytte og virkning. I tillegg har vi talt om personene som kan og skal døpe og hvem som skal døpes. Nå gjenstår noen enkeltheter rundt dette høyverdige sakrament. Først vil vi ta for oss tiden, deretter stedet og til slutt om de ytre seremonier. Først vil vi si noe om tiden som den hellige dåp skal og kan utføres på.

1. I den første kirke har det vært vanlig å døpe to ganger i året, nemlig til påske og til pinse. Men i Guds ord er det ikke bestemt noen spesiell tid for dåpen, derfor skal vi ikke binde noen til et spesielt tidspunkt.

Gal 4,10.11: Dere holder nøye regnskap med dager, måneder, høytider og år! Jeg er redd at jeg har strevd forgjeves med dere.

Kol 2,16: La da ingen dømme dere når det gjelder mat og drikke, høytider, nymånedag eller sabbat.

2. Fordi den hellige dåp er det ordinære midlet som små barn blir gjenfødt til evig liv ved, bør foreldre skynde seg med barna til dåpen slik at de ikke forsømmer dåpen for barna sine og siden kan falle i store anfeltelser på grunn av dette.

Joh 3,5: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.

3. Fordi dødens time mange ganger kommer overraskende over mennesket ved en plutselig sykdom slik at det blir revet bort fra de levendes land, er det ikke tilrådelig å utsette dåpen til slutten av livet sitt. De hellige apostler døpte menneskene så fort de ble troende og bekjente seg til kristendommen. Man leser ingen steder at de utsatte dåpen til dødens time.

I Apg 2,41 leser vi at tre tusen mennesker ble døpt straks de ble troende.

Apg 8,12.13: Men da de fikk tiltro til Filip, som forkynte evangeliet om Guds rike og Jesu Kristi navn, lot de seg døpe, både menn og kvinner. Simon selv kom også til tro, og lot seg døpe.

Apg 8,37: Hvis du tror av hele ditt hjerte, kan det skje, sa Filip til den etiopiske hoffmannen.

I Apg 9,19 lar Paulus seg døpe straks etter omvendelsen sin.

I Apg 10,47 blir de i Cæsarea døpt straks de har fått Den hellige ånd.

I Apg 16,15 blir Lydia døpt straks hun er blitt en troende.

I Apg 16,33 blir fangevokteren og alle i hans hus døpt straks de trodde det Paulus talte.

I Apg 18,8 blir Krispus og alle i hans hus og mange andre i Korint troende og straks deretter lot de seg døpe.

4. Fordi dåpen er et hellig sakrament, skal man omgå det med ærbødighet og andakt. Derfor er det godt hvis dåp forrettes under formiddagens tjeneste når mange kristne er samlet. Da er ofte hjertene og bønner mer ivrig og andektig. Men fordi vi ikke har noen guddommelig befaling om det, kan man ikke tvinge gjennom at det skal skje slik.

1. Kor 14,40: Men la alt gå sømmelig og ordentlig for seg!

Innvendinger:

1. Omskjærelsen ble utført på den 8. dagen (1. Mos 17,10). Nå er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen, (Kol 2,11) derfor må også dåpen forrettes på den 8. dagen.

Svar:

1. Dette kvasiargumentet har vi allerede svart på i kapittel 19. Et kort summaria:
 1. I GT var det uttrykkelig befalt at omskjærelsen skulle skje på den 8. dagen, men i NT har vi ikke samme befalingen angående dåpen.
 2. At omskjærelsen skjedde på 8. dagen skyldtes at de små barna først skulle komme litt til krefter slik at de kunne tåle smertene ved omskjærelsen. Men en slik fare er det ikke ved dåpen i NT. Det lå også en skjult hemmelighet og betydning i den 8. dagen, men det går vi ikke inn på her.
 3. I NT er også de levittiske ordninger med høytidsdager, mat og andre seremonier opphevet og derfor skal vi også i dette stykke bruke den frihet som Kristus så dyrt har innvunnet for oss. *Til frihet har Kristus frigjort oss. Stå derfor fast og la dere ikke tvinge inn under slaveåket igjen.* (Gal 5,1)
2. Fordi vi blir vasket helt rene fra synden i dåpen, så ville det være bedre å utsette dåpen til dødsstunden slik at vi ikke faller i synd igjen og tape de gavene vi har fått i dåpen.

Svar:

1. Vi har vist i 17. kapittel at kraften til dåpen strekker seg gjennom hele livet. Dette er grunn nok til at vi ikke skal utsette dåpen til dødens stund.
2. Den nådepakt som Gud Herren oppretter med oss i dåpen, står fast fra Guds side. Derfor står adgangen til pakten alltid åpen ved sann bot og omvendelse.
3. Man leser ingen steder at de troende har utsatt dåpen til deres siste dødsstund.
4. Synden blir heller ikke helt utryddet fra kroppen med alle sine røtter og sener ved dåpen slik at vi ikke lenger trenger å kjempe mot den ved daglig å be om syndenes forlatelse. Men det har vi behandlet utførlig i kapittel 16.

Kapittel 28:

Om man skal døpes mer enn en gang

Når det gjelder enkeltspørsmål om tiden, kommer også spørsmålet om en kristen skal døpes mer enn en gang, på samme måte som vi bruker den hellige nattverd, ikke bare en gang, men ofte og gjentagende, så ofte som vi trenger trøst mot synden. På dette spørsmålet svarer vi at dåpens hellige sakrament ikke skal brukes mer enn en gang. Dette beviser vi slik:

1. Ved innstiftelsen av dåpen blir det ikke sagt eller krevet at man skal bruke den hellige dåp mer enn en gang. Da Kristus innstiftet den hellige nattverd, befalte han uttrykkelig at man skulle bruke den, ikke bare en gang, men ofte. Luk 22,19: *Gjør dette til minne om meg.* 1. Kor 11,25.26: *Dette begeret er den nye pakt i mitt blod. Hver gang dere drikker av det, gjør det til minne om meg! For hver gang dere spiser dette brødet og drikker av begeret, forkynner dere Herrens død helt til han kommer.* Når det gjelder den hellige dåp har vi ikke liknende ord eller befaling fra Gud om å bruke den ofte.

Matt 28,19: Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

2. Fordi man ikke har eksempler på at apostlene har døpt en troende kristen mer enn en gang. Her hører med alle eksemplene på de som er døpt av apostlene. Apg 2,38; 8,12.13.38; 9,17; 10,44.47; 16,13.15; 18,8; 1. Kor 1,14.15.16. Man leser ingen steder at noen ble døpt to ganger.
3. Fordi omskjærelsen i GT ikke ble gjort mer enn en gang og man leser ingen steder at en israelitt er omskåret 2 ganger, og nå er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen.

Kol 2,11: I ham (Kristus) ble også dere omskåret, men ikke av menneskehender.

4. Fordi den hellige dåp er innvielsens sakrament. Det er et sakrament hvor vi liksom blir innvidd til kristenheten. Men nå er det ikke nødvendig å komme til kristenheten mer enn en gang. Den er også et middel til gjenfødelse. (Joh 3,5; Tit 3,5) På samme måte som vi bare fødes en gang til dette livet, så er det også bare nødvendig å gjenfødles en gang ved dåpen. I tillegg oppretter Gud en nådepakt med oss i dåpen og denne står fast fra Guds side. Derfor er det ikke nødvendig å gjenta dåpen. Her hører også med de språkene som omtaler den hellige dåps kraft og virkning, slik vi har vist i kapittel 13 og 14. Disse språkene viser at kraften i dåpen strekker seg gjennom hele livet slik vi har vist i kapittel 17. Den hellige dåp vitner også om Guds nådige vilje mot oss. Fordi hans nåde vilje er uforanderlig, (Rom 11,29) trenger ikke dåpen å gjentas. Fordi troen vår iblant blir svak, så skal den styrkes ved å bruke den hellige nattverd. På samme måte som et naturlig

menneske bare blir født en gang, men siden må næres og gis mat, slik er det også nok at vi gjenfødes en gang ved dåpen men siden må vi næres ofte med Kristi legeme og blod til evig liv.

5. Ved dåpen blir vi begravd med Kristus til døden. Men nå er Kristus bare død og begravd en gang, derfor skal vi også bare døpes en gang.

Rom 6,3.4.9: Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Vi vet jo at når Kristus er oppreist fra de døde, så dør han ikke mer; døden har ikke lenger makt over ham.

Innvendinger:

1. Dem som ble døpt av Johannes, ble døpt for annen gang av apostlene. Apg 19,4-6.

Svar:

Dette har vi behandlet utførlig i kapittel 7.

2. Omskjærelsen ble gjentatt, for Gud Herren befaler Josva i Jos 5,2: *Lag deg noen flintkniver og omskjær israelittene på ny.* Derfor må man også kunne gjenta dåpen fordi den er kommet i stedet for omskjærelsen. (Kol 2,11)

Svar:

Det er ikke meningen med den guddommelige befalingen på dette stedet at de som allerede var omskåret skulle omskjæres for andre gang. Men siden folket ikke var blitt omskåret de 40 årene de var i ørkenen, befaler Gud Herren Josva at alle de som var født i løpet av disse årene skulle omskjæres. Dette kommer frem i Jos 5,4-7: *Hele folket som dro ut av Egypt, det vil si mennene, alle krigerne, var døde i ørkenen på vei ut av Egypt. Alle som dro ut, var omskåret, men ingen av dem som var født på ferden gjennom ørkenen etter at de dro ut av Egypt, var blitt omskåret. I førti år vandret israelittene omkring i ørkenen, til alle krigerne som hadde dratt ut av Egypt, var døde... Det var sønnene deres, som Herren hadde latt vokse opp i deres sted, Josva omskar. De hadde jo forhud, siden de ikke var blitt omskåret under ferden.*

3. Vi blir døpt for å få syndenes tilgitt (Apg 2,38). Fordi vi ofte trenger å få syndene tilgitt, må vi også la oss døpe mer enn en gang.

Svar:

Selv om vi daglig trenger å få tilgitt syndene, skal vi ikke søke å få det gjennom å bruke dåpen flere ganger. For i den hellige dåp oppretter Gud Herren en nådepakt med oss. Den består i at Gud ikke lenger vil tenke på syndene våre. (Jer 31,34) Dette løftet og denne nådepakt kan vi trøste oss til så lenge vi lever,

og dersom vi mister paktens goder på grunn av synden, så står alltid veien tilbake åpen, slik at vi ved sann bot og omvendelse igjen kan få Guds nåde og tilgivelse for syndene våre. Det er derfor ikke nødvendig at denne nådepakt skal opprettes en gang til ved den hellige dåp, for fra Guds side står den alltid fast.

4. I den hellige dåp forlover Guds seg liksom med oss (Hos 2,19) og skjenker oss Den hellige ånds pant og segl. (2. Kor 1,22; Ef 1,14) Nå er synden et åndelig ekteskapsbrudd slik Skriften og profetene vitner mange steder. Når ekteskapets bånd blir revet over ved ekteskapsbrudd, ved at noen faller i bevisst synd, så trenger de å døpes på ny.

Svar:

Dersom den ene av ektefellene er utro og den uskyldige parten frivillig lar han eller hun bo videre hos seg, trengs det ikke noen ny forlovelse eller ekteskap, men bare at den parten som har falt i synd erkjenner den, ber ydmykt om tilgivelse og lover å forbedre seg. På samme måte har Gud Herren sagt i sitt ord. Etter at vi har falt i synd, skal vi i sann bot og omvendelse erkjenner vårt åndelige ekteskapsbrudd og skilsmisse (Jes 59,2), så vil han ta oss til nåde igjen og tilgi synden for Kristi, vår brudgom, vår øversteprest og vår talsmanns skyld. (1. Joh 2,1). Det trengs derfor ikke noe nytt ekteskap ved den hellige dåp, slik disse herlige løfter fra Gud lyder i Jer 3,1.12.13: *Om en mann sender bort sin kone og hun går fra ham og blir en annen manns, kan han så vende tilbake til henne? Nei, kvinnen ville bli vanhelliget. Og så skulle du, som har drevet hor med mange naboer, vende tilbake til meg! sier Herren. Vend tilbake, du frafalne Israel! sier Herren. Jeg er ikke lenger sint på dere, for jeg er trofast, sier Herren. Jeg er ikke vred til evig tid. Bare innse din skyld. For du har gjort opprør mot Herren din Gud. Du bød deg fram for fremmede under hvert frodig tre. Esek. 16,60.61: Men jeg vil huske pakten jeg sluttet med deg da du var ung, og opprette en evig pakt med deg. Du skal huske hva du gjorde, og skamme deg...*

Kapittel 29:

Hvor den hellige dåp kan og skal forrettes

Hvor og på hvilket sted den hellige dåp skal forrettes er det ikke gitt noen uttrykkelig befaling om i den hellige skrift. Likevel har det vært en sunn praksis med at dette høyverdige sakrament er blitt forrettet i den offentlige forsamlingen til de kristne, i kirken.

1. Fordi dette hellige sakrament er et synlig ord og et segl på det som loves i ordet. Og nå skjer forkynnelsen av det guddommelige ord i den offentlige forsamling.
1. Kor 14,26.34: Når dere kommer sammen, har én en salme, en annen et ord til lærdom, én har en åpenbaring, én har tungetale, en annen har tydingen. Men la alt tjene til å bygge opp. Kvinnene skal tie når menigheten samles.
2. Fordi den hellige nattverd blir forrettet i den offentlige forsamling skal det også gjøres på samme måte med den hellige dåp.
1. Kor 11,20.33: Når dere da kommer sammen og er samlet, er det ikke Herrens måltid dere holder. Derfor, mine søsken: Når dere kommer sammen for å holde måltid, så vent på hverandre!
3. Fordi dette sakrament krever en ivrig forbønn ved forrettelsen og bønner blir mye kraftigere når mange kommer sammen.
Matt 18,19.20: Dette sier jeg dere: Dersom to av dere her på jorden blir enige om å be om noe, hva det enn er, skal de få det av min Far i himmelen. For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.
4. Fordi det er nødvendig for den dømte hvis han blir anfektet, at han har hatt noen vitner ved sin hellige dåp. Derfor er det nyttig at det er flere vitner ved dåpen.
3. Mos 35,30; 5. Mos 17,6; 19,15; Hebr 10,28: Etter to eller tre vitners utsagn skal saken stå fast.

Likevel er forrettingen av dåpen ikke bundet til den offentlige forsamling av de kristne på en slik måte at man i nødsfall ikke kan døpe i et hus utenfor kirken. Dette beviser vi slik:

1. Ved innstiftelsen av dåpen blir det ikke nevnt noe spesielt sted.

Matt 28,19: *Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.*

2. De hellige apostlene har ikke hatt et spesielt sted hvor de har døpt, men de døpte alle steder hvor de fikk anledning til det.

I Apg 2,41 ble tre tusen mennesker døpt under en åpen himmel.

I Apg 8,38 blir den etiopiske hoffmannen døpt i et vann som lå ved veien.

I Apg 9,19 blir Paulus døpt i huset til Ananias.

I Apg 10,47.48 blir de troende i Cæsarea døpt i huset til Kornelius.

I Apg 16,15 blir Lydia og de som bodde i huset hennes døpt i et vann.

I Apg 16,33 blir fangevokteren og de som bodde i huset hans døpt i fengslet.

Her hører også med at Johannes døpte i Jordan i nærheten av Salim under den åpne himmelen og utenfor templet. Matt 3,6.16; Mark 1,5.9; Luk 3,21; Joh 3,23; 10,40.

3. I nødsfall er det alltid unntak fra den alminnelige ordning i den kristne kirke siden ordningen med å forrette dette hellige sakrament skal være tjenlig og ikke er påbudt.

1. Kor 14,40: *La alt gå sømmelig og ordentlig for seg!* (Hvis ikke nøden tvinger oss til å avvike fra en menneskelig ordning. For vi må gjøre denne forskjell at vi aldri avviker fra en guddommelig ordning, slik at man i stedet for vann bruker noe annet. Men fra en kirkeskikk kan man avvike i nødsfall.)

4. Fordi gudstjenesten i NT ikke er bundet til et spesielt sted slik som i GT. Gud vil være til stede med sin nåde på alle steder hvor man kommer sammen i hans navn og for å tilbe ham.

Matt 18,20: *Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.*

Joh 4,21: *Den time kommer da det verken er på dette fjellet eller i Jerusalem dere skal tilbe Far.*

1. Tim 2,8: *På hvert sted vil jeg at mennene skal be...*

5. Fordi omskjærelsen som dåpen er kommet i stedet for (Kol 2,11) av og til skjedde i private hus. Omskjærelsen omtales mange steder i skriften. Men det står aldri noen uttrykkelig befaling om at den skulle skje i pakteltet eller i templet, derfor er det sannsynlig at omskjærelsen også er utført i private hus. Derfor er vi fornøyd med å kunne holde oss til de steder som uttrykkelig sier at omskjærelsen også skjedde i huset.

2. Mos 4,24.25: *Mens Moses var underveis og hadde søkt nattely, møtte Herren ham og ville ta hans liv. Sippora tok da en kvass stein og skar av forhuden på sønnen sin...*

I 1. Makk 1,63 og i 2. Makk 6,10 står det at under forfølgelsen til Antiokes omskar noen kvinner barna sine. Dette skjedde sannsynligvis i private hus siden det ikke var tillatt å gjøre det i den offentlige forsamling og siden det var påbudt at de kvinner som hadde født måtte holde seg inne i 33 dager hvis de hadde født en gutt og i 66 dager hvis de hadde født ei jente. (4. Mos 2,4.5)

I Luk 1,59 blir sønnen til Sakarja omskåret. At dette skjedde i huset til Sakarja antar vi siden Elisabet var i huset og etter moseloven måtte hun holde seg inne.

Innvendinger:

Fordi forrettelsen av dåp er den del av prekeembetet og Guds ords preken skal skje i den offentlige forsamling, derfor må den hellige dåp heller ikke forrettes andre steder.

Svar:

1. Etter den alminnelige ordning er det sant at preken og dåpen skal skje i den offentlige forsamling.
2. Men i nødsfall kan man avvike fra denne ordning siden det ikke er gitt en uttrykkelig befaling i Guds bud.
3. Siden man kan gi syke trøst av Guds ord hjemme, tilsi dem absolusjonen (syndenes tilgivelse) og gi dem den hellige nattverd, så skal og kan man også i nødsfall forrette dåpen i privathus slik at vi fra vår side ikke lar være å bruke det som er det ordinære midlet til barnets gjenfødelse.

Kapittel 30: Om dåpsseremonier i alminnelighet

Etter at vi har behandlet tid og sted for når den hellige dåp kan og skal forrettes, følger nå til slutt at vi kort behandler seremoniene, dvs. de ytre handlinger som pleier å være til stede ved forretelsen av den hellige dåp. Fordi seremoniene ikke er begrunnet i Guds ord, men ordnet av mennesker for å fremme god orden og andakt, finner vi lite om disse i Guds ord. Når det gjelder seremonier i alminnelighet, sier vi:

1. Det hellige dåps sakrament har verken sitt vesen eller sin kraft i seremoniene, men bare fra Kristi befaling og apostlenes eksempel hvor vann blir overøst i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn.

Matt 28,19: Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Derfor er det best at dåpen forrettes enkelt og liketil etter Kristi innstiftelse, uten for mange seremonier. Apostlene er eksempler for oss i dette stykket, i det de døpte helt enkelt i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Apg 2,38; 8,12.13.38; 9,19; 10,47; 16,15.33; 18,8. Det er også en stor fare med mange seremonier, spesielt hvis de ikke er oppbyggelige, at hensikten med dåpen kommer i bakgrunnen og seremoniene blir det viktigste, at ytre seremonier med tiden blir holdt for nødvendige og at de har en særskilt guddommelig kraft, og at forbilder og antydninger som særskilt hører med til GT blir dradd med inn i NT.

2. De seremonier som vi beholder ved forretelsen av den hellige dåp, bør ha en oppbyggelig hensikt, slik at de fremhever dåpens verdi og kraft og vekker ærbødighet for dette høyverdige sakrament hos de enfoldige.

1. Kor 14,26.40: La alt tjene til å bygge opp. La alt gå sømmelig og ordentlig for seg!

3. De seremoniene vi har fra den første kirke hvor hensikten var at det skulle være oppbyggelig og hvor det ikke strider mot troen, kan vi vel beholder. Spesielt hvis det vekker uro å avskaffe dem kan man beholde dem i kraft av den kristne frihet. Men dersom de blir ansett for nødvendige og påtvunget som en del av gudstjenesten, lar man dem også være i kraft av den samme kristne frihet.

Gal 5,1.13: Til frihet har Kristus frigjort oss. Stå derfor fast og la dere ikke tvinge inn under slaveåket igjen. Dere, søsken, er kalt til frihet.

Kol 2,16: *La da ingen dømme dere når det gjelder mat og drikke, høytider, nymånedag eller sabbat.*

De seremonier som

- går imot Guds ord
- eller er avgudiske
- eller barnslige
- eller som man uten og mot Guds ord tilskriver en særskilt kraft
- eller som man mener er nødvendige
- eller som ikke tjener til oppbyggelse
- eller som fremstiller dåpen som et skuespill
- eller som ikke er andektige

Slike seremonier skal tas bort. Eksempler på det er

- at man sverger over dåpsvannet med exorcisme
- at man blåser dåpsbarnet under øynene
- at man gir barnet salt i munnen
- at man spytter i nesene og ørene og sier: Efata, lukk deg opp!
- at man salver barnet med olje på bryst og skuldre
- at man gir melk og honning i munnen

Slike ting skal man ikke tillegge en særskilt kraft da det dels er overtro, dels barnslig og tjener ikke til oppbyggelse. Dette gjelder spesielt at man sverger over dåpsvannet.

1. Tim 4,4.5: *Alt det Gud har skapt, er godt, og ikke noe skal forkastes når det mottas med takk. 5 For det helliges ved Guds ord og bønn.*

Kapittel 31: Om spesielle dåpsseremonier

Selv om det burde være lett å vite hvordan man skal se på dåpsseremonier ut fra det foregående, så vil vi likevel gi en grundigere opplysning om noen spesielle. Ved den hellige dåp praktiserer vi:

1. Etter Guds ord er det en stor skade og sorg at vi mennesker har falt på grunn av våre første foreldre. Vi kan ikke bli hjulpet på noen annen måte enn ved Kristus, han som med sin lydighet og fyllestgjørelse har frembrakt Guds nåde, rettferdighet og det evige liv igjen. Alle disse velgjerninger fra Kristus blir vi tilbudt, meddelt og tilregnet i dåpen. Den er jo et bad til gjenfødelse og fornyelse.

Denne undervisning og påminnelse bør beholdes ved dåpen for å vekke andakt hos dem som er tilstede.

Kol 3,16: La Kristi ord få rikelig rom hos dere!

Her hører også med at Johannes minnet tilhørerne som ville la seg døpe om de samme delene: At de av naturen var onde trær, at øksen allerede lå ved roten og at de skulle hogges av og kastes i ilden, (Matt 3,10) at den legemlige fødsel fra Abraham ikke kunne redde dem, (v. 9) og at Kristus var Guds lam, han som bar all verdens synd, (Joh 1,29) og at han døpte til syndenes forlatelse. (Mark 1,4)

I Apg 8,37 spør Filip den etiopiske hoffmannen før han blir døpt om han tror av hele hjertet at Jesus Kristus er Guds sønn.

2. At dåpsbarnet bæres fram til Herren Kristus ved Fader vår og andre nyttige bønner, med bønn om at Gud vil virke at dåpsbarnet tar imot hans nådevirkning i dåpen og at han vil gi dåpsbarnet sin velsignelse i dette himmelske bad og at alle syndene som han har arvet fra Adam må druknes i denne frelsende syndflod. Disse bønner kan gjerne beholdes ved forrettelsen av dåpen.

Luk 3,21: Jesus ble også døpt. Mens han sto og ba...

1. *Tim 4,4,5: Alt det Gud har skapt... helliges ved Guds ord og bønn.*

Her hører også med at Kristus befaler at man skal føre små barn til ham. (Matt 19,14; Mark 10,14; Luk 18,15). Dette skjer ved en troendes bønn og sukk.

3. At dåpsbarnet får navnet sitt ved den hellige dåp kan også gjerne beholdes ved forrettelsen av dåpen.
 1. For da kan det døpte barnet tenke på dåpsnavnet sitt gjennom hele livet. Navnet blir et minne og et vitne om den hellige dåp gjennom hele livet og spesielt i anfektning.

1. *Mos 3,20: Mannen kalte kvinnen Eva, for hun ble mor til alle som lever.* Da Adam etter fallet mottok det evangeliske løftet om at kvinnens sæd skulle knuse slangens hode, kalte han sin kone Eva eller den levende. Dermed har han ville vise at han har frydet seg av hjertet og trøstet seg over at Gud Herren har ville ta alle dem til nåde som var falt i den evige død, ved løftet om livet for Messias skyld. Det er også ingen tvil om at både Adam og Eva alltid har trøstet seg i store anfektninger over navnet Eva og at det har minnet dem om de guddommelige gaver og løfter. Derfor skal også Kristne minnes Guds nådepakt i dåpen når de tenker på navnet sitt som de fikk ved dåpen. Her kunne også anføres andre eksempler på at navn som ble gitt til barn, har minnet dem om guddommelige velgjerninger.

2. Fordi barna tidligere fikk navnet sitt ved omskjærelsen og nå er dåpen kommet i stedet for omskjærelsen. (Kol 2,11)

I Luk 1,59.60.63 kaller Sakarja sønnen sin for Johannes ved omskjærelsen.

Luk 2,21: *Da åtte dager var gått og han skulle omskjæres, fikk han navnet Jesus.*

3. At dåpsbarnet får navnet sitt ved den hellige dåp kan trøste det med at navnet er skrevet opp i livets bok og at de er blitt Guds barn, Kristi sanne disipler, Den hellige ånds tempel og arvinger til det evige liv.

Luk 10,20: *Gled dere over at navnene deres er blitt innskrevet i himmelen!*

Fil 4,3: *...de som har navnene sine skrevet i livets bok.*

Åp 2,17: *Den som seirer, vil jeg gi av den skjulte manna. Og jeg vil gi ham en hvit stein, og på steinen er det skrevet et nytt navn som ingen kjenner uten den som får det.*

Åp 3,5: *Den som seirer, skal bli kledd i hvitt, og jeg vil aldri stryke navnet hans ut av livets bok.*

Åp 13,8: *...dem som ikke har fått sitt navn skrevet i livets bok hos Lammet som ble slaktet.* Dette blir gjentatt i Åp 17,8.

4. Navnet til den dømte er også et stadig minne om at det i den hellige dåp er innskrevet som åndelige soldater under Kristi fane og at de skal kjempe alvorlig mot djevelen, verden og sitt syndige kjøtt.
4. At det lille barnet blir tegnet med korsets tegn på pannen og på brystet til et minne om at dåpsbarnet er tatt opp i den flokken som tror på den korsfestede Kristus, ja og at det gamle mennesket er korsfestet sammen med Kristus i og ved dåpen. (Rom 6,6) Likevel må vi ikke tenke at korsets tegn i og for seg selv gir en spesiell kraft til å kjempe mot djevelen, men det er bare et tegn som skal minne oss om hva dåpen betyr.

I 1. Mos 48,14 leser vi at da Jakob ville velsigne Josefs sønner, Efraim og Manasse tegnet ha liksom et kors over dem ved at han la hendene i kryss da han la hendene på hodene deres. Dette har patriarken uten tvil gjort for å minnes Krist kors siden han i følgende kapittel 49,10-12 vitner herlig om ham og så sier til slutt i v. 18: *Jeg venter på din frelse, Herre.* Derfor står det i Hebr 11,21 at Jakob har velsignet Josefs sønner i tro.

I Esek 9,4 befaler Gud Herren at folkene i Jerusalem som sukket og jamret over alt det avskyelige der skulle tegnes med tegnet T i pannen sin. Dette likner på det som står i Åp 7,3 at Guds barn skulle merkes med et segl i pannen. Ved dette tegnet blir det hentydet at de skulle sette sitt håp til den korsfestede Kristus og

bare rose seg av vår Herre Jesu Kristi kors. (Gal 6,14). Tidligere ble tegnet T malt omtrent som et kors.

5. At ved exorsismen eller besvergelsen i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn blir djevelen befalt å fare ut av det barnet som skal døpes. Her skal vi legge merke til at denne seremonien ikke er en vesentlig eller nødvendig del av den hellige dåp og ingen må se på det lille barnet som om det er legemlig besatt av djevelen og at ved disse ordene blir barnet revet ut av djevelen og hans makt. Men denne besvergelsen må og skal ikke forstås på noen annen måte enn som et minne og vitne om hvilken kraft det er i synden til å fange barnet i djevelens rike og hvilken stor nød som følger på grunn av arvesyndens og om hvilken kraft det er i den hellige dåp til å sette mennesker over fra djevelen til Kristi rike og om den stadige kamp og seier mot djevelens rike som Kristus formaner oss til gjennom prekeembetet og i sitt ord. Alle vitnesbyrd som omhandler arvesyndens og kraften i den hellige dåp kan nevnes her.

Men fordi ordene i exorsismen lyder omtrent som om barnet ved denne seremonien blir revet ut av djevelens makt, bør vi legge merke til at den kristne kirke både har rett og makt til å bruke andre ord og lære fra Skriften som omhandler arvesyndens, satans makt og rike og den hellige dåps kraft og heller avskaffe denne djevelbesvergelsen. Dersom den må beholdes på grunn av noen svake, så er det både nyttig og nødvendig at det i den offentlige forsamling tales ofte og tydelig om den rette forstand av exorsismen for Guds menighet slik at alle tanker om exorsismens nødvendighet, den legemlige djevelbesettelse og den spesielle kraften kan rives ut av tilhørernes hjerter. For det er ingen tvil om at exorsismens forklaring er bedre enn exorsismen selv.

Hvor noen ligger under for andre villfarelser i den kristne lære og av den grunn vil avskaffe exorsismen, ved at de mener at barn av kristne er hellige og i pakt med Gud allerede før dåpen, så bør man ikke tillate at exorsismen avskaffes, fordi det er imot den kristne frihet og mot læren om arvesyndens. Ingen skal heller på egenhånd uten kirkens enstemmighet avskaffe disse seremonier, men i dette som i andre deler som omhandler de frie ting skal vi enfoldig følge kirkens skikk.

Gal 2,4.5: Dette kravet kom fra noen falske søsken som hadde sneket seg inn for å spionere på den friheten vi har i Kristus Jesus, så de kunne gjøre oss til slaver. Men ikke et øyeblikk ga vi etter og bøyde oss for dem. For vi ville at evangeliets sannhet skulle stå fast hos dere.

Gal 5,1: Til frihet har Kristus frigjort oss. Stå derfor fast og la dere ikke tvinge inn under slaveåket igjen.

6. Man skal ikke forkaste praksisen med at man bruker faddere og vitner ved den hellige dåp. For oppgaven til fadderne er:

1. Å føre barnet til Herren Kristus ved bønn og be om at han vil være barmhjertig mot det og ta det opp i nådepakten ved den hellige dåp.

Matt 19,13; Mark 10,13; Luk 18,15: *De bar også spedbarna til Jesus for at han skulle røre ved dem.*

2. At de i Kristi sted skal vitne og gjenta at de døpte barna tror og at de er arvinger til det evige liv.

Matt 19,14; Mark 10,14; Luk 18,15: *La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem.*

3. At de kan vitne for barnet om at det er døpt slik at en døpt kristen desto bedre kan stå imot djevelens gloende piler.

3. Mos 35,30; 5. Mos 17,6; 19,15; Hebr 10,28: *Etter to eller tre vitners utsagn skal saken stå fast.*

4. Dersom foreldrene dør, skal de ta seg av dem og oppdra dem i gudsfrykt, slik som de offentlig har lovet for Guds og kirkens ansikt.

Ef 6,4: *Dere foreldre, vekk ikke sinne og trass hos barna deres, men gi dem omsorg, så de får en oppdragelse og rettleiding som er etter Herrens vilje.*

Her må vi også nevne at selv om den hellige dåp ikke påvirkes av om dåpsvitnene er fromme eller ugudelige, bør man likevel velge gudfryktige mennesker som er tilsluttet den sanne religion til en slik hellig og verdig handling for at man ikke skal gi inntrykk av at man har behag i falsk lære eller ugudelig liv. 1. Tess 5,22: *Hold dere borte fra ondskap av alle slag!* Man kan også med bedre samvittighet overlate barna til mennesker som vil oppdra dem i den sanne religion og til gudsfrykt hvis vi skulle dø.

7. Man skal ikke forkaste den skikk at den som døper legger hendene sine på hodet til dåpsbarnet og ber, for både patriarkene, profetene og apostlene har hatt denne skikken ved hellige handlinger og når de velsignet. Her kan især nevnes følgende vitnesbyrd:

Matt 19,13.15: *De brakte små barn til ham for at han skulle legge hendene på dem og be. Og han la hendene på dem. Så dro han bort derfra.* Dette blir gjentatt i Mark 10,16.

I Apg 9,17 legger Ananias hendene på Paulus før han døpte ham.

8. At dåpsvitnene i barnets sted lover at de vil forsake djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen og bekjenner den sanne tro på Gud Fader, Gud Sønn og Gud den hellige ånd. Dette er også en seremoni som ikke bør forkastes. Fordi den døpte blir tatt opp under Kristi fane, så må han jo forplikte seg til å kjempe

mot djevelen, og fordi hele treenigheten tar opp det døpte mennesket i sin nådepakt, må han jo forplikte seg til å erkjenne, bekjenne og tjene den sanne Gud.

I Matt 3,8 taler Johannes til dem som kom for å døpes: *Bær da frukt som svarer til omvendelsen!* Dette blir gjentatt i Luk 3,8.

I Luk 3,10.12.14 underviser han folket, tollerne og soldatene hvordan de skulle forholdes seg i sin Guds tjeneste etter dåpen.

9. At de døpte barna iføres en hvit skjorte. Da får vi det klart for øynene at barnet i dåpen iføres Kristi rettferdighet og ikles frelsens kjortel og at det siden skal vokte seg for at det ikke skitner til dette vakre hvite klede med blodrøde synder.

Gal 3,27: Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.

10. Til slutt takker døperen Gud for en slik nåde og velsigner barnet og dermed er dåpshandlingen slutt.

3. Mos 6,22-27: Tal til Aron og sønnene hans og si: Slik skal dere velsigne israelittene. Dere skal si til dem: Herren velsigne deg og bevare deg! Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig! Herren løfte sitt ansikt mot deg og gi deg fred!

Matt 10,16: Og han(den Herre Jesus) tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem.

Hermed vil vi avslutte dette kapitlet om de spesielle seremoniene vi har ved den hellige dåp, og også hele fremstillingen om den hellige dåps sakrament, med å takke Gud Herren for alle hans velgjerninger og især for de velgjerninger han har vist mot oss i dåpen, og av hjertet inderlig overgi oss til hans faderlige styrelse og beskyttelse. Amen.